

Dólo Sevei Velesi

Tóózeizu mounpa, Dólo Sevei ma Moungi ta Felesi ti bóni su, ti gē ga seve gila kpe nō. Sēpetante zēvei zu ga gaagwēni su ná mounpa. Sēpetante zēvei naa ga é ga Minazegē Pólomai, nii tatigai Gēleke wooi zu. Daaseigi é ba Ebulu wooi zu, naa ga ga «folo gīlagilagi zu vaiti ti levesu». Faagwē nu moinmoin ka kaazu ga Esedalase ga é Dólo Seve felegaiti sevei, naa vee Esedalase Ná-Sevei va ta Negemi nōnōi. Sevei gēe nui wēleve seve moinmoin su, nii a kē é nōnō ma zēvėiti kē, ma un ge daa ma ga Samiyēle Ná-Seve felegaiti ta Masagiti Ta-Zēve felegaiti. Faagwē nu wolai ma moinmoin daave da ga sevei niiti kēve kona unnaanigō zōgōzuve ta unnaani puulōlugōi (400-450), aisa Yesu Kilista va zolō, naa zolooge nō kpein Esedalase ná-eteai ma zięgi ma.

Dólo Sevei ma Moungi ta Felesi lóózeizuve ga nu wólōzafagiti daaseigiti dólōsu, é zo Adama ma, é zeeli Abalaame ma, ta Izilayele gēe vai ga bōgō you naa lóózeizuve, eyesu é zeeli Izilayele nuiti gaagalema zięgi ma, ti gūla duolai zu Babilōne. E zo niina naama zięgi ma, Dólo Seveiti ta Izilayele ná-wólōwólō vai zuđulazu, é zo Sayile ná-masadai ma zięgi ma, é zeeli Zeluzalēme gologolo siegi ma. Dólo Seveiti su, sevei gēe nui wola gaazuloge GALA sei vėlei ná-fai va Zeluzalēme. Davide kēvele bēte moinmoin kēeni pelei lo fai zu (1DS 28:1–29:30), naa vóluma ná-doun zunui Salomōn ga é pelei loni niina (2DS 2:1–7:22). Sevei gēe nui bōve bálāa é lo GALA sei vėlei gologolo pelei va ta vėlei bu zólaiti

segeai la, ti li ga tiye (2DS 36:15-21). Gaaɓelagi ɗa ga Dɔlo Sevei Velesei puuzu ɗaaɓelagi (2DS 36:23) ɗa kulazu keɓema veleɓi GALA sei veleɓi ɓaazu losu da ɓolu ga niina.

Unsosu ve

1. Salomɔn ná-eteai ta ná-masa fai Izilayele pe unda (1:1–9:31).
2. Veleɓi Izilayele ɗaagɓeɓeni la su ga masa zou felegɔ, Izilayele ta Zuda, ta masagi ɗilagilagiti niiti ti zeini Zuda masadai unda, é zo gaagɓeɓe ma ziegi ma, eyesu é zeeli masadai naa zo siegi ma (10:1–36:23).

Salomɔn Ná-Masadai

(1:1–9:31)

¹ Davide ná-doun zunui Salomɔn tɔ ɓogɗi ná-masadai zapelɓni. Ná-GALAGI, Gooɗɔ GALAGI ɗeni ba, é da ta ɓo tɔɗi ɓa.

Salomɔn ɗigi vali vai GALA ma

(1 Masagiti 3:4-15)

² Masagi Salomɔn Izilayele nuiti pe tolini, ma un ge daa ma mee ga salavusu ɗundigiti ti nu waagilagilagiti ta nu ungilagilagiti unda, tukɓɗaaleve nuiti, ta Izilayele nu ɗiigiti pe, naa ɓee bolodama ɗundigiti ba.

³ Salomɔn ta beɓeiti pe ti liini zalaɗa ɗula adave Gaɓaɗɔn, mazɔɔ miná ɗa GALA daagfomi sege veleɓi ɗeni ná, nii Gooɗɔ GALAGI ná-botigɗe nui Moize kɓeteni teɓebai zu.

⁴ Keɓe masagi Davide liini ga GALA ná-minazege kesui Kiliyate-Yeyalime, é da naama adave, ɓe é ná ɓeteni be, mazɔɔ kaite é sege ɗotai lɔni be Zeluzaleme.

⁵ Sege vele nadegai fakalave, zalaḡa ḡulazuve ḡeni ná, é ga kolu boigi, nii Besaleyele toni, Uli ná-doun zunui, Ḡuul ná-dounloin. Miná Salomōn ta polu nuḡuseiti pe ti vaani ná, ti Ḡooḡo GALAGI ḡaazaḡa.

⁶ Miná ḡa masagi Salomōn leeni ná Ḡooḡo GALAGI ḡaazu, zalaḡa ḡulazuve é ga kolu boigi GALA daaḡomi sege vele wu, é gala zalaḡa waagila (1.000) kula.

⁷ Naama bidii, GALA ge ḡulani be kelema, é ḡe ma: «Nii wōin è ma, deε, ḡe ke è ve.»

⁸ Salomōn gooḡaavoteni, é ḡe ma: «È da-woogēḡilada wolai ḡulave kelema kēε Davide ve, è sēi potogi zu.

⁹ Niizu niina, Ḡooḡo GALAGI, minazefegi nii è keeni kēε Davide ve, soma è naa laazeeli, tōzei da ḡa è kēε ga masagi nuḡuseiti unda, niiti ti mōindai eḡe zooi ma vufiligi.

¹⁰ Naa ḡa é ba, ḡigi ta faaḡweḡi ve bè, nii a ke ḡe kwεε vele nà lo da nuḡusei niiti tuḡo. Mazolō ni naa laade, be ḡa a zoo losu da-nuḡuse mōinmōingi niiti tuḡo?»

¹¹ GALA ge zeba é Salomōn woogāavote, é ḡe ma: «Tei naa ḡa é ga è yiima vai, è la kpetei ta naavoloi baa lebiyai valini boḡo ve, è la balaa è zili nuiti saa vai baa è-zii zuḡooza vai valini, kele ḡigi ta faaḡweḡi ḡa è falizu, nii a ke è lo nà-nuḡuseiti tuḡo ga pago, niiti ḡe è zeidai ti unda,

¹² deḡemu nà ḡigi ta faaḡweḡi veezu è ve. Naa pe poluma, nà kpetei ta naavoloi veezu è ya, naa veε lebiyai va, é leve naati ba ti ḡeni masadai zu è luḡo, ta niiti ti vaazu masadai ḡeezu ga è voluvele.»

¹³ Naa voluma, Salomōn zegeni Gabagōn, zalaḡa

gula adave, GALA daagfomi sege vɛɛi ɖakalave, ɛ ɖale ma Zeluzalɛme. E masadai ɖɛɛni Izilayeɛle unda.

Salomɔn nɔ-kpɛɛi ta nɔ-lɛbiyai

(1 Masagiti 10:26-29;

2 Dolo Sevei 9:25-28)

¹⁴ Wotolo waagila unnaanigɔ (1.400) ɖa ɛ ɖɛni Salomɔn ya, ta soo bize zalavusu waapuugɔ maazu felegɔ (12.000), ɛ ti ɖaagfwe taaiti su, vɛti nɔ-sooiti ti ɖɛni nɔ, ta Zeluzalɛme tɔ bɔɖɔi ɖɔbave.

¹⁵ Masagi zaalai zu, walii ta zanugi mɔinni Zeluzalɛme eɖe kɔtui, sɛdele gului mɔin eɖe sikamɔɔl gului, nii ɛ vɔnɔsu zɛlavɛ ma nɛmɛi zu.

¹⁶ Ezipete ta Silisi ɖa Salomɔn nɔ-sooiti ti ɖɛni zeɖezu nɔ, masagi nɔ-yaagɔ vɛbɛi ɖɛni liizu nɔ ti sooiti geya ga naama zɔngɔi nii deveai.

¹⁷ Wotoloi ɖilagilagi kpein ɛ ɖɛni zeɖezu Ezipete, songɔi ɖɛni ga wali ɖae undɔzita (600), sooi ɖilagilagi zɔngɔi ɖe ga wali ɖae ungila puulɔlugɔ (150). Yaagɔ ɖilagi naati nɔ ɖa ti ɖɛni liizu ga wotoloiti ta sooiti ɖɛte masagiti ta Siili masagiti pɔ.

Salomɔn GALA sei vɛɛi lo fai

ma ɖeɛle bɛɛi ɖɛɛ vai

(1 Masagiti 5:15-32; 7:13-14)

¹⁸ Salomɔn deveni ga ɛ GALA sei vɛɛi lo ɖɔɖɔ GALAGI vɛ, ta ɛ masa pɛɛi lo bɔɖɔ vɛ.

2

¹ Masagi Salomɔn nu waavuulɔfela (70.000) laa-sei seɛveni sɔɔlaiti sege vai zu, nu waavuulɔsava (80.000) kɔtui gula vai ta saɖa vai zu gizeɛi zu, ɛ nu

waasavagɔ undɔzita (3.600) laasei seve, naati ti da wele zekegiti ma.

² Salomon keelaiti teveni Tiil masagi Yilame ma, é gɛ ma: «Soma, nii è kɛni kɛɛ Davide ve, è kegalai gɛ bè, tɔɔzei è sɛdele gului veeni zea ga é masa pɛlei lo bɔɔɔ ve, ve a gɛ niizu ná.

³ Niima ziegi zu, nà GALA sei vɛlei losu nà-GALAGI, Gɔɔɔɔ GALAGI ve, é gɛ ga nɔnɔ. Miná gɛ gi gɛɛzu ansansegiti galazu ná bɛ, gi da buluiti da ná yeenɔpɛ, nii maaneai ga é ve bɛ, gi da gala zalaɣaiti kula sobu vɛɛ kpɔkɔ va, gi da dooɔɔ foloiti ta alu toga niinei ma vetiiti kula ná, naa vɛɛ gá-GALAGI, Gɔɔɔɔ GALAGI ná-feti zɔiti pɛ ba. Naa gɛ gɛɛzu ga kɛɛ vaa Izilayele yooi zu eyɛsu gɔ.

⁴ GALA sei vɛlei gè tosu, su vaa gɛ baɣɔzu, tɔɔzei gá-GALAGI wɔɔlɔve galagiti pɛ ba.

⁵ Kɛɛ bɛ mu ka a zoo é pɛɛ lo, é zoloo tɔun ma, geegɔlɔgiti mu ka é la vɔnisu ti zu? Nà bɔɔɔgoi balaa, nà ga leeni kae gè pɛɛ losu bɛ? Kɛɛ anɛɛ naa ve, nà zoo balaa gè ada go bɛɛ, ve gá gɛ zalaɣaiti galazu ná bɛ.

⁶ «Soma, è jɛɛliɣi gɛ nu gila teve mà, nii soogai zanugi ta walii bɛɛɛzu, naa vɛɛ kɔlu bɔigi ta kɔlu gitei va, soogai balaa kala loozu segeiti ma ga ma bɔigi, ma bɔi sɔsɔgi, naa vɛɛ ma biinii va, soogai balaa ani velupelu fai la. Ta nà-jɛɛliɣi wotiɣɛ nuiti ka ti botii gɛɛzu vɔɔma, niiti kɛɛ Davide ti gɛvele bɛɛni, ti Zeluzalɛme ta Zuda yooi zu ná pɛ.

⁷ Soma balaa è Liɓan yooi zu wului tanigaa leve mà: sɛdelegi, sipelegi, naa vɛɛ santalegi va, tɔɔzei gè kwɛni ga da-wulu leve nuiti sooge naa la ga gola. Ta nà-botiɣɛ nuiti ta botii gɛɛzu vɔɔma,

⁸ ti gulu moinmoin kpete bè, tōzei GALA sei vèlei nii gè tosu gola ga wòlòzu, é va balaa ga gola.

⁹ Nòun tetegi, nii nà fe ga da-wulu leve nuiti kònogi, naa ga ga: moloji nii daa ga belee, naa ma gilo miliyòn lōzita (6.000.000), wòlezegi ma gilo miliyòn naanigò (4.000.000), dōi litele waaundòsava (800.000), wolive wulbi litele waaundòsava (800.000).»

¹⁰ Tiil masagi Yilame sevei gfeni, é teve Salomòn ma, é gfe ma sevei naa zu: «Gòogò GALAGI ná-nubuseiti nēe ga bogai bē, naa ga é kea é è zeida ti unda ga masagi.»

¹¹ Naa vòluma, Yilame gfeni ma: «Mamagi ga Gòogò GALAGI vē, Izilayele ná-GALAGI, nii é geegòlōgi ta zooi bētea, é gima loun, kelegele doun ta faa gaaga loun vea masagi Davide vē, nii é vaazu GALA sei vèlei losu Gòogò GALAGI vē, ta é masa pele wolai lo bōgò vē.

¹² «Naa ga é ba, nà jēligi nu bōgòbōgò tevesu è ma, nii kalagai gēzegēze, daaseigi ga ga Gulame-Abi.

¹³ Dee ga ga Dan mavofodai zu anzanui ta, keegē ga ga Tiil nu. Soogē zanugi ta walii bētezu, naa vēe kòlu bōigi ta kòlu gītei va, ta kòtui, naa vēe gului va. E kala loo vai g̃wēē, ga geze bōigi, ta ma biinii, ta ma bōi sòsōgi, naa vēe geze vago zēgei va. Kalagē gola ani vèlupèlu faiti su. Botii nōpēgi é galivaazu ma, toga zoo kēezu. Ta bōga da-jēligi gēe nuiti ka ti botii gēezu vòma, naa vēe mālīgii Davide nònōiti ba, è-gē ya.

¹⁴ Nii niina gē falizu mālīgii ma, naa ga ga, gònogi niiti è vaai ti ma, è naati teve da-wotigē nuiti ma: beleeegi, wòlezegi, naa vēe gulbi ta dōi va.

¹⁵ Goun, gá ma, gului nɔpɛgi è ɛɛɛɛi ɔa ɔɛ ba Liban yooi zu, gá ti pɛ pɔ, gi ti ɔili ba, gi da ziei ɔa, gi vaa la è vɔ Zafa, ɔa ti zeɛ niina miná, è daazeeli Zeluzalɛme.»

¹⁶ Salomɔn wɛɛinti pɛ gaaluni, niiti ti ɔeni Izilayele yooi zu, kɛɛɔɛ Davide nɔnɔ ma laasei sevei vɔluma. Wɛɛinti ti ɔeni ga nu waaungila waavuulɔɔlu maazu savagɔ nu undɔzita (153.600).

¹⁷ E nu waavuulɔfela (70.000) zɛɛeni ti zu, naati ti ɔɛ ga kasɔ zeɛ nuiti, é nu waavuulɔsava (80.000) zeɛ, naati ti ɔa kɔtui zaɔa gizei zu, mɔta waasavagɔ undɔzitai (3.600) ɔa wɛɛ botiɔɛ nuiti pɛ ta-wotii ma.

3

GALA sei vɛɛi lo fai (1 Masagiti 6:1-38)

¹ Masagi Salomɔn Gooɔɔ GALAGI zeɛ vɛɛi lo fai lɔzeini Zeluzalɛme, Moliya gizei ma, vɛ Gooɔɔ GALAGI ɔulani ná kɛɛma kɛɛɔɛ Davide vɛ. E toni vɛ kɛɛɔɛ yiimazeɛeni ga ná, Yebuse nui Wɔɔlenan ná-molo loɔazu vɛ.

² Salomɔn GALA sei vɛɛi lo fai lɔzeini ná-kona naanisiɛi ma masadai zu, naama ɔonagi ma alugi velesiɛi ma voloi velesiɛi.

³ Pɛɛi nii Salomɔn toni GALA bɛ sɔligi ɔeni ga mɛɛɛ vuusavagɔ (30), kogi ɔɛ ga mɛɛɛ puugɔ.

⁴ Tɛɛ wosu vɛ ɔeni GALA sei vɛɛi ɔaazu vɛɛi, sakpai ɔeni ga mɛɛɛ puugɔ, é zoloo pɛɛi ɔogi ma, gaazɔligi ɔeni ga mɛɛɛ vuulɔzita (60). Salomɔn koozu vɛ zieni ga zanu kitei.

⁵ Pɛlɛ ɣoozu wolai ziɛni ga sipɛlɛ gului, ɛ naa ziɛ ga zanu pagɔi, ti pɛlupɛlu ga dɔɔ laai vaaɣulabai ta yɔlɔɣɔ goiti baaɣulabai.

⁶ Ti GALA sei vɛlɛi vɔnɛni ga kɔtu zɔngɔ baaɔaagiti, zanugi ɣɛni ga Palivayime zanugi.

⁷ GALA sei vɛlɛi nɔ pɛ ge ziɛni ga zanugi: pɛlɛ ɣoozu wolai, kpɛdɛgiti, kpofalagi, tevesuiti, kpogiti. Naa vɔluma, Salomɔn tevesuiti koozuɔvɛti pɛlupɛluni ga seeluɔɛinti baaɣulabaiti.

Adaɲadega wolai

⁸ E koozuɔvɛ bɛtɛni, naa ɣɛ ga ada ɲadega wolai, sakpai ɣɛni ga mɛtɛlɛ puugɔ, ɛ zoloo GALA sei vɛlɛi ɣogi ma, kogi balaa ɣɛni ga mɛtɛlɛ puugɔ, kilo waavuuɛleɣɔ (20.000) ɣa ɛ feeni zanu pagɔi zu ga ti siɛ naati pɛ ma.

⁹ Zanu gaazɔɔagiti buɲɛgi ɣɛni ga galamu undɔzita (600). E geezu vɛlɛiti balaa siɛni ga zanugi.

¹⁰ Ti seeluɔɛn feleɣɔ bɛtɛni ada ɲadega wolai vaa ma, ti zanugi ziɛ ti ma.

¹¹ Ti-ɣovɛgi zɔligi ɣɛni ga mɛtɛlɛ puugɔ, ma mɔungi ɣove gilagi ɣɛni ga mɛtɛlɛ feleɣɔ ta tukpɛ (2,5), ɛ da zeɪ pɛlɛi va, zɔɪ balaa ɣooza ga mɛtɛlɛ feleɣɔ ta tukpɛ (2,5), ɛ da zeɪ bɔɔlai ɣove gilagi va.

¹² Bɔɔlai naa balaa ɣove gilagi zuviegai, ɛ ga mɛtɛlɛ feleɣɔ ta tukpɛ (2,5), ɛ da zeɪ pɛlɛi va zɔɔla vɛlɛi, kovɛgi ɣilagi zɔɪ balaa da zeɪ bɔɔlai nɔnɔi va.

¹³ Naa ɣa ɛ kɛɛni seeluɔɛn feleɣɔi naati kovɛgiti sɔligi ɣɛni ga mɛtɛlɛ puugɔ. Ti feleɣɔ ti ɣɛni loni ti-ɣɔɣɔiti ga, ti da wɛlɛ ga pɛlɛ ɣoozu vɛlɛi.

¹⁴ Ti kwεpele segezuḡoozagi veleni, ti pɔnε ga ma biinii, ta ma bɔigi, ta ma bɔi sɔsɔgi, ta geze vagoi, ti suvu ga seelubεinti baaḡulabai.

*Kpεdegiti ta zalaḡa ḡulazuve
ti bεtεai ga kɔlu bɔigi
(1 Masagiti 7:14-22)*

¹⁵ GALA sei vεlei ḡaazu vεlei, ε kpεδε felegɔ bεteni ga kɔlu bɔigi, ti ḡooza ga mεtele puugɔ maazu lɔfela (17), ε seiga felegɔ bεteni kpεdegiti faa ma, ti ḡilagilagi zɔligi ḡeni ga mεtele felegɔ ta tukpe (2,5).

¹⁶ E kɔlu ansa vεlevεlegiti kpεteni, ti vilipiligai bɔḡɔ zu eḡe yɔlɔḡɔ, ti naati pile kpεdegiti ungave. Gelenade gulu waai vaaḡulabaiti ungila (100) ε ḡeni zeleni kɔlu yɔlɔḡɔi naati ba.

¹⁷ E kpεδε felegɔiti pileni pelela wolazuve ḡakalave, nu yeezazu vεlei ta nu ḡɔvεzu vεlei. E ḡilagi laasei pεeni ga Yakin (nii poluve ga «toḡa sebelɔɔi wo su»), ε felesiei laasei pεε ga Boaze (nii poluve ga «zebei ḡa tɔun su»).

4

*Zalaḡa ḡulazuve nɔ bεtεai ga kɔlu bɔigi
(1 Masagiti 7:23-26)*

¹ Salomɔn boni ga ti zalaḡa ḡulazuve bεte ga kɔlu bɔigi, kogi ḡe ga mεtele puugɔ, sakpai ḡe mεtele puugɔ, gaagɔooza ga mεtele lɔɔlugɔ.

² Naa vɔluma, ε zie liḡi wolai bεteni ga kɔlu bɔi gaawuungai. Kiligiligai, koozuve zɔligi ḡeni ga mεtele lɔɔlugɔ, gaagɔooza ga mεtele felegɔ ta tukpe (2,5), ma ḡakumai ḡe ga mεtele puugɔ maazu lɔɔlugɔ (15).

³ Nike zine vaaɖulabai* ɖakuni kabuɖe, puuvele-felegi (20) ɖa é ɖeni metele ɖilagilagi pe ma, ma nekpɛi ɖeni fele, é ma ɖolu ɖoigiti gaawuunni ɖoɔma ta tazai ma ɖolu ɖoigi.

⁴ Zie ligi wolai ɖoɖo ɖeni zeini nike zine vaaɖulaba puugo maazu felego (12) ɖa, savagoi ɖaavoteni ga lekpɛmaɖe nu ɖovezu velei, savago ɖaavote ga folo liizu velei, savago ɖaavote ga lekpɛmaɖe nu yeezazu velei, savagoi ɖaavote ga folo ɖulazu velei, ti voluavegai ɖoɖo va tazai wu.

⁵ Tazai ɖaaɖilini ga zeelo daa ɖila, dakolɔgi ɖeteni ege ziawai nii kpɛɛai ga bulegi ma vuai ɖazavi pelei, litele waaungila waavuufelego (120.000) ɖeɖala a la vu su.

⁶ E taza wola puugo ɖeteni, dɔolugoi ɖeni zeini GALA sei velei yeezazu velei, dɔolugoi zeini kovezu velei, ani gba vai zu, tiya ɖa gala zalaɖai ma zɔolaiti pe ti ɖeni gbazu ti zu. Zie ligi wolai ma ge ɖeni ga zalaɖa ɖula nuiti maagbazuve.

Zalaɖa ɖula zɔolaiti (1 Masagiti 7:40-51)

⁷ Salomɔn zanu fitina zeii anii puugo ɖeteni, é zoloo kazavigi ma nii seɖeai, ti naati sei GALA sei velei ma vele wolai wu, dɔolugoi nu yeezazu velei, dɔolugoi nu ɖovezu vele.

⁸ E tabalii puugo ɖeteni, ti naati balaa sei GALA sei velei ma vele wolai wu, dɔolugoi nu yeezazu velei, dɔolugoi nu ɖovezu vele. Enama vaza anijaka ungila (100) kpɛɛni ga zanugi.

* **4:3 4:3** Nike zine vaaɖulabai: 1Ma 7:24 zu, tatige ga goolei vaaɖulabai. Ebulu wooi zu, woo felegoi niiti ti ɖulaɖe ga ve.

⁹ E koi zaamave βeteni zalaḡa ḡula nuiti be, naa ve koi zaama wolai va, ta ma velela wolaiti, ti kpogiti siēni ga kōlu βōigi.

¹⁰ Zie ligi wolai kiligiligai naa ḡeni zeini GALA sei velel yeezazu velel, lekpeḡmave nu yeezazu velel ta folo ḡulazu velel yōḡzuvē.

¹¹ Ḡulame-Aβi zuvu zo anipakaiti ta peluiti ta ḡama vaza anipakaiti kpeteni. Vele ḡana é masagi Salomōn ná-botiiti kpein gaaβelani la, nii naa feeni zea GALA sei velel vai zu:

¹² kpeḡe felego ta ta-zeiga felego ti ḡiligiligai, ti zeizu ti unga, kōlu ansa velevele felego niiti ti seiga ḡiligiligiti ma,

¹³ gelenade gulu waai vaaḡulabai, naa unnaanigo (400) niiti ti ḡeni zeleni kōlu ansa velevelegiti ba, ga ma ḡekpe velefele,

¹⁴ wotoloiti ta taza wolaiti niiti ti ḡeni zeini wotoloiti ga,

¹⁵ zie ligi wolai nii to ḡila é ḡeni βete velel ma, ta nikel vaaḡulaba puugo maazu felego (12), niiti zie ligi wolai ḡeni zeini ti ma.

¹⁶ Ḡulame-Aβi zuvu zo anipakaiti, ta peluiti, ta sua zōo mite wolaiti kpeteni. Ḡōḡḡ GALAGI zei velel wu zōolai niiti kpein ti ḡeni ga kōlu βōigi maaloungai, é ti βeteni masagi Salomōn ve.

¹⁷ Ti ti ḡaawuunni, ti ti vu penē yeḡeiti su, Zuluḡen ma nemē wolai zu, Sukōteni zōḡzuvē ta Seleda.

¹⁸ Salomōn niima zōolaiti pe kpeteni gola mōin, nu la ḡeni zooga é va kōlu βōigi wunḡegi ḡōḡ, tōzei gola mōinni.

¹⁹ Salomōn zōoma zōolaiti kpeteni GALA sei velel vaa ma: ansansegiti kulazuvē ga zalaḡai, naa

maaziɛni ga zanugi, ta taɓalii nii ɓului ɗɛni laazu ga Ɔooɗo GALAGI ve,

²⁰ fitina zeɪ aniiti ti ga zanu kitei, ta ma fitinaiti, niiti maanɛɛni ga ti ɗaa ɗa zo velegi deveai la, ada ɲadega wolai ɗakalave,

²¹ ta tufa waa vuaiti baagʉlabaiti, fitinaiti, ta beɛngiti, ti pe ti ga zanu kitei,

²² salava zo soolaiti, ɲama vaza anɲakaiti, ansanse seɗe ɲakaiti, ansanse gala liɗiiti, ti ga zanu kitei, zanu kalagiti kpogiti faa ma peɛ ɗoozuve ada ɲadega wolai ma veɛɛlave ta GALA sei veɛɛi laave ma ɓogiti faa ma.

5

GALA sei veɛɛi laalao fai (1 Masagiti 8:1-13)

¹ Salomɔn begai ma ga Ɔooɗo GALAGI zeɪ veɛɛi lo fai ma wotii pe ke tete, ɛ devei veeni ga ti va ga soolaiti pe keɛɗe Davide ti veeni Ɔooɗo GALAGI ve: walii, zanugi, naa veɛ soolai ma zii pe ba, ɛ ti pe pu GALA sei veɛɛi ma naavolo makesuve.

² Naama ziegi zu masagi Salomɔn Izilayeɛle ɗɛwolaiti pe ta bolodama ɗundiɗiiti, ta peɛyeɗeiti gaazuve ti pe tolini ga ti ɗaale ba Zeluzalame, ga ti Ɔooɗo GALAGI na-minazeɗe kesui zeɗe Davide na-taa wolai zu na laa ga Siyɔn, ti li la Ɔooɗo GALAGI zeɪ veɛɛi ma ɗoizuve.

³ Izilayeɛle nuiti kpein ti ɗaaleɛni ba masagi ɗoba feti ɗula vai ma, nii a ɗa ɗe alugi lofelasiɛi ma.

⁴ Izilayeɛle ɗundiɗiiti pe ti vaani, Levi nuiti tosuve ɗɛni ga ti minazeɗe kesui zeɗe.

⁵ Levi nuiti ti ga zalaḡa ḡula nuiti ti minazeḡe kesui zegeni, ta GALA daaḡomi seḡe veleḡi, naa veḡ bu zoolai ḡadegaiti pe ba.

⁶ Masagi Salomōn ta Izilayeḡe nuḡuseiti pe, niiti ti ḡaaleḡni ba koba, naati ti ḡeni minazeḡe kesui ḡakalave, ti da togani veleveḡegiti ta ma baazagi ma moḡnmōḡn kula ga zalaḡai, nu la ḡena tie kwēḡ.

⁷ Zalaḡa ḡula nuiti ti ḡooḡḡ GALAGI ná-minazeḡe kesui laani, ve ná ḡeteai be, voluzu vele vele ḡoozuve GALA sei vele wu, ná laa ga ada ḡadega wolai, seeluḡeḡinti koveḡiti bu.

⁸ Toozei seeluḡeḡinti koveḡiti suviega ḡeni de minazeḡe kesui zeizuve maazu, nii a ke ti veḡ kesui ta seḡe wulu zokḡoiti ma.

⁹ Velei ti gulu zokḡoi naati koozani la, nu ḡeni yeḡsu ada ḡadegai wu, ve ná ada ḡadega wolai ḡakalave, nu da ti-zokḡoiti ka, keḡe nu la ḡeni ti ḡaazu ga etea veleḡi. Miná ḡa ti yeḡgai ná eyēsu za.

¹⁰ Ani ḡili ge la ḡeni minazeḡe kesui zu, keḡni koḡu ḡokolo feḡeḡoiti Moize ti laani su Woleḡbe,* sieḡi zu ḡooḡḡ GALAGI minazeḡeḡi ḡeni la ti yooḡzu ta Izilayeḡe nuiti, ti ḡulazuve Ezipete.

¹¹ Zalaḡa ḡula nuiti ti ḡulani ada ḡadega wolai. Zalaḡa ḡula nui niiti kpeḡn ti ḡeni ná, ti boḡḡḡ ḡadeni ga veleḡi ta da keḡ la polōma, ti la keḡni no ga ta-boḡiti niiti ti ti zu naati teve peleḡi.

¹² Levi nui niiti kpeḡn ti ḡeni ga geḡngeḡn gani geḡn nuiti, naati ti ḡeni lōni zalaḡa ḡulazuve ḡobave, folo ḡulazu veleḡi, koḡegiti ti ti ya, naa veḡ koḡigiti ta papaiti ba. Zoiti ti ḡeni ná, naati ti ḡeni ga: Azafe, ḡeman, Yedutun, naa veḡ ti-loun zunuiti ta

* **5:10 5:10 Woleḡbe:** Sinayi ḡizeḡi laaseḡi taḡili be.

ti-g̃eelointi ba, ti p̃e ti maag̃iliai ga geze vago zegei. Zalaḡa ḡula nu ungila puufelego (120) ḡeni loni ti ḡoba, ti da puugiti f̃e.

¹³ Puvu f̃e nuiti ta guye loo nuiti ti ḡeni liizu la uoma, ti goo b̃osu, nii a k̃e ti G̃ogoḡ GALAGI l̃ebi ta ti maamuse. Sĩegi zu gẽingein gani gẽin nuiti ta la puugiti ta kõegiti goog̃ulana la, naa ũe gẽingein gani zoiti ba, ti ḡeni G̃ogoḡ GALAGI maamusezu, ti da ḡe ma:

«Mazoloo page,

mazoloo ná-woog̃eḡiladai ḡa yesu ná ḡo!»

Naama yeeḡeḡalai ño zu, G̃ogoḡ GALAGI zei ũlei wuulaaveni kpekpe ga duului.

¹⁴ Tonaḡiingi maavele ma, zalaḡa ḡula nuiti ti la ḡeni zooni ti va ye ná, ti va ta-wotii ḡe, mazoloo G̃ogoḡ GALAGI ná-l̃ebiyai GALA sei ũlei wuulaaveni.

6

GALA sei ũlei ḡalivaazu ũe b̃õi
Salom̃on boni
(1 Masagiti 8:12-21)

¹ Salom̃on ḡeni ma názu: «G̃ogoḡ GALAGI ḡe toḡa zeizu ada ḡidiai zu.

² Ñoun ḡe p̃ele maayiki toga è ũe, ũe da zei ná eyesu ḡo.»

³ Naa uoluma masagi latini, é tuya loo Izilayele nuḡuseiti p̃e b̃e, ti ḡeni loni.

⁴ E ḡeni ma: «Mamagi ḡa G̃ogoḡ GALAGI ũe, Izilayele ná-GALAGI! E ná-minazeḡegi laazeelia, nii é k̃eeni k̃e Davide ũe, é ḡe ma:

⁵ «E zo foloi naa ma, yeei gè nà-nuḅuseiti kulani la Ezipete yooi zu, é zeeli za ma, gè la yiimazeḡeni ga taa wolai tanḳe Izilayele wolodamaiti saama, ve peḲe ḡa lo ná nḡun be, gè zeí ná. Gè la yiimazeḡeni ga nu nḳe ga é ḡe ga nà-nuḅusei Izilayele ná-kundiḡii.

⁶ KeḲe gè yiimazeḡea ga Zeluzaleme nii a ke dāaseigi ḡe ná va, gè yiimazeḡe ga Davide, nii a ke é lo nà-nuḅuseiti Izilayele nuiti untuḡo.»

⁷ Wain ḡeni kēe Davide ma ga é peḲe lo Ḣooḡo GALAGI loḡoi wḳoḳo vaa ma, Izilayele ná-GALAGI.

⁸ KeḲe Ḣooḡo GALAGI ḡeni ma: «PeḲe lo devei è bo ga nḡun toḡoi wḳoḳo vaa ma, naa ḡa ga faa vago, è keḲe ga pago è ḡisie naa zu.

⁹ Naa pe ge ḡe va, ḡa lei è va ḡe peḲi naa losu, è-loun zunui ḡa é peḲi naa losu bē.»

¹⁰ Ḣooḡo GALAGI ná-minazeḡegi laazeelia. Gè kēe Davide maavaliboga, ná zeini za Izilayele masa kpḳkpḳgi ḡa, eḡevelei Ḣooḡo GALAGI boni la, ta gè peḲi loga Izilayele ná-GALAGI Ḣooḡo GALAGI loḡoi wḳoḳo vaa ma.

¹¹ Gè kesui laave bu, nii Ḣooḡo GALAGI ná-minazeḡe gooi laani su, nii é keḲeni ti yḳḡzu ta Izilayele nuiti.»

*Salomḳn ná-GALA maanēnei
(1 Masagiti 8:22-53)*

¹² Naa voluma Salomḳn loni Ḣooḡo GALAGI ná-zalaḡa ḡulazuve laawu, Izilayele ḡoḡi pe gaazu. E yeelēni ga é GALA fali.

¹³ Mazḳḳo Salomḳn nu losu ḡeteni ga kḳlu ḡoḡi, é ga seki naani kpugagi, kogi ta sakpai ti pe ti ḡeni ga meḲe velefele ta tukpe (2,5), gaagḡooza ga meḲe

ɣila ta tukpe (1,5). E toni koi zaamave, é le, é lo ga. E vileni niibiɣa ná, Izilayele boɣi pe gaazu, é yeeleni geezu,

¹⁴ é ɣe ma: «Gooɣo GALAGI Izilayele ná-GALAGI, gala kili ge la ná ga è ɣevele, geegɔlɔgi zu ta zooi ma. Da ga woogɣila nu da-minazefegi zu, da da-woogɣiladai makesu da-wotigɣe nuiti be, niiti ti ziez zu ga è-yiimai ga ti-yiimave pe.

¹⁵ Uele ɣana è da-minazefegi laazeelii la, nii è keeni da-wotigɣe nui kèe Davide ve. Ungo, è naa ɣeeve za, nii a ke naa laazeeli, nii kulaai da boɣoi è-la, è bo.

¹⁶ Niizu niina, Gooɣo GALAGI, Izilayele ná-GALAGI, soma è zɔɔma minazefegi laazeeli, nii è keeni, siegi zu è ɣeni la ma: «Ni è-mavofodaiti ta zie vele betena, ti zie ga pagɔ é zoloo nà-tɔgi ma, eɣevelei da boɣoi è ziaai la, gè bo è ma ga gaamai, è la valaga nu ma ti zaama, nii a zeii Izilayele masa kpɔkpɔgi ɣa nɔun gaazu.»

¹⁷ Naama minazefegi è keai da-wotigɣe nui Davide ve, sona ma mu kae, Gooɣo GALAGI, Izilayele ná-GALAGI, è daazeeli.

¹⁸ «Kele GALA ka zoo nei é zeii zooi ma, nu vului ɣoba? Geegɔlɔgi mu ta ná-suwoɔlɔi é la vɔnini miná, de va ɣe ma pelei nii gè togai.

¹⁹ Naa pe ge ɣeeva, Gooɣo GALAGI, nà-GALAGI, soma è woilo nà-GALA falii ta nà-maanee nei ma, woilo toligi ma gè bosu ga de, nèi gè ga da-wotigɣe nui.

²⁰ Gaazu ye pelei nii va kpidi vee folo va, ve è ɣeai ma è-laaseigi ɣa veezu ná va. Woilo GALA falii ma gè daazeelizu è ma náve.

²¹ Soma è woilo nà-maanee ne wooiti ma, ta toligi da-nuɔuseiti Izilayele nuiti ti daazeelizu è ma, ta

ḡaavotena adave nii ma. Ye è-zeizuve geegɔlɔgi zu, è ḡa-GALA falii meni, è gi zuvaaye.

²² «Ni nui ta a koto ḡeena seijnɔḡɔi laalɔḡoma, ti ḡe ma keni é ḡona, ni konai naa ḡa wona da-zalaḡa ḡulazuve ḡakalave pelei nii ḡakalave,

²³ ye geegɔlɔgi zu, è woilo, lo ti yɔḡɔzu, è da-wotigɛ nuiti tukpɔḡaaleve, è soba nui veelala, é sɔgi zulɔnɔgi zɔlɔ, è sɔbalala nui ná-sɔbalalai ḡula kelema, è so velel ná-telebogi la.

²⁴ «Ni da-nuḡuseiti Izilaye le nuiti ti zili nuiti ta vɔnina ti ma, tɔzei ti kotoi ḡea è laalɔḡoma, ni ta ḡalena ma è vɔ, ti è maamuse, ni ta-maanee ne wooi a zeelina è ma niima velel wu,

²⁵ ti woomeni geegɔlɔgi zu, da-nuḡuseiti Izilaye le nuiti suvaaye ga ta-ḡotoi, va ga tiye volu zooi nii zu è feai ti-memɛwolani be ta tiya ḡɔḡɔi ti ve.

²⁶ «Ni geegɔlɔgi laa ḡa ḡuluna, tona la vuuzu tɔzei ti kotoi ḡeeve è laalɔḡoma, ni ta ḡaavotena ve ma ga ti è maanee ne, ti è maamuse, ti zeḡe ta-ḡotoiti polu, mazɔlɔ è ti unmaayeida,

²⁷ woilo ti-woo ma geegɔlɔgi zu, da-wotigɛ nuiti ta da-nuḡuseiti Izilaye le nuiti suvaaye ga ta-ḡotoi. Pele vagɔi le ga tiye, nii ta zie la, yeebe tonai va, é vu zooi naa ma, é ga dɔnɔi, nii è feai ti ya ga tɔnɔ.

²⁸ «Siegi zu pului loozu la zooi zu, baa dɔfɔi ḡe zooi zu, siegi zu siinziin ganiiti ti zeeḡezu la, siegi zu kotogiti baa kotokoliiti ti vaazu la ga mɔinda, siegi zu ḡalaa Izilaye le zili nuiti ti vaazu la zooi zu, ti zeeli ta-laa wolaiti su, niiti sigigiti ti ma, ni seeḡei ta baa faaḡaagi tanɔpe ka vaana ti ma,

²⁹ ni naama vaaḡaagi ḡa nui tanɔpe ziiḡɔlɔna da-nuḡuseiti saama, Izilaye le nuiti, ma nui ḡa

yeemaalena pelei nii ʋ pelei, é è maanɛɛnɛ, ɓaa é è vali,

³⁰ googaaavote geegɔɔlɔgi zu, ʋɛ è zeini ná, ti zu-vaayɛ, è ɛɛɛ gilagilagi zo é zoloo sɔgi ma, mazɔɔ è zii ɔwɛɛ. Tɔɔzei ɗa ɔila kpe ka è nuiti kpein zii ɔwɛɛ.

³¹ Da naa ɔɛna, ta è lɛbi, ti zie ga è yiima velel yeegɛɔɔalai pɛ daawu ta kɛ vulua zooi ná zu, è feai gi-mɛmɛwolani zea.

³² «Ni wɛɛin ta a ɔɛna ná, é la ga ɗa-nuɓuseiti Izilayeɛle nuiti ti ta, tama é zeɔɔ ɔɔozama you zu, é ʋa, mazɔɔ é mɛnigɛ ga ɗa ga GALA golai, nii é sebei ɔulazu keɛma, ni a ʋaana pelei nii ʋ pelei é maanɛɛnɛi wo,

³³ soma kae è googaaavote geegɔɔlɔgi zu, ʋɛ è zeini ná. Nii é falia è ma, naa ve zea, naa ɔa a kɛ etea nuɓuseiti pɛ ti è ɔwɛɛ, ti lua è-ɔaazu ʋa, ga ɗa-nuɓuseiti Izilayeɛle ɔevele, ta kwɛɛ ɓalaa ga pelei nii gè togai, ɗa ɔa ɗɔno ve.

³⁴ «Siɛgi zu ɗa-nuɓuseiti Izilayeɛle nuiti ti liizu la kɔɔɔzuɛ, ʋɛ è ti levesu ná, ti zili nuiti daalɔɔma, ni ta è valina, ti ɔaavotegai taai ta pelei nii ma gè togai ɗa-lɛbiyai vaa ma,

³⁵ ti woomɛni geegɔɔlɔgi zu, ta-ƳALA falii ta ta-maanɛɛnɛi ɔaavote, ti maalobo.

³⁶ «Siɛgi zu Izilayeɛle nuiti ti kotoi ɔɛɛzu la è laalɔɔma, mazɔɔ nu nɔpɛ ge la ná, nii é la koto ɔɛa, ni ɗa yiɔaawanana, è ti lɔ ti zili nuiti zeezu, naati ti li ga tiye ɓuɔama ɓaa ɔɔozama you zu, duɔlai zu,

³⁷ ni ta yɛna duɔla yooi naa zu, ti ʋa ɔima, ti ɔale ma è ʋɔ, ti è maanɛɛnɛ, ti ɔɛ è ma: «Gi kotoi ɔɛa, gi zie vele nɔuda, ɔá ga sɔba nuiti,»

³⁸ ni ta ɟalena ma è ʋ ga ti-yii pɛ, ta ti-yɛnvui pɛ, ni ta yɛna ti zili nuiti ta-yooi zu, ʋɛ ti ná duɔlai zu, ti è maanɛɛnɛ, ti ɟaavotegai zooi naa ma è feai ti-ɟɛɛni zea, ta taai nii ma è yiimazeɟeai la, ta pɛlɛi nii ma gè togai ɖa-lɛbiyai vaa ma,

³⁹ ti woomɛni è-zeizuvɛ, geɛɟɔlɔgi zu, ta-GALA fali ta ta-maanɛɛnɛi ɟaavote, è ti maalobo. Da-nubusɛiti suvaayɛ ga kotoi ti kɛai è laalɔɟoma.

⁴⁰ Za ʋoluma, ná-GALAGI, ɟaazuvɛ zɛɟe ma, è woilo fali wooi kpein ma, nii é wosu ʋɛ.

⁴¹ Niima ziɛgi zu, ee, GALA, Ɔɔɔɟɔ GALAGI, wuzɛɟe, è ʋa naama adavɛ, ná ga ɖa-looɟo bosuvɛ, wa ɖa-minazɛɟe kesui nii è-zɛbɛi zeini su.

GALA, ɖɛi è ga Ɔɔɔɟɔ GALAGI, kizo fai ɟɛ kae ɖa-zalaɟa ɟula nuiti kɔba ga ti maagili zɔɔlai.

Da-wooɟɛɟila nuiti ti woogula ga koozunɛi!

⁴² Ɔɔɔɟɔ GALAGI, GALA, mina ʋoluave masagi ʋa, nii gulɔi ziaai ma.

Da-wooɟɛɟiladai maavele ma, soma è ɟize mi-nazɛɟegi zu,

nii è kɛɛni ɖa-wotiɟɛ nui Davide ʋɛ.»

7

Zalaɟai niiti ti ɟulani Ɔɔɔɟɔ GALAGI ʋɛ (1 Masagiti 8:62-66)

¹ Salomɔn begai ma ga ná-GALA falii ɟɛ, abui zɛɟeni geɛɟɔlɔgi zu, é yɛi, é gala zalaɟai ɟala ta zalaɟai zɔiti pɛ, Ɔɔɔɟɔ GALAGI ná-lɛbiyai GALA sei ʋɛlɛi wuulaaveni kpekpe.

² Zalaḡa ḡula nuiti ti la ḡeeni zoosu ti va le ḡooḡo GALAGI zeḡi velei wu, tōzei ḡooḡo GALAGI ná-lebiyai pelei wuulaaveni kpekpe.

³ Izilayeḡe nuiti pe ti abui ḡaani ta ḡooḡo GALAGI ná-lebiyai, ti da yei GALA sei velei ma, ti nōkōni, ti laave zooi ma GALA sei velei ma ḡoizuve, ti tōzei ga ḡooḡo GALAGI maamusea, ti da ḡe ma:

«Mazōlō page,
mazōlō ná-woogēḡiladai ḡa yeḡu ná ḡo!»

⁴ Masagi Salomōn ta nuḡuseiti kpein ti zalaḡaiti kulani ḡooḡo GALAGI lebi vaa ma.

⁵ Salomōn nike waaḡuufelego maazu felego (22.000) ta baala waaungila waaḡuufelego (120.000) ḡulani ga zalaḡai. Vele ḡana masagi ta nuḡuseiti pe ti GALA sei velei laalaoni da.

⁶ Zalaḡa ḡula nuiti ti ḡeni ti-losuḡeti. Levi nuiti ḡalaa ti lopele ḡeteni ga geingein ganiiti niiti masagi Davide ti ḡeteni ḡooḡo GALAGI maamuse vai ma, ti ḡeni guyei loozu, ti da ḡe ma: «Mazōlō ná-woogēḡiladai ḡa yeḡu ná ḡo!» Davide ḡa é naama ḡasoi laani ti unma ga ti da ḡooḡo GALAGI maamuse. Zalaḡa ḡula nuiti ti ḡaavoteni ti ma, ti da puḡugiti fe. Izilayeḡe nuiti pe ti ḡeni loni.

⁷ Salomōn ḡooḡo GALAGI zeḡi velei laave ma ḡoi ḡoozuve pe feeni GALA be, mazōlō zalaḡa ḡulazuve ti ná ḡeteni ga kōlu ḡoigi, miná wola lōini zalaḡaiti faa ma naama voloi, tō ḡa é keeni Salomōn koi ḡoozuve pe seḡeni, ga ti da gala zalaḡaiti gala ná, ta vebē zalaḡaiti, naa vee ziilei zalaḡaiti ma wulōiti ba.

⁸ Naama ziegi nō zu Salomōnni ta Izilayeḡe nuiti pe ti fetii ḡulani folo lōfela laawu. Bebe wolai ḡa

é zegeni Izilayele yooi zu ná pɛ, é zo Lebo-Gamate yooi zu, é zeeli Ezipete kotudɛi ma.

⁹ Ti zalaɗa ɗulazuwe laalaoni folo lofela laawu, naa vɔluma ti folo lofela ɗili ke ga feti. Foloji losavasiɛi fetii vɔluma ti gaaleba wolai ɗɛɛni.

¹⁰ Alugi lofelasiɛi ma voloi vuufele maazu zavasii (23) ma, Salomɔn nuɓuseiti gaagalenii ma, ɛɛ pɛ ge li ná-taazu. Ti pɛ ti wola ɗoozunɛɛni tɔɔzei faanɛi naa va, nii Ɔooɗo GALAGI keɛni Davide ta Salomɔn ve, naa vɛɛ ná-nuɓusei Izilayele va.

Googaaavotegi Ɔooɗo GALAGI feeni Salomɔn ya

(1 Masagiti 9:1-9)

¹¹ Salomɔn ɓeni ga Ɔooɗo GALAGI zeii vɛɛi lo, ta masa pelei. Nii kpeini é ɗeni pɔ ga é ke pelee felegoi naati to fai zu, é zieni ti pɛ bu.

¹² Ɔooɗo GALAGI zɛba é ɗula be keɛma kpidii, é ɗeni ma: «Gè woiloga ɗa-maanɛɛɛ wooi ma. Gè yiimazeɗɛa ga pelei nii ga ná ɗɛ bɛ ga zalaɗa ɗula adawe.

¹³ Siɛgi zu gè geegɗɔlɔgi laaɗfulusu la ga tona mina vu, gè devei ve kotogiti zea ga ti zooi zuɗoɗoɗo, ɓaa ná ɗɔɗo zeeɓɛi levena ná-nuɓuseiti daalɔɗoma,

¹⁴ ni ná-nuɓuseiti niiti dāaseigi ti va, naati ta ɓɔɗomaayeina, ti maanɛɛɛi wo, ti gāizie, ni ta zɛɗena ti-zie vele ɗɔiti polu, nɔn, ná ye geegɗɔlɔgi zu, gè ti woomeni, gè ti zuvaaye ga ta-ɗotoiti, gè ta-yooi valo.

¹⁵ Za vɔluma, gè ɗaazuzɛɗɛa ma, gè woilo fali wooi kpeini ma, nii é wosu niima adawe.

¹⁶ Niima zieggi zu, gè yiimazegea ga pelei nii, gè ná gè ga ada nadegai, ve ná gè ná gò. Nà wele ma yeenope, zii gá gè ná.

¹⁷ «Da ma, ni dá ziena gàazu egëvelei è-gèe Davide zieni la, ni dá naati pe ke, niiti gè è levea ti ma, ni dá gólona nà-deveiti ta nà-togiti be, gè ti veai è ya,

¹⁸ nà da-masa kpòkpògi zeì kpè, egëvelei gè mi-nazegeni la è-gèe Davide ve, siegi zu gè gèeni la ma: «Nu gá gè zòlòosu nò gò è-mavofodaiti saama, nii a gè zeizu Izilaye le masa kpòkpògi gá.»

¹⁹ Kele ni wa voluavena bà, ni wo la góloni nà-togiti ta nà-deveiti be gè ti zeidai wo ma, ni wa liina wo gala kiligaa lebi, wo nòkò ti wu,

²⁰ nà wo gùla zooi naa va, nii gè feai wo ya, pelei nii gè keai ga ada nadegai, dàaseigi ye fai zu ná, nà pili ya poun, é zege gàazu, gè ke ga jee gfulasu ani ta be le lala ani etea nubuseiti pe be.

²¹ Gógò GALAGI zeì velei nii ma, zoi nòpe a leve koba, daa gá vò. Nuiti ta dá gè bógò gaaza gásu, ti dá gè ma: «Leeni vaa zu Gógò GALAGI zooi nii ta pelei nii zogai gani?»

²² Googaaavotegi gá gè ga: «Mazòlò ti gèlea ta-GALAGI, Gógò GALAGI va, nii é ti-memewolani kulani Ezipete yooi va, mazòlò ti viléga gala kiligiti polu, ti nòkò ti wu, ti ti lebi, naa gá é keai Gógò GALAGI niima maanogiti pe seidai la ti ma.» »

8

*Salomón ná-boti wolaiti
(1 Masagiti 9:10-28)*

¹ Salomōn kēeni ga kona vuufelego (20) peɛ felegoiti to fai ma: Gooḡo GALAGI zeɪ veɛɪ ta masa peɛɪ.

² E taa wolaiti toni volu ga niine, niiti Tiil masagi Yilame ti veeni zea, é Izilayeɛ nuiti sei ti zu.

³ Naa volumna é liini ga kooi Gamate taai laaloḡma, Soḡa yooi zu, é so.

⁴ E Tadamool loni volu ga niine tevebai zu, naa vee taa wolaiti pe ba, niiti é ti loni Gamate yooi zu, nii a ke é da koligiti make náti.

⁵ E Bete-Golon maazu veɛɪ loni balaa, ta Bete-Golon buu veɛɪ, é taa wolai naati toni niiti ti maagakugai ga sigigiti, ti laaḡulusu ga kpogiti niiti pilisui ti va,

⁶ naa vee Baalate va, ta taai niiti kpein ti ḡeni be ga ani makesuɛti, ta taai niiti ná-kooḡo wotoloiti ti ḡeni ti zu, naa vee ná-soo bize zalavusuiti niizu laaiti ba. Nii kpein é ḡeni po ga é to ga peɛ, é ti loni Zeluzaleme taazuve, ta Liban ḡizei ma, ta ve kpein é ḡeni zeini naa unda.

⁷ Zii ḡiligi tanigaa ti ḡeni de zooi zu naama ziegi zu: Geɛte nuiti, Amool nuiti, Feɛze nuiti, Geve nuiti, ta Yebuse nuiti, ti tanope ti la ḡeni ga Izilayeɛ nu,

⁸ niiti ti-mavofodaiti ti yeni zooi zu, Izilayeɛ nuiti ti la ḡeni ti zuwuḡaaleveni, tiya ḡa Salomōn duola wotii niiti daani ti ma, zaaḡaza naa ḡa ti daawu.

⁹ Keɛ Salomōn la ḡeni Izilayeɛ nu nape seḡeni ga duo, naama woti wolai tanope su, é ti ḡeeni ga salaɛusuiti, ta salaɛusu ḡundiḡiiti, naa vee kooḡo wotolo bize nuiti ta ná-soo bize zalavusuiti ba.

¹⁰ Salomōn ná-botigē nu wola unfelego puuloolugo (250) ḡa é ḡeni losu botigē nuiti untuḡo.

11 Salomɔn Falaɖɔn ná-doun anzanui ɖulani Davide ná-taa wolai zu, é tati pɛɛ wolai wu nii é toni naa vɛ, tɔɔzei é ɖɛni ma: «Ànzai la yɛsu Izilayɛle masagi Davide ná-pɛɛ wolai wu, mazɔɔɔ vɛti Gɔɔɖɔ GALAGI ná-minazeɖe kesui laai náti, mináti padegɛ.»

Gala fali gaalebai zeilei kpasu

12 E zoni názu ma niina, Salomɔn ɖɛni gala zalaɖaiti kulazu Gɔɔɖɔ GALAGI vɛ, Gɔɔɖɔ GALAGI ná-zalaɖa ɖulazu vɛ é ná ɖɛteni ná, vɛ tɛɛ wosu vɛ ɖakalavɛ.

13 Folo-o-folo é ɖɛni naa ɖɛɛzu, é zoloo devei naa ma nii Moize feeni, dooɖɔ foloiti faa zu, alu toga niinei ma vetiiti faa zu, naa vɛɛ fɛti wola savagɔiti ba, niiti ta ɖa ɖula ná ɖɛ ɖila konagi zu, naati ka ti ga: ɖului lɛvɛ la su naama vetii, dɔɔɖɔiti ma vetii, naa vɛɛ kota vetii va.

14 Uelei kɛɛɖɛ Davide seikpasui ɖɛɛni la, Salomɔn zalaɖa ɖula nuiti ta-ɖɔgiti pilɛni ta-wotiiti ma, é Levi nuiti pile Gɔɔɖɔ GALAGI lebi vai ma, ɖaa ta-wotiiti kɛɛ vai ma zalaɖa ɖula nuiti koba, veleilei maanɛai é ɖa ɖɛɛ la folo-o-folo, gaabelagi sigida make nuiti, tɔnɔ ma ɖɔgiti ɖalaa ti zeini kpasu, ɛɛni ta nɔnɔ ma zigida vɛ, é zoloo seikpasui ma GALA ná-nui Davide kɛɛni.

15 Fai ɖilagila pɛ su, ti la ɖɛni zegeni seikpasui va nii Davide kɛɛni, é lo zalaɖa ɖula nuiti ba ta Levi nuiti, é lo ɖalaa naavoloiti faa va.

16 Uele ɖana nii kpein Salomɔn yeevuuni bu, ti ɖaabelani la ga pagɔ, é zo voloi naa ma yeei ti Gɔɔɖɔ GALAGI zeilei ma ɖɔtui mɔungi laani la, eyɛsu é

zeeli gaabelala foloi ma. Zekana Gooḡo GALAGI ze
velei ḡaabelani la tete.

¹⁷ Salomōn liini Esiyon-Geeḡeel ta Elate, Seeli
Kpolodei laaveti, Edome yooi zu.

¹⁸ Masagi Yilame batoiti feeni ná-botigē nuiti zea
ga ti vaa la pō. Fenisi yooi zu zie wotigē nui niiti ḡi
ge ti ma, naati ka ti ḡeni batoi naati kpizezu. Ti liini
ta Salomōn ná-botigē nuiti Wofil, ti zanugi zefē
miná, buyēgi ḡe ga kilo waapuugō maazu loolugō
(15.000), ti vaa la masagi Salomōn vō.

9

*Saba masa anzanui vaa vai laaliizu
Salomōn ma
(1 Masagiti 10:1-13)*

¹ E woni Saba yooi zu masa anzanui ma ga
Salomōn loḡo vago zolooḡe. E vaani Salomōn
voluḡulazu ga gaazaḡa kpaaḡaagiti. Beḡe wola
yeni polu, ti va Zeluzaleme, é vaani ga ḡameiti
ti ḡasḡiliai ga tufa maku neenegiti, ta zanu
moinmōingiti, ta kōtu zōngō ḡaaḡaagiti. E kisu vai
pe boni naa ma.

² Salomōn ná-gaazaḡagiti pe gaavoteni, tanope ge
la ḡeni ḡaani Salomōn ya, ta la yeni voluzu, nii é la
ḡeni zooga é va gaavote.

³ Saba masa anzanui Salomōn ná-ḡimalai ḡaani,
ta pelei é togai,

⁴ é ná-daamianigiti ka, ta ná-botigē nu wolaiti
niizuveti, ta ná-botigē nuiti tosuḡeti, ta ti maḡili
zoolaiti, ta niiti ti ḡeni daamianigi ta dōi veezu
zea, é wele, é nu ḡḡolosuveti ka, nu leezuve Gooḡo
GALAGI zeilei ma ḡoizuve. Naati kaai ma,
daavōni, zenḡu maaleve.

⁵ E ɣɛni masagi ma: «Nii kpein ti bogai mà nà-zooi zu, é lo è-laawooiti ta ɗa-ɣimalai va, ti pɛ ka ga gaama!

⁶ Gè va ɣɛ gè zeeli vɛ, gè ka ga ɣaazu, gè la ɣɛa laani da, kɛɛ wɛɛ, ti la vɔɔ ɗa-ɣimalai wɔɔɔ vɛlei ma lukpɛgi balaa boni mà. E ɓudevɛ naati kpein maazu niiti gè ti mɛnigai, ti ɗa bo.

⁷ Undaanɛ nu ɣa ga ɗa-nuiti ta ɗa-wotigɛ nu wolaiti, ti è va folo-o-folo, ti ɗa tɔnɔ zɔɔɔ ɗa-ɣimalai zu.

⁸ Mamagi ɣa Gooɔɔ GALAGI vɛ, ɗa-ɣALAGI nii é faaɓɔɔɔ ɣɛai è vɛ, è zeɪ vai zu ná-masa kpɔkpɔgi ɣa, nii a kɛ è ɣɛ tɔun bɛ ga masagi, teigi é ga Gooɔɔ GALAGI ɗa-ɣALAGI. Ná-nɛɛbɛi nii é zii ma ɔɔ Izilayeɛ vɛ, naa maavele ɣa é kɛa è zeidai ga masagi, nii a kɛ è soledai ta telebodai ɣɛ.»

⁹ Naa vɔluma, é zanugi kilo waasavago undɔɔlugo (3.500) veeni masagi vɛ, ta é tufa maku nɛɛnɛgi ma mɔinmɔin feeni, ta kɔtu zɔngɔ ɓaaɓaagiti. Kaipa tufa maku nɛɛnɛ ge la mɔ ɣɛni zɔɔɔni, é va ɣɛ ga naa ɣɛvele nii Saɓa masa anzanui vaani la Salomɔn vɔ.

¹⁰ Yilame ta Salomɔn ta-wotigɛ nuiti ti ɣɛni vaazu ga zanugi, é zeɣɛzu Wofiil, naati ti ɣɛni vaazu ga santale gului ta kɔtu zɔngɔ ɓaaɓaagiti.

¹¹ Masagi santale gului naa tanigaa ɓɛtɛni ga nu lɛɛzuɓɛ Gooɔɔ GALAGI zeɪ vɛlei ta masagi ná-peɛi wu, é kɔnigiti ta papaiti kpɛɛ ga ta guye loo nuiti bɛ. Kaipa nu ɣɛni dɛ santale gului naa ɣɛɣala ɣaani pɛ Zuda yooi zu mɔungi.

¹² Nii kpein wɔin ɣɛni Saɓa masa anzanui ma, ta nii kpein é falini masagi Salomɔn ma, naa ti pɛ feeni zea, naa vɔluma é vɛɓɛani ɣiligaa veeni bɛ,

nii ti ma vɛɛda la ga ve ta nii é vaani la. Naa pɛ poluma masa anzanui ɣaleni ma ná-zooi zu, ta ná-botiɣɛ nuiti.

*Salomɔn ná-kpɛɛi zu aniiti
(1 Masagiti 10:14-29)*

¹³ Kona-o-kona kilo waavuufelegɔ (20.000) ɣa Salomɔn ɣɛni sɔlɔɔsu zanugi zu,

¹⁴ naa la vɛɛni sɛvɛ zalaiti ba niiti ti ɣɛni ɣulazu zou volu zɔɔlaiti ta yaagɔ zɔɔlaiti ma, naa vɛɛ walii ta zanugi va nii Alaɓe masagiti ta Salomɔn bɔɣɔi ná-zou zɛvɛ ɣundigiiti ti ɣɛni feezu.

¹⁵ Masagi Salomɔn kɔɔɣɔ zɛpɛ gola unfelegɔ (200) bɛɛni ga zanu doɣaai, kilo lɔzita ɣa é dɔɔni ga zanugi ti ɣilagilagi pɛ kpɛɛ vai zu,

¹⁶ é kɔɔɣɔ zɛpɛ koiti unsavagɔ (300) bɛɛ ga zanu doɣaai, kilo savagɔ ɣa é dɔɔni ga zanugi ti ɣilagilagi pɛ kpɛɛ vai zu. Masagi ti pɛ daani pɛɛi naa wu daa ga «Liban lɔɔi».

¹⁷ Masagi masa kpɔkpɔ gola bɛɛni ga see niigai, é maavu ga zanu kitei.

¹⁸ Kɔɣɔ losu lɔzita ɣa é ɣɛni nu laazeelizu masa kpɔkpɔgi naa ɣa, kɔɣɔloma anii ɣɛni ba, kpɛɛai ga zanugi, zeelokoi ɣɛ ba kakama felegɔiti, zalai vaagɣulaba felegɔ ɣɛ zeeloko felegɔiti koba,

¹⁹ zalai vaagɣulaba puugɔ maazu felegɔ (12) ɣɛ kɔɣɔ losu lɔzitaiti su, kakama felegɔiti pɛ su. Kɛɣala nɔpɛ ge la dɛ bɛɛni masadai tanɔpɛ bɛ.

²⁰ Masagi Salomɔn ná-ziawɔi pɛ ge ɣɛni ga zanugi, daami anɪpakai niiti kpein ti ɣɛni pɛɛi wu daa ga «Liban lɔɔi», naati pɛ ti ɣɛni ga zanu kitei. Salomɔn ná-siɛgi zu, nu la vɔlɔ ɣɛni walii levezu ga ani bii.

21 Təzei batoiti ti ɣeni masagi ya ti da levetevē kpolodēi ɣa ta Yilame ná-botifē nuiti, kona savago-o-kona savago batoiti ti ɣeni vaazu ga zanugi ta walii, ta see jiigai, ta koyaiti, ta waso wəniiti.

22 Masagi Salomən leveni etea masagiti pɛ ba, kpɛtɛi ta ɣimalai zu.

23 GALA ge ɣimalai wola veeni Salomən ya, naa maavele ma masagiti pɛ ti ɣeni vaazu ga ti gooməni.

24 Ɛsɛ ge da va ga vebeaniiti pɔ, ga walii zɔɔlaiti ta zanu sɔɔlaiti, seɣeiti ta kɔɔɣɔ zɔɔlaiti, é tufa maku nəɛnɛgiti feezu, ta sooiti, naa vɛɛ soovale fuuluiti ba. Uele ɣana é ɣeni ɣɛɛzu la kona-o-kona.

25 Sooiti ta wotoloiti make vɛlɛi waanaanigo (4.000) ɣa é ɣeni Salomən ya, ta soo bize zalaɔusu waapuugo maazu felegɔ (12.000), é ti ɣaagwɛ taaiti su, vɛti ná-sooiti ti ɣeni ná, ta Zeluzalɛme tɔ bɔɣɔi ɣɔbavɛ.

26 Salomən ɣeni masadai ɣɛɛzu zɔɔma masada vɛlɛvɛlɛgiti pɛ unda, é zo zɛ wolai Efelate, é li Filisiti yooi zu, é zeeli Ezipete yooi ɣwɛgi ma.

27 Masagi zaalai zu, walii mɔinni Zeluzalɛme eɣɛ kɔtui, sɛdele gului mɔin eɣɛ sikɔmɔɔl gului, nii é vɔnɔsu zɛlavɛ ma nəmɛi zu.

28 Ti ɣeni vaazu ga sooiti Salomən vɛ, é zeɣɛ Ezipete ta zɔɔma yooiti pɛ su.

Salomən zaa vai

(1 Masagiti 11:41-43)

29 Salomən ná-kɛɛwotii mɔtaiti, é zo ma mɔungiti ma, é li gaabelagiti pɔ, naati sɛvɛvɛ GALA goo wo nui niiti ta-zɛvɛiti su: Natan, Silo nui Ayiya, ta

Yeyedo ná-kulakelama zεveiti su é lo Nebate ná-doun zunui Zeloβοame vaa zu.

³⁰ Salomɔn keeni masadai zu Zeluzalame ta Izilayele pe unda ga kona vuunaanigo (40).

³¹ Naa vɔluma, Salomɔn zaani. Ti maagfuluni keegfe Davide ná-taa wolai zu. Ná-doun zunui Loboame ga é masadai gfeeni potogi zu.

Zuda Ta Izilayele Masagiti Ta-Vaiti

10

(10:1–36:23)

*Balimai: Zuda masagi Loboame
ta Izilayele masagi Zeloβοame
(1 Masagiti 12:1-15)*

¹ Loboame liini Sikeme, mazɔɔɔ Izilayele nuiti pe ti gaaleeni ba ná ga ti sei ga masagi.

² Nebate ná-doun zunui Zeloβοame gfeni Ezipete, ve é velani ná, é ɔɔɔ Salomɔn va. E niima maabɔgi ma woo menigai ma, é zegeni Ezipete yooi zu, é va volu.

³ Ti numaa leveni daagomisɔ, Zeloβοame vaani naazu, tɔ-o, Izilayele nuiti-yo, ti ɔɔɔni Loboame vɔ gani:

⁴ «È-gfe gi unma gasɔi wola wuida, doun ta gfulana duɔla gasɔi naa ná-buii ma, nii è-gfe daai gi unma, gá botii gfe é ve.»

⁵ E gfeni ti ma: «À li, wa gale ma volu, wo va pò be folo savago vɔluma.» Nuɔusei liini.

⁶ Masagi Loboame kewolaiti gaazagani, niiti ti gfeni keegfe Salomɔn lenesu keai ma vulua, é gfe ti ma: «Tene kpegele ga wo feeze, gè nuɔusei woogaaavote da?»

⁷ Naati ti googaaavoteni, ti gɛ ma: «Ni da bɔɔɔ lɛɛna ga da ga nu vago nuɓusei ve, ni da ti woogaaavotena ga woo vagoiti, ta gɛɛzu ga da-wotigɛ nuiti eyesu ɔɔ.»

⁸ Kɛɛ Loboame la gɛni kɛwolaiti ta-lɛnɛgi zoni nii ti feeni zea. E zinipoiti gaazaɣani, niiti ti gɛni loni koba, ta niiti ti baɣoni vɔɔma.

⁹ E gɛni ti ma: «Tɛnɛ kpɛgele ɣa wo feeze, gɛ nuɓusei woogaaavote da, ɛ gɛɛzu ma: «Ta ɣula kasɔi nii ná-buii ma, nii ɛ-gɛɛ daai gi unma?»»

¹⁰ Kɛɣala zunu loungoiti ti gɛni ma: «Nuɓusei niiti ti gɛ: «E-gɛɛ kasɔ wuii daa gi unma, naa maavele ma ɛ ta ɣula ma,» da ti woogaaavote ɣani: «Zɛɛbɛɣa goi wɔɔlɔve kɛɛ zaamalɔkaeiti ba.

¹¹ Kɛɛ kasɔ wuigi laave wo unma, nɔun ná ta veɛzu ná-buii va. Kɛɛ ɣea wo volu ga kpakɔi, nɔun ná vilesu wo volu ga kpakɔi nii maayikiai.» »

¹² Foloi zavasiei Zeloɔoame ta nuɓusei pɛ ti vaani, ti Loboame ɣa, eɣevelei ɛ boni la ti ma.

¹³ Masagi Loboame la gɛni zieni ga kɛwolaiti ta-lɛnɛgi, ɛ bɔɛni nuɓusei vɔ ga jɔuda,

¹⁴ eɣevelei nɔ bɔɔla zunu loungoiti ti tɛnɛni la, ɛ gɛni ma: «Kɛɛ kasɔ wuigi laave wo unma, nɔun ná ta veɛzu ná-buii va. Kɛɛ ɣea wo volu ga kpakɔi, nɔun ná vilesu wo volu ga kpakɔi nii maayikiai.»

¹⁵ Uele ɣana masagi ɣɛleni la nuɓusei wooi va, mazɔɔ GALA bɔɔɔi ɣa ɛ loni faiti tugɔ ɣana, nii a kɛ ɛ ná-minazegɛgi laazeeli nii ɛ kɛɛni Nebate ná-doun zunui Zeloɔoame ve, ɛ ɣula GALA goo wo nui Ayiya la, Silo nui.

*Masadai ɣaaɣwe vai su fele
(1 Masagiti 12:16-24)*

¹⁶ Siegi zu lekpe ma maazu vele nuiti ti kaani la ga masagi la woilosu ti-woo ma, ti gɛni ma: «Lee gili ka ade ɔɔgai ma ada Davide? Ade la ɔɔni pogani ma, ada Izayi ná-doun zunui. Ade gale ma ada-laazuɔeti. Dei ma é ga Davide mavofodai, gaaba da-velei ma.» Nubusei zegeni koba, ti li.

¹⁷ Loboame masadai gɛeni nubuseiti unda, niiti ti gɛni zeini Zuda laa wolaiti nɔ zu.

¹⁸ Naa pe poluma, é Gadolame leveni, nii é gɛni duɔla wotii unda, naa li Izilayele nuiti pɔ be, ti lekpe ma maazu vele. Kele naati ti ɔɔni ga kɔtui, é za. Masagi ɔɔɔi zooni nɔ, é le ná-soo wotoloi zu, é vela, é li Zeluzalame.

¹⁹ Uele gana Izilayele nui niiti ti gɛni lekpe ma maazu vele ti gɛni la Davide ná-peleyegei ná-masadai va, eyesu za zeeli.

11

¹ Loboame zeelini nɔ feya Zeluzalame, é kɔɔɔ nu waaungila waavuulɔsava (180.000) gaaleɛni ba Zuda ta Benzamen wolodamaiti saama, niiti ti zoogai gola, ga ti li, ti kɔɔi veɛ Izilayele nuiti ba, ti lekpe ma maazu vele, nii a ke é ze naati unda ga maaɔaai.

² Kele Gooɔ GALAGI ɔɔni GALA goo wo nui Semaya ɔ, é ge ma:

³ «Bɔ Salomɔn ná-doun zunui Loboame ɔ, Zuda masagi, naa veɛ Zuda ta Benzamen wolodamaiti su nuiti pe ba, é ge ti ma:

⁴ «Gooɔ GALAGI wooi gaa: A mina le, wo va vala wo-geelointi ba. Wo gilagilagi pe ge gale ma ná-pelei wu, mazɔɔ ná ga niima vaiti segeai pɔ.» » Ti

ḡoloni Ḡooḡo GALAGI wooi ve, ti ḡaleni ma. Ti la kə valani Zeloḡoame va.

Loḡoame siḡḡiti to fai taa wolaiti ma

⁵ Loḡoame zeini Zeluzaleme, é botiiti keeni Zuda laa wolaiti su, niiti siḡḡiti ma,

⁶ E siḡḡi loni taa wolai niiti ma: Beteleyeme, Etame, Tekoa

⁷ Bete-Suul, Soko, Adulame,

⁸ Gate, Malesa, Zife,

⁹ Adolayime, Lakise, Azeka,

¹⁰ Soleya, Ayalon, ta Eḡelən, zebesu laa wolaiti niiti ti Zuda ta Benzamen.

¹¹ E ta ḡoni naati ti-zebeti ba, é zou zeve ḡundiḡiti sei naati unda, naa voluma minati ka é ḡeni ḡonḡi, ḡuləi ta dḡḡiti makesu ná.

¹² Taa wolai naati ḡilagilagiti pe su, kḡḡo zepḡḡiti ti ḡeni náti, naa ve keinti ba. E zebe wola veeni taa wolai naati zea. E zeini Zuda ta Benzamen unda.

Zuda masadai zebe zəḡḡ fai

¹³ Zalaḡa ḡula nuiti ta Levi nuiti niiti ti vazaga ḡeni de Izilayele yooi zu ná pe, naati ti latini ná-kakei ḡa, zooi zu ná pe.

¹⁴ Levi nuiti ti voluaveni ta-lii ḡeezuveḡi niiti ti ḡeni ta-laaiti koba, ti ti-ḡḡḡḡiti ze ná, ti li Zeluzaleme ta Zuda yooi zu, tḡzei Zeloḡoame ta ná-doun zunuiti ti la ḡeni vaazu bu ti va ta-zalaḡa ḡula wotiiti ke Ḡooḡo GALAGI ve.

¹⁵ Zeloḡoame tḡ ḡḡḡ ná-zalaḡa ḡula nuiti seini zalaḡa ḡula adaveḡi faa ma, veḡi ti ḡeni kḡḡḡ ganigiti kḡzu ná, niiti ti ga boli zinei ta nike yivoi vaagḡulabai, niiti Zeloḡoame ti beḡeni.

16 Levi nuiti kəḡḡo ba, Izilaye le wolodai ḡilagilagi pɛ su zɔiti é ḡɛ ti yiima ga ti ḡili Ḡooḡḡ GALAGI va, Izilaye le ná-GALAGI, naati ti ḡeni vaazu Zeluzalɛme, ga ti zalaḡaiti kula Ḡooḡḡ GALAGI vɛ, ti-mɛmɛwolani ta-ḠALAGI.

17 Tɔnɔ ma bɔbai ḡana ti kɛɛni, nii a kɛ Zuda masadai ḡḡḡ biki, ta ti zobo fe Loḡoame vɛ, Salomɔn ná-doun zunui. Ti kɛɛni naa zu ga kona savagɔ, tɔzei kona savagɔ laawu, ti ziɛni Davide ta Salomɔn ḡḡḡ vɔgi zu.

Loḡoame ná-peleyeḡei

18 Loḡoame Maḡalate zegeni ga anza, naa ḡeni ga Yelimɔte ná-doun anzanui. Yelimɔte kɛɛḡɛ ḡeni ga Davide. Maḡalate dee laaseigi ga Aḡiyayile, naa ḡeni ga Eliyaḡe ná-doun anzanui, é ḡɛ ga Izayi ná-dounloin.

19 Maḡalate doun zunuiti sɔlɔni Loḡoame vɛ: Yeyuse, Semalia ta Zaḡame.

20 Suḡoozaai ma, é Aḡisalɔme ná-doun anzanui Maaka vuluni ḡalaa, ti dointi sɔlɔ ta naa: Aḡiya, Atayi, Ziza ta Selomite.

21 Loḡoame Aḡisalɔme ná-doun anzanui Maaka nɛɛni vɛ, é leve anzai zɔiti ba é ti vuluni, ta niiti é la ḡeni ti vuluni ga zɔiti kɛvele. Anzai niiti é ti vuluni, naati ti ḡeni ga nu puugɔ maazu lɔsava (18), zɔiti é la ḡeni ti vuluni, naati ti ḡɛ ga nu vuulɔzita (60), naati pɛ ti bɔsu, ti zunu loun vuufelegɔ maazu lɔsava (28) ta anzanu loun vuulɔzita (60) zɔlɔ bɛ.

22 Loḡoame doun mɔun tosu vɛni Maaka ná-doun zunui Aḡiya vɛ, é sei kɛɛḡɛlointi unda, tɔzei é ḡeni pɔ ga é naa ḡɛ ga masagi vɔtogi zu.

23 E kɛɛni ga kelegɛle, é ná-doun zunui zɔiti gaagwɛ Zuda ta Benzamɛn laa wolaiti pɛ su, niiti

sigīgi ti ma, é ǵonǵi ve ti ya ga poovama, é anza mǵinmǵin fulu ti ve.

12

*Ezipete masagi Sisake lɛ vai ga kǵai
Zeluzalɛme
(1 Masagiti 14:25-28)*

¹ Loǵoame ná-masa fai zeǵi vele ǵetɛai ma kpɛ, é la mǵ ǵɛni kɛɛzu é va ǵolo Ǵoǵǵ GALAGI ná-tǵiti bɛ. Izilayɛle nuiti pɛ ti vǵkǵǵni ma naa zu.

² Loǵoame ná-konagi lǵlusieǵi ma masadai zu, Ezipete masagi Sisake lɛɛni Zeluzalɛme laalǵǵma. Woovɛladai nii Izilayɛle kɛɛni ga Ǵoǵǵ GALAGI, naa zuǵoloi ǵɛni ga naa ti ǵɛni kǵmǵsu.

³ Sisake zɛǵɛni Ezipete ga kǵǵǵ wotolo waagila unfelegǵ (1.200) ta soo ǵize zalavusu waavulǵzita (60.000), é ǵɛni kǵvɛbɛ wola untuǵǵ nii nu la zooga gaalusu, niiti ti ǵɛni ga Ezipete nuiti, Liǵi nuiti, Suki nuiti, ta Etiyopi nuiti.

⁴ E Zuda laa wolaiti soni, eyɛsu é zeeli Zeluzalɛme ma.

⁵ GALA goo wo nui Semaya liini, é Loǵoame ta Zuda lotuǵǵiti pɛtɛ, niiti ti ǵaalɛni ba Zeluzalɛme, sieǵi zu Sisake ǵɛni maaǵuǵazu la, é ǵɛ ti ma: «Ǵoǵǵ GALAGI wooǵi ǵaa: «Wo ǵɛlɛa bǵ, nǵ balaagi ǵɛ ǵɛlɛa wo va, ǵɛ wo yɛ Sisake yeezu.» »

⁶ Izilayɛle lotuǵǵiti ta masagi ti bǵǵǵmaayeini, ti ǵɛ ma: «Ǵoǵǵ GALAGI lelebogɛ.»

⁷ Sieǵi zu Ǵoǵǵ GALAGI kaani la ga ta bǵǵǵmaayeizu, é bǵɛni vǵlu Semaya vǵ ga niine, é ǵɛ ma: «Tɛi ti bǵǵǵmaayeida, ǵɛ la mǵ ti undaavilisɛ,

su la mō ǵoozani, ǵè ti unmōō, naa volu nā-ziiǵaawanai la yeizu Zeluzalēme ma ga Sisake maavele.

⁸ Naa pē ǵe ǵēē va, ta yesu naa yeezu, naazu ta zōǵōzu ǵa niina botii ǵēai va bē, ta botii ti kēēzu zou ǵili su masagiti bē.»

⁹ Ezipete masagi Sisake vaani, é kōōi vala Zeluzalēme va. E Ǵōōǵō GALAGI zeī vlei wu naavolo makesuve anii pē seǵeni ta masa pelei wu geleiti, é anii pē seǵeni. E lati, é zanu kōōǵō zepēgiti seǵe, niiti Salomōn ti bēteni.

¹⁰ Masagi Lōōoame naati maavalibogi ǵēēni ga kōlu bōi kōōǵō zepēgiti, é ti ve salavusui niiti ti ǵeni masa pelei laave makesu, naati ta-ǵundigiti zea.

¹¹ Masagi li laa ǵilagila Ǵōōǵō GALAGI zeī vlei ma ǵoizuve, salavusui ti bēna kōōǵō zepēgiti seǵe, naa vōluma ti ǵale ma ga tiye, ti ti la ma vlei wu.

¹² Siēgi zu Lōōoame bōǵōmaayeini la, Ǵōōǵō GALAGI nā-ziiǵaawanai zēǵeni ma, é la mō ǵeni ǵologoloni metu. Tōun vōlō faa vagōi tanigaa ti ǵeni dē ǵēēzu Zuda yōōi zu.

*Lōōoame nā-masa fai ǵaabelagi
(1 Masagiti 14:21-24, 29-31)*

¹³ Masagi Lōōoame masadai ǵēēni Zeluzalēme, é nā masadai zapelōni. Nā-konagi ǵeni ga puunaani maazu ǵila (41), siēgi zu é zeini la ga masagi. Kona puugō maazu lōfela (17) ǵa é kēēni masadai zu Zeluzalēme, taai nii Ǵōōǵō GALAGI yiimazēǵeni la Izilayele wolodamaiti pē saama ga tōǵōi vee nā va. Lōōoame dee laa ǵeni ga Naama, Amōn nu ǵeni de.

¹⁴ E Gooḡo GALAGI wanama vai ḡeeni, mazolo é la ḡeni ḡilizu naa va ga yii pe.

¹⁵ Loboame ná-keewotii, é zo ma mōungiti ma, é li gaabelagiti pō, naati seveve GALA goo wo nuiti Semaya ta Ido ta-zēvei zu, boloda lolo sevei zu. Kōi yēni nō ḡo Loboameni zōḡo zu ta Zelooboame.

¹⁶ Loboame zaani. Ti maagfuluni Davide ná-taa wolai zu. Ná-doun zunui Aḡiya ḡa é masadai ḡeeni potogi zu.

13

Zuda masagi Aḡiya (1 Masagiti 15:1-8)

¹ Zelooboame ná-kona puugo maazu losavasiei (18) ma masadai zu Izilayele unda, Aḡiya zeini Zuda unda ga masagi.

² Kona savago ḡa é keeni masadai zu Zeluzalēme. Dee laa ḡeni ga Mikaya, Gibeā nui Uliyele ná-doun anzanui ḡeni de. Kōi ḡeni Aḡiyani zōḡo zu ta Zelooboame.

³ Aḡiya kōi lozeini, ná-kōvebei ḡeni ga nu waaunnaanigo (400.000), kōḡfuluḡa wolaiti zeelobai wogai ga tiye, Zelooboame lo daaloḡoma ga nu waaundōsava (800.000), naati ḡalaa ti ga kōḡfuluḡa wolaiti zeelobai wogai ga tiye.

⁴ Aḡiya loni Semalayime gizei ma, nii é Efelayime ḡize yooi zu, é zēba é ḡa ḡe ma: «Zelooboame, wa Izilayele nuiti pe, à woilo ḡoo ma!

⁵ Wo la suḡwee ḡaa ga Gooḡo GALAGI, Izilayele ná-GALAGI minazeḡeve nii é la ḡoloḡologa ta é la valiboga ga é Izilayele masadai vea Davide ta fofodaiti zea?

⁶ Kele Nebate ná-doun zunui Zeloóame, nii é gēa ga Davide ná-doun zunui Salomōn ná-botigē nu, naa bakage maligii laalōgōma.

⁷ Tooya nuiti ta nu ḡakaiti ti gfaaleeni ba koba, ti wuzegē Salomōn ná-doun zunui Loboame laalōgōma. Naa gēni ga zunu loungo, gī gola la gēni de zea, naa maavele ma, é la gēni zooni é va ti zakpe.

⁸ Niima ziegi zu, wa gīsiezu ga wa zoo vōnisu masadai ma nii Gōogō GALAGI feai Davide mavofodaiti zea? Wa ga bebe wolai, naa voluma nike yivo vaagūlabaiti ta wo ya, niiti Zeloóame ti betēai wo ve ga wa-galagiti.

⁹ Kele wo Gōogō GALAGI ná-zalaḡa ḡula nuiti kpēve, Aalōn mavofodaiti, naa ve Levi nuiti ba, wo zēba wo bōḡ zalaḡa ḡula nuiti sege, egēvelei zii ḡiligiti ti keezu la. Wo vō be kpela ka nō ga nu va ga nike zine bokpa gila, naa ve baala sine lofela va, é lōa ḡana zalaḡa ḡula nuiti saama, botigē vai zu galagiti be, niiti ti la ga GALA kite.

¹⁰ Gōun Gōogō GALAGI ḡa é ga gá-GALAGI, gi la gēlea ba. Gá-zalaḡa ḡula nuiti ti botii gēezu Gōogō GALAGI ve, naati ta ga Aalōn mavofodaiti, Levi nuiti ka ta da bō ti va.

¹¹ Sobu ḡilagila ta kpōkō ḡilagila ta da gala zalaḡaiti kula Gōogō GALAGI ve, ta ansansegi, ta bului nii maanēai ga é ve Gōogō GALAGI ve, ta da naa la yeenōpe tabali ḡadegai ḡa, kpōkō-o-kpōkō ta da zanu fitinaiti gaazo, ti naati sei fitina zei anii ḡa, nii kpētēai ga zanu kitei. Devei nii gá-GALAGI Gōogō GALAGI feai gi ya, naa ḡa gi ziezu la, wa ma, wo gēlea ba.

¹² A ḡigaizie lee, GALA ka gi va, tɔ ḡa é ga gá-masagi, puugiti ta ná-zalaḡa ḡula nuiti zea, ti ḡevele beṭeai ga ti fe wo laalɔḡoma, Izilaye le nuiti. A mina kɔɔi ḡɔ Ḡooḡo GALAGI laalɔḡoma, womeṣewolani ta-ḠALAGI, tɔzei wo la zobo nɔpe sɔlɔḡa naama vai zu.»

¹³ Naama ziegi zu Zeloḡoame ná-salavusui tani-gaa leveni ga ti vala Zuda nuiti ba ga ti voluvelei. Ná-kɔɔvebei wɔlɔzuve ḡeni lɔni Zuda nuiti daawu. Niiti ma ti pele ḡungi ḡeezu, naati ti ga ti voluvelei.

¹⁴ Naa maavele ma, Zuda nuiti ti kaani ga ta kɔɔ ḡo felegoi yɔḡzu, ti voluvelei ta ti ḡakala velei. Zuda nuiti ti zeba ti kpee loo Ḡooḡo GALAGI ma, zalaḡa ḡula nuiti ti puugiti fe.

¹⁵ Naama yeeḡḡalai nɔ ti kɔɔ beei loo. Gaa-manɔ, Zuda nuiti ta-bee wooi naama ziegi zu, Ḡooḡo GALAGI Zeloḡoame ta Izilaye le ḡɔvebei pe sakpeni, é ti loo bu Aḡiya ta Zuda ḡɔvebei luḡo.

¹⁶ Izilaye le nuiti ti velani Zuda nuiti ba. GALA zobogi veeni Zuda nuiti be ti laalɔḡoma.

¹⁷ Aḡiya ta ná-kɔɔvebei ti wola zigani ti va, ti ta-ḡɔḡuluḡa wolaiti nu waaundɔlugɔ (500.000) va ti va.

¹⁸ Naama voloi ḡeni ga Izilaye le nuiti gaazu unfe seḡe voloi. Zuda nuiti ma ti zobogi zɔlɔni, tɔzei ti voluzeini Ḡooḡo GALAGI va, ti-meme wolani ta-ḠALAGI.

¹⁹ Aḡiya vileni Zeloḡoame volu, é da kpe, é taa wola mɔinmɔin kula zea: Beṭele ta koba laa goiti, Yesana ta koba laa goiti pe, naa ve Efelon va ta koba laa goiti pe.

²⁰ Yeeḡḡalai kpein Aḡiya keeni masadai zu,

Zeloḡoame la ḡeni gaabaa zolḡoni, gaabelagi, Ḡoḡḡ GALAGI doḡa, é za.

²¹ Kele Aḡiya mu ná-zobogi ḡaa ḡeni liizu ga wḡḡḡa. Anza puuḡo maazu naanigḡo (14) ḡa é fuluni, é zunu loin zolḡo ga puufele maazu felegḡo (22), anzanu loin ḡe ga puuḡo maazu lḡzita (16).

²² Aḡiya ḡeewotii zḡiti, ta nii kpein é keeni, naa ve e sie velei va ta ná-kpḡei, naati seveve GALA goo wo nui Ido ná-ḡizesu zevēi zu.

²³ Aḡiya zaani. Ti maagfuluni Davide ná-taa wolai zu. Ná-doun zunui Aza ḡa é masadai ḡeeni potogi zu.

*Aza ná-masadai lḡzeigi
(1 Masagiti 15:9-11)*

Aza ná-masa fai ma ziegi zu, zooi kona puuḡo yiilei solḡoni.

14

¹ Aza Ḡoḡḡ GALAGI yiima vai ḡeeni, ta nii solḡgai naa ḡaazu.

² E ween ḡalagiti ta-zalaḡa ḡulazuveti pe kulani zooi va, naa ve e zalaḡa ḡula adaveti ba, é sale ḡḡtuiti kpezegēle, é sale wuluiti teve ga.

³ E ḡeni Zuda nuiti ma ti ḡili Ḡoḡḡ GALAGI va, ti-memewolani ta-ḠALAGI, naa volu ti ḡolo tḡgi ma leveiti be.

⁴ Aza gala kiligiti ta-zalaḡa ḡula adaveti ta gulḡo maku neene galazuveti pe koloḡoloni Zuda laa wolaiti pe su. Zooi zeini kpe ziilei su ná-masa siegi zu.

⁵ E ziilei siegi naa zegēni, é sigigi lo taa wola mḡinmḡin ma Zuda yooi zu. Naama yeedḡḡalai pe

daawu, nu nɔpɛ ge la ɣɛni kɔɔ vɛɛni ba, tɔɔzei Gɔɔɔɔ GALAGI ɣɛni baazu nɔ-ziileigi maazu.

⁶ E ɣɛni Zuda nuiti ma: «Ade taa wolai niiti to volu, ti maagaku ga kɔɔɔɔ zigiɣiti, naa vɛɛ kpogiti ba ti vilisu su. Ade naa ɣɛ siɛgi zu adɔnɔ ga dɛ, mazɔlɔɔ ada-GALAGI, Gɔɔɔɔ GALAGI yiimai ɣɛɛ vai ɣa ade vilegai polu. Ade ɣilia ba kpaan, naa ɣa ɛ kɛa ɛ ziileigi vea ade vɛ ada-you ɣwɛmavɛti pɛ.» Ti tɔɔzeini ga naama zigiɣiti toga, ti ɔa li lugɔma.

Aza nɔ-fɔnifaamaiti

⁷ Kɔɔvɛɛɛi ɛ ɣɛni Aza ya, ti ɣɛni ga nu waaunsavagɔ (300.000) Zuda nuiti saama, kpɛɛinti ta kɔɔɔɔ zɛpɛ golaiti ti ti ya, Benzamen geleiti ti ɣɛ ga nu waaunfelegɔ waavuulɔsava (280.000), kɔɔɔɔ zɛpɛ koiti ti ti ya, naa vɔluma ti zoogai mɛɛin vilisu, ti pɛ ti ɣɛni ga kɔɔɔɔ nu ɣɛzɛɣɛzɛgiti.

⁸ Etiyopi nui Zela lɔɔni kɔɔ lɔɔɔi va daalɔɔɔma ga salavusu miliyɔn ɣila (1.000.000), naa vɛɛ kɔɔɔɔ wotolo unsavagɔ (300) va, ɛ yɛni vaazu ɛ zeeli Malesa.

⁹ Aza liini ɛ daagomi, kɔɔɔɔ felegɔiti ti zɛba ti vile ɔɔɔɔ laawu kɔɔɔɔ vai ma, Sefata pɛtugi zu, Malesa ɣɔbavɛ.

¹⁰ Aza woogulani Gɔɔɔɔ GALAGI ma, nɔ-GALAGI, ɛ GALA falini ɣani: «Gɔɔɔɔ GALAGI, ɛ ɣula ɛ volu, nu nɔpɛ ge la zooga ɛ va ɔɔ zeemaalɔi nu va zɛbɛsu nui laalɔɔɔma. Va, ɛ ɔɔ gi va mu, Gɔɔɔɔ GALAGI, ɣá-GALAGI, mazɔlɔɔ ɔa ɣa gi voluzeizu ɛ va, ɛ-laaseigi ɣa gi liizu la bɛbɛ wolai nii laalɔɔɔma. Gɔɔɔɔ GALAGI, ɔa ɣa ɛ ga ɣá-GALAGI, mina kɛ nu vului va pile sɔlɔɔ ɛ ma!»

¹¹ Góogó GALAGI loḡani Etiyopi nuiti su, Aza ta Zuda nuiti gaazu, ti vɛla.

¹² Aza ta ná-kóobógi ti vilɛni ti volu, ti da ti bɛ eyɛsu ti zeeli Gelaal. Etiyopi nuiti ti wola zaani, gaabelasu vɔlo ti gila kpalaa ge ḡulani kóoi naa zu, mazɔlɔ Góogó GALAGI ta ná-kóovɛbɛi ti wola zigani ti va. Aza ta ná-nuiti ti ani mɔinmɔin soni kóoi naa zu.

¹³ Tɛi Góogó GALAGI maavele ma, dualuagi lɔni Gelaal ta koba laa wolaiti pɛ. Aza ta ná-kóovɛbɛi ti valani ti va ga kóoi, ti vɔni ti ma, ti naavolo mɔinmɔin seḡeni.

¹⁴ Ti valani balaa togani makesuvɛti ba, ti baala mɔinmɔin so ta boli mɔinmɔin, naa vɛɛ nɔmɛ mɔinmɔin ba. Naa vɔluma ti ḡaleni ma Zeluzalɛme.

15

*Aza wɛɛn ḡalagiti sakpe fai
(1 Masagiti 15:12-15)*

¹ GALA Zenvui yeini Wodɛde ná-doun zunui Azalia ma.

² E liini, é Aza laaḡomi, é ḡɛ ma: «À woilo gòo ma, Aza wa Zuda ta Benzamɛn nuiti pɛ! Góogó GALAGI ḡa wo va, siegi pɛ su wo yɛsu la ba. Ni wa gaizien, toḡa bɔḡo yɛna wo ka, kɛɛ ni wa ḡɛlena ba, toḡa ḡɛle wo va.

³ Izilayɛle folo mɔinmɔin kɛa GALA kiteḡite ge la bɛ, zalaḡa ḡula nu la bɛ nii a kala, tɔ ge la balaa zea.

⁴ Kidaaviligi zaama, Izilayɛle nuiti ti ḡaavotega Góogó GALAGI ma, Izilayɛle ná-GALAGI, ti gaizien, naa ma ge bɔḡo yɛna ti ka.

⁵ Naama zięgi zu ziilei nɔpɛ ge la ɣeni naati be, ti ɣeni liizu, ti da va, tɔzei yeeɣɛɣalaity gola baani ná yɔɣɔzuve zeı wo nuiti pɛ ma.

⁶ Kɔɔi ɣeni nɔ adɛ pɛ, zooiti ta zooiti zɔɣɔzu, taa wolaiti ta taa wolaiti zɔɣɔzu, tɔzei GALA ge ɣeni maanɔɣɔ ma zii pɛ zeizu ti ma.

⁷ Wɔun, à lo kpaan, à mina ɣɛ ga baavalasu nuiti, tɔzei wo-mɔɔlezuveti supaka la ɣula.»

⁸ Sięgi zu Aza keela wooi naa mɛnini da, nii GALA goo wo nui Azalia boni, Wodeɛ ná-doun zunui, Aza iɲɔɔɔ wolai zɔɔɔni, é kɔɔɣɔ gani ɲɔiti pɛ kulani Zuda ta Benzamɛn yooi va, naa vɛɛ taa wolai naati pɛ su va, niiti é ti zoni Efelayime ɣize yooi zu. E ɣɔɣɔ GALAGI ná-zalaɣa ɣulazuve niinɛni, nii é ɣeni ɣɔɣɔ GALAGI zeı vɛɛi ɣakalavɛ.

⁹ Naa vɔluma, é Zuda ta Benzamɛn nuɓuseiti pɛ gaaleɛni ba, naa vɛɛ seikɔɣɔma nuiti ba ti zeɣɛai Efelayime, Manasé ta Simiyɔn yooiti su, tɔzei nu mɔinmɔin ge zegeni Izilayeɛ masa zooi zu, ti ɣili tɔun ba, sięgi zu ti kaani la ga ná-GALAGI, ɣɔɣɔ GALAGI ɣa ba.

¹⁰ Ti pɛ ti ɣaaleɛni ba Zeluzalɛme Aza ná-kona puugɔ maazu lɔɔlusiei (15) ma masa fai zu, naama alugi zavasisiei ma.

¹¹ Naama voloi, nii kpein ti soni kɔɔi zu, ti naa ɣilazuve pɛ kulani ga zalaɣaiti ɣɔɣɔ GALAGI vɛ: nike undɔfela (700) ta baala waadɔfela (7.000).

¹² Ti yiilaa zigani ga minazegęgi ga ta ɣili ɣɔɣɔ GALAGI va, ti-mɛmɛwolani ta-ɣALAGI, ga ti-yiimavɛ pɛ ta ti-yenvui pɛ.

¹³ E zevenı minazegęgi naa zu ga zɔi nɔpɛ é la ɣilini ɣɔɣɔ GALAGI va, Izilayeɛ ná-GALAGI,

naama nui ta paa, zunu baa anzanu, ma nu losuve
 ʒeni ʒale-o-ʒale.

¹⁴ Ti ʒonani ʒooʒo GALAGI ve ga woo wola,
 zealofai zaama, ga puvu gooiti ta kooleiti gooiti.

¹⁵ Zuda masa zooi zu nui ti pe koozuneeeni, toozei
 minazegegi naa va ti keeni ga yii pe. Tiya boʒo ʒa e
 neeni ti ve ga ti ʒooʒo GALAGI ʒaizi, naa ma ge boʒo
 yeni na ti ka, e dooʒogi ve ti ya ta-you ʒwemaveti pe.

¹⁶ E lebiya laaseigi zegeni deewola Maaka va, nii
 e ʒeni lolisu ga «Masa mama wolai», mazoloo naa
 kooʒo gani noi ta beteni anzanu ʒalagi Asela ve. Aza
 kooʒo ganigi naa leveni ga, e fuko, e gala Sedelon
 petugi zu.

¹⁷ Kele anee Aza zii ma voloi pe su, e ʒooʒo
 GALAGI neeni ve ga zii pe, zalaʒa ʒula adaveti ti la
 ʒeni beni pe Izilayele yooi zu.

¹⁸ E vaani ga anii naati GALA sei vele ma ʒoizuve,
 niiti ta keegʒe ti ti veeni ʒooʒo GALAGI ve: walii,
 zanugi, ta soola ʒiligiti.

¹⁹ E la mo ʒeni koo ʒooni, eyesu na-konagi pu-
 usava maazu loolusi (35) ma masa fai zu.

16

Kooi e ʒeni Zuda yooʒo ta Izilayele (1 Masagiti 15:16-22)

¹ Aza na-konagi vuusavago maazu lozitasiei (36)
 ma masa fai zu, Izilayele masagi Baasa vaani yeeta,
 e kooi ve Zuda yooi va, e sigigi lo Lama taa goi ma,
 nii a ke e pelei leve Zuda masagi Aza lugʒo ta na-zooi
 zu nui ti, ti mina da ga lo, ti va da ʒula ga miná vele.

² Aza walii ta zanugi zegeni, niiti ti ʒeni ʒooʒo
 GALAGI zeile ma naavolo makesuve, ta masagi

ná-pɛlɛi wu, é ti leve Siili masagi Bɛne-Gadade ma, nii é ɣɛni zeini Damase, é ɣɛni naa ma:

³ «De minazegɛ yɔɔɔzu, eɣɛvelei de-ɣɛni felegɔ ti kɛɛni la. Pɛtɛ, gɛ walii ta zanugiti tevega è ma. Li, è da-minazegɛgi ɔɔɔɔlo nii é wo yɔɔɔzu wa Izilayɛle masagi Baasa, nii a kɛ é zegɛ nà-zooi ma.»

⁴ Bɛne-Gadade yeezeini masagi Aza ná-kpɛi wu, é ná-salaɔusu ɣundiɣiiti teveni, ti li ti kɔɔi vɛɛ Izilayɛle laa wolaiti ba. Ti tɔɔzeini Iyon, ti li Dan ta Aɔɛle-Mayime, naa vɛɛ Nɛfɛtali laa wolai mɔtai pɛ ba, vɛti ti ɣɛni aniiti makɛsu náti.

⁵ Baasa naa mɛnigai ma, é looɣoni siɣigi lo fai va Lama ma, é botii pɛ to.

⁶ Masagi Aza ɣɛni Zuda nuiti kpein ma, ti kɔtuiti ta guluuti mɛɛn, niiti Baasa ɣɛni botii ɣɛɛzu ga tiye Lama ziɣigi losuvɛ. E ti zegɛni, é siɣigi lo da Gɛba ta Misepa ma.

Aza GALA goo wo nui Anani vili fai kasoi ɣa

⁷ Názu ɣa GALA goo wo nui ɢanani vaani la Zuda masagi Aza vɔ bɛ, é ɣɛ ma: «È la mɔ voluzeini da-GALAGI, ɢɔɔɔɔ GALAGI va, kɛɛ è voluzeida Siili masagi va, naa ma ka é ba, è valaga Siili masagi ná-kɔɔvɛɛi ma.

⁸ E-ɣi ka su, Etiyopi nuiti ta Liɔi geleitɛ ti kɔɔɔɔ kpɛtɛni è laalɔɣɔma nii sɛɛɛi baɣoni, kɔɔɔɔ wotoloi ta soo biɛ nu mɔinmɔin ge ti ya. Kɛɛ anɛɛ naa vɛ, ɢɔɔɔɔ GALAGI zobogi veeni è ya, è vɔni ti ma, mazɔɔ è voluzeini ba.

⁹ Tɔɔzei ɢɔɔɔɔ GALAGI ɣa wɛɛzu eteai zu ná pɛ, nii a kɛ é kpɔbai vɛ naama nuiti pɛ bɛ, niiti ti bɔɔɔ

veai zea ga ti-yii pɛ. Gimalala vaa ɟa ɛ keai, naa ma ka ɛ ba, ɛ la mɔ looɟoga pɛ kooi va.»

¹⁰ Aza yiiɟaawanani GALA goo wo nui ma. Ná-ziiɟulai zu naa laaloɟoma, ɛ boni ti naa zo, ti pili kasoi ɟa, ti kɔluiti pili kɔɟiti ba. Naama zie gilagi nɔ zu, Aza tɔzeini ga ɛ ɖa nuɓusei tanigaa maanɔɟo.

*Aza ná-masa fai ɟaabelazuɛ
(1 Masagiti 15:23-24)*

¹¹ Aza ná-keɛwotiiti, ɛ zo ma mɔungiti ma, ɛ li gaaɓelagiti pɔ, naati seɓɓe Zuda masagiti ta Izilaye masagiti ta-zeɓɓe zu.

¹² Ná-masa fai ma ɟona vuusavago maazu taavuuɓiei (39) ma, kɔɟo wana wolai soni, keɛ anɛ keai ma seeɓɓe zu, ɛ la ɟeni wooɟulani ɓooɟo GALAGI ma, keni sale ɟula nuiti nɔ.

¹³ Aza zaani ná-kona vuunaanigo maazu ɟilasiei (41) ma masa fai zu.

¹⁴ Ti maaɟuluni kabai gila su, niiti ɛ ti wɔɔni ɓooɟo ɓɛ, Davide ná-taa wolai zu. Ti daani betei zu nii tufa maku neɛne mɔinmɔin ɟeni su, gulo maku neɛnɛgiti siaai ma, niiti ti ɓeteai ma neɛligi ɟe nuiti ɓɛ, ti ma mɔinmɔin gala ná-lebiyai vaa ma.

17

*Zuda masagi Zozafate
(1 Masagiti 22:41-45)*

¹ Aza ná-doun zunui Zozafate ɟa ɛ masadai ɟɛɛni potogi zu. E lɔni kpaan Izilaye laaloɟoma.

² E salaɓusu ɓogiti seini Zuda laa wolaiti pɛ su, ɓeti sigigi ɟeni náti ma. E salaɓusuiti seizuɓeti

kpeteni zooi zu ná pɛ, naa vɛɛ Efelayime laa wolaiti ba niiti kɛɛɣɛ Aza ti zoni.

³ Gɔɔɔɔ GALAGI ɣɛni Zozafate va, tɔɔzei ná-eteai lɔɔzeizuvɛ, é zieni ga mɛmɛwola Davide zie veleɪ, é la ɣɛni ɣilini Baalegiti ba.

⁴ Kɛɛ toun é ɣilini mɛmɛwola ná-GALAGI va, é zie ga naa ná-deveiti, naa ɣa Izilayɛle geleiti ti la ɣɛni kɛɛzu.

⁵ Gɔɔɔɔ GALAGI balaa ge ná-masa fai zapelo kpekpe, Zuda nuiti pɛ ti bɛna va pɔ ga vɛbɛaniiti. E naavoloi ta lɛbiyai zɔlɔni ga poovama.

⁶ E yiiɓaani kpaan ga é zie ga naama veleiti niiti Gɔɔɔɔ GALAGI ti zɛvɛai, eyɛsu vɔlɔ é zalaɣa ɣula adaveti ta sale wuluiti kula Zuda yooi va.

⁷ Ná-kona zavasiei ma masa fai zu, é ná-botigɛ nu wolai tanigaa leveni Zuda laa wolaiti su: Bɛnɛ-ɣayile, Aɓɛdiyase, Zakali, Netaneyele naa vɛɛ Misé va, ga naati ti li, ti nuɓuseiti kala.

⁸ Levi nui niiti ka ti ɣɛni ti volu: Semaya, Netania, Zeɓadia, Azayɛle, Semilamɔte, Zonatan, Adoniya, Toɓiya, naa vɛɛ Tɔɓɛ-Adoniya va, ta zalaɣa ɣula nuiti: Elisama ta Yolame.

⁹ Ti ɣɛni kalagi wosu Zuda yooi zu, Gɔɔɔɔ GALAGI ná-tɔ sevei ɣa é ɣɛni ti ya. Ti leveni Zuda laa wolaiti pɛ su, ti ɗa nuɓuseiti kala.

Zozafate ná-zobogi

¹⁰ Gɔɔɔɔ GALAGI ɣaazuluabai maavele ma, Zuda maagoolii zu masa zooi tanɔpɛ ge la mɔ ɣɛni kɔɔ vɛɛzu Zozafate va.

¹¹ Filisiti nuiti ti ɣɛni vaazu pɔ ga vɛbɛaniiti, naa vɛɛ maazoloo ganii va ga walii. Alaɓuiti balaa ti ɣɛni vaazu pɔ ga kpeɣa zuaiti: baala

sine waadofela undofela (7.700), naa veɛ boli zine waadofela undofela (7.700) va.

¹² Zozafate zɛbei ta ɣeni liizu ga viliga su, ɛ kɔlaaga laa wolaiti kpeteni Zuda yooi zu, ta ani make taa wolaiti.

¹³ E ani mɔinmɔin makeni Zuda laa wolaiti su, kɔɔɔ nu ɣɛzɛɣɛzɛgiti gaaleai ba Zeluzalɛme.

¹⁴ Naati gaagweɛni su ga ta-velɛyɛɣɛiti sei velel kpasu. Zuda geleiti saama, wele niiti ka ti ɣeni ga totuɣɔiti nu waagilagilagi unda. Kundigii Adana ɣeni kɔɔɔ nu ɣɛzɛɣɛzɛ waaunsavago (300.000) lev-ezu.

¹⁵ Zɔi ɛ ɣeni koba, kundigii Yofanan ɣeni kɔɔɔ nu ɣɛzɛɣɛzɛ waaunfelego puulsava (280.000) levezu.

¹⁶ Zɔi ɛ ɣeni naa balaa koba, Zikili ná-doun zunui Amasia, nii tɔ bɔɔɔi ɛ veeni Gɔɔɔɔ GALAGI ve, ɛ ɣeni kɔɔɔ nu ɣɛzɛɣɛzɛ waaunfelego (200.000) levezu.

¹⁷ Benzamen geleiti saama, niiti ka ti ɣeni ná: kɔɔɔfuluba wolai Eliada, ɛ ɣeni kɔɔɔ nu waaunfelego (200.000) levezu, mɛɛinti ta kɔɔɔ zɛpɛgiti ti ti ya.

¹⁸ Zɔi ɛ ɣeni tɔun koba, Yɛɔzaɔade, naa ɣeni kɔɔɔ nu waaungila waavuulsava (180.000) lev-ezu, sɔɔlaiti ti ti ya kɔɔɔ vai zu.

¹⁹ Niima nuiti pɛ ti ɣeni botii ɣɛɛzu masagi ve, naa veɛ niina zɔiti ba niiti masagi ti vuuni kɔlaagaiti su, taa wolaiti su, niiti sigigi ti ma Zuda yooi ɔlɔkɔlɔma ná pɛ.

18

*Zozafate ta Akaɛ ti yeezo fai
(1 Masagiti 22:1-4)*

¹ Zozafate naavoloi ta lebiyai zoloni ga gola. Ti yeevilini bogu zu ta Akae vului maavele ma.

² Konagi tanigaa levgai ma, e liini laaliizu naa ma Samali. Akae baala monmon paani ta nika monmon ga ti-vatogi ta na-siepoluiti. Naa volumna e beni Zozafate vo ga ti li, ti vala Lamote taa wolai va Galaade yooi zu.

³ Izilayele masagi Akae, Zuda masagi Zozafate gaazagani, e ge ma: «Da ke e va de li Lamote laaloma Galaade yooi zu?» Naa googaavoteni, e ge ma: «De felego da liizu, naa ve da-nuiti ta noniti ba, ada kooi gogu voma.»

*GALA goo wo nuiti
ti pile solofai wo fai
(1 Masagiti 22:5-12)*

⁴ Naa volumna Zozafate beni Izilayele masagi ma: «Na e maanenu, Gogu GALAGI gaazaga lee de.»

⁵ Izilayele masagi GALA goo wo nu unnaanigo (400) gaaleni ba, e ti gaazaga ga: Ga zoo nei gi li, gi kooi ve Lamote va Galaade yooi zu, baa ge loogo? Ti googaavoteni, ti ge ma: «Le, GALA ka do masagi yeezu.»

⁶ Kele Zozafate beni ma: «Gogu GALAGI na-GALA goo wo nui ta la mo ve, nu va gaazaga ga tun maavele?»

⁷ Izilayele masagi googaavoteni, e ge ma: «Nu fila no ga niina e voluzu, nii da zoo Gogu GALAGI gaazagasu ga maavele, daa ga ga Mise, Yimila nadoun zunui. Kele wainzegeve ma, mazolo e la da ga woo vago nape bo be, keni woo nuiti no.» Zozafate ge ma: «Masagi mina be gana!»

⁸ Izilayele masagi ná-botigɛ nu wolai gila tolini, é ɖɛ ma: «Li ɖani nɔ, è va ga Yimila ná-doun zunui Misé.»

⁹ Izilayele masagi ta Zuda masagi Zozafate esɛ maagilini ga ná-masa segeiti, ti zeini ta-kpɔkpɔgiti ga fiilei ɖa, Samali taa zigɔdavɛ, GALA goo wo nuiti ti da kulakɛɛma vaiti bo ti gaazu.

¹⁰ Kenaana ná-doun zunui Sedesiyase minɛiti kpɛteni ga kɔlui, é da ɖɛ ma: «Gɔɔɖɔ GALAGI wooi ɖaa: «Minɛi niiti ka è yesu Siili nuiti doɖazu ga tiye, eyesu è ti zugologolo.» »

¹¹ Naa nɔ ɖa GALA goo wo nuiti kpein ti ɖeni bosu, ti da ɖɛ ma: «Lɛ Lamɔte Galaade yooi zu, da zobo sɔlɔɔ, Gɔɔɖɔ GALAGI ɖa do masagi yeezu.»

*GALA goo wo nui Misé
ta-loobu vai wo fai ti ma
(1 Masagiti 22:13-28)*

¹² Keelai é liini Misé lolisu, é ɖeni Misé ma: «GALA goo wo nuiti pɛ ti zoloogɛ ma ga ti masagi ná-faa vagɔi wo, da balaagi è-wooi maanɛɛvɛ é zoloo tɔnɔi ma, da ná-faa vagɔi wo.»

¹³ Misé gooɖaavoteni, é ɖɛ ma: «Gè ɖonaa Gɔɔɖɔ GALAGI ma, nii é vulua, ga nii nɔpɛ nà-GALAGI bosu mà, naa ɖa gè bosu.»

¹⁴ Seeliai ma masagi vɔ bɛ, naa gaazaɖani, é ɖɛ ma: «Misé, gá zoo nɛi gi li, gi kɔɔi vɛɛ Lamɔte va Galaade yooi zu, baa gi looɖo?» Naa ɖɛ ma: «Ungo, li, da zobo sɔlɔɔ, Gɔɔɖɔ GALAGI ɖa do wo yeezu.»

¹⁵ Kɛɛ masagi kpɔɛi zegeni, é ɖɛ ma: «Nà yesu è maanɛɛnezɔ eyesu yeeɛ, è va gaamai wo mà nɔ, é ɖula Gɔɔɖɔ GALAGI la?»

¹⁶ Misé ɖeni ma naazu:

«Gè Izilayele nuiti kpein kaave, ti vazagai gizeiti ma,

ti gɛai eɛ baalagiti, make nu la ti ve.

Gooɔɔ GALAGI gɛ ma:

«Totuɔɔ la mo niima nuiti be.

Naa ga é ba, ese pe ge gale ma doin ná-pele wu.» »

¹⁷ Izilayele masagi zeba é gɛ Zozafate ma: «Kɛbe gè bogɛ è ma ga zunui nii la da ga GALA ná-kulakelɛma vaa vago wo ga bè, keni ma ɲiti no.»

¹⁸ Misé liini luɔɔ ga kpɔɛi zuɔɔlɛ, é gɛ ma: «Woilo mu Gooɔɔ GALAGI wooi ma! Gè Gooɔɔ GALAGI gaave zeini ná-masa kpɔkpɔgi ga, naazu geezu goovebeiti pe ti loni koba, zeezazu velel ta kovezu velel.

¹⁹ Gooɔɔ GALAGI ti gaazaga ga: «Be ga a zoo é Izilayele masagi Akabe yaava, nii a ke é li, é kooi vala Lamote va, Galaade yooi zu, é za kooɔɔzuve?» Ese ge da ná-gooɔaavote fe.

²⁰ Gaabelagi zu, zenvui ta maaɔɔɔani, é lo Gooɔɔ GALAGI gaazu, é gɛ ma: «Nòun ná zoo gè yaava.» Gooɔɔ GALAGI gɛ ma: «Da keezu gale?»

²¹ E gɛ ma: «Nà liizu gè zɛi lo ná-GALA goo wo nuiti kpein da.» Gooɔɔ GALAGI gɛ ma: «Gaamazu da zoo yaavazu, da zie ná wu. Liina, è ke velel è bogai la.» »

²² Misé woɔgaabelani, é gɛ ma: «Naa ga Gooɔɔ GALAGI keai faave bu ga zɛɛ yenvui va é lo da-GALA goo wo nuiti su, ti ve, mazolo é da-undaaviligi levea.»

²³ Naazu GALA goo wo nui nii daa ga Sedesiyase, Kenaana ná-doun zunui wuzɛɛni la, é Misé woizuloga, é gɛ ma: «Pelel ma begele ga Gooɔɔ

GALAGI ná-Zenvui levegai la, é gúla nòun su, é 60ε è ʋɔ?»

²⁴ Misé gε ma: «Da kwεε voloi da gε levetevesu pεlεiti bu ga è ʋa lɔɔɔɔ.»

²⁵ Izilayεle masagi niima levei veeni ná-botigε nui gila zea, é gε ma: «Misé zo, è li, è fe taa gundigii Amon ya, ta masagi ná-doun zunui Zoase.

²⁶ Da gε ti ma: «Masagi gε wo zunui nii lɔ kasoi gá, wo da ɓului ta ziei tago nɔ ve zea, eyεsu gè gále ma, gè zege kɔɔɔɔzuve ga pagɔ ziileigi zu.» »

²⁷ Misé zεba é woɔɔɔɔ, é gε ma: «Ni da galena ma ga ziileigi, naa gá gεena Gɔɔɔɔ GALAGI la 60eni ga maaavele.» E gεni ma ʋolu: «À woilo gòo ma, wɔi kpein wo ga nuɓuseiti.»

*Akaɓe zaa vai kɔɔi zu
(1 Masagiti 22:29-40)*

²⁸ Naama zie su, Izilayεle masagi ta Zuda masagi Zozafate ti lεeni Lamɔte Galaade yooi zu.

²⁹ Akaɓe gεni Zozafate ma: «Nà ná-segeiti maalevesu, gè li kɔɔɔɔzuve, da ma, è da masa segei loo gɔba.» Izilayεle masagi ná-segeiti maaleveni, ti li kɔɔɔɔzuve.

³⁰ Siili masagi niima levei veeni kundigiiti zea, niiti ti gεni kɔɔɔɔ wotoloiti unda, é gε ti ma: «À mina vala salavusu goiti ta kɔɔɔɔɔɔɔbaiti ba, keɛ Izilayεle masagi gila nɔ gá wa vala ba.»

³¹ Kɔɔɔɔ wotolo gundigiiti ti Zozafate gaa ma, ti gε 60ɔ ma: «Izilayεle masa kitei gánu.» Ti liini pɔ pelei ga ti vala ba. Keɛ Zozafate ɓainni, Gɔɔɔɔ GALAGI ma ge 6ɔ ba, GALA ge Siili nuiti poolani ba.

³² Kooḡo wotolo ḡundigḡiiti ti kaai ma ga Izilayele masagi laade, ti zegeni polu.

³³ Siili zalavusui gila ge ná-mēin vilini ga kulafil-ibai, é lo kaka make ḡooḡo zoolai zeidazuve yḡḡo zu, é zeeli Izilayele masagi ma. Masagi ḡeni naazu ná-kooḡo wotolo bize nui ma: «Daalati ga ze, ḡula ga ze koo loḡoi va, mazolo māawanaa.»

³⁴ Kooi ḡoini naama voloi. Ti Izilayele masagi yeni loni ná-kooḡo wotoloi zu Siili nui daawu, eyesu é za foloi daa zieg zu.

19

¹ Zuda masagi Zozafate ḡaleni ma ga ḡedegai ta maazolegai ná-pelei wu Zeluzaleme.

² GALA goo wo nui Ganani ná-doun zunui Zewu liini daaḡomis, é ḡe ma: «Lee vaa zu è liai ḡosu faa ḡou ḡe nui va, ta wo yeezo wa naama nui niiti ti ḡooḡo GALAGI woinzegezu? Tei da ma, è naa ḡea, ḡooḡo GALAGI ná-ziiḡaawanai ḡa è laalḡoma.

³ Kele tama faa vago ḡa è letegi, naa ḡa ga è sale wuluiti galave zoi zu, è zeba è deve ga è ḡili kpaankpaan GALAGI ba.»

Tukḡaaleve vai ma zeikpasui

⁴ Zozafate yeeḡḡalai tanigaa ḡeai ma Zeluzaleme, é zou zieg lozeini volu ga niine, é toozeini Beel-Seba, eyesu é zeeli Efelayime ḡize yooi zu vele, nii a ke é bo Izilayele nui ma, ti ḡale ma ḡooḡo GALAGI vo, ti-memewolani ta-ḡALAGI.

⁵ E tukḡaaleve nui seini Zuda laa wolaiti pe su, niiti sigigi ti ma,

⁶ é niima leveiti fe ti ya: «Nii kpein wo keezu, à dama, wo ti ḡe ga pagḡ, toozei wo la tukḡoi niiti

gaalevezu nu vuluiti be, keke Gooḡo GALAGI ḡa wo tevezu be. To ma, toḡa bo wo va siegi zu wo tukpoi ḡaalevezu la.

⁷ Naa ḡa é ba, Gooḡo GALAGI ḡaazuluabai ḡe wo yiimave, à boḡo zo fai pe su wo keezu, mazolo telebotalai, zeelozoḡozui, ta yaavai lobeaniiti, naa tanope ge la neeni ada-GALAGI, Gooḡo GALAGI ve.»

⁸ Uele no ḡana Zozafate keeni la Zeluzalame, é Levi nui tanigaa ta zalaḡa ḡula nui tanigaa zeini, naa ve Izilaye veleyege ungi tanigaa va, ga ti da tukpoi ḡaaleve Gooḡo GALAGI loḡoi zu, ti da taazuve nuiti zoḡozu vaa wo.

⁹ Pete devei niiti é ti veeni ti ya: «À wo losuḡeti ke Gooḡo GALAGI ḡaazuluabai zu, wo faiti ke woogegiladai zu ga wo-yii pe.

¹⁰ Sienope su wo-ḡeeloiti ti vaazu la wo vo ga tukpoi ta, ti zegeni mini-o-mini, é ḡeni ga nu vaa vaa, baa maagaaalii é lo togi va, baa devei ta niiti ti zevaei, baa devei tagili, baa to sevei zu wooi ta pilegai nui ná-gaamai va, à ti lené, ti mina boḡo ḡe ga soba nu Gooḡo GALAGI letemazu, Gooḡo GALAGI mina va yigaawanazu wo ma wa wo-ḡeeloiti. A zie ḡana, naazu peelalazu nape ge la ḡea wo va.

¹¹ Fai kpein pilegai GALA pele vai va, zalaḡa ḡula ḡundigi wolai Amalia ḡa é wo luḡo naati su. Nii nape a vile nuiti zoḡozu vaa va, ta masagi ná-faa, Isemayele ná-doun zunui Zebadia ḡa é wo luḡo naati su, to ḡa é ga Zuda you zevé ḡundigii. Levi nuiti ta wo zaama ga faazeikpasu nuiti. A zebzeze, wo botii ḡe, Gooḡo GALAGI zoo é ye naama nuiti ba, niiti ti ziezu ga pagó.»

20

Zuda ziliṇḡṇiti ti vaa vai ga kḡḡḡ golai

¹ Naa voluma, Moabe ta Amḡn nuiti, naa vee Mawḡn nuiti ba, ti kḡḡḡ kpeteni ga ti vaa la Zozafate laalḡḡma.

² Nui tanigaa ti vaani, ti Zozafate loo ḡṇsu, ti ḡe ma: «Kḡḡvebe zebele gola ḡa pilegai pelei ma è laalḡḡma, ti zeḡeve Edḡme yooi zu, Kpolode Wanai voluvelei. Ti zeelia Ḡasason-Tamaal» (ve ná ga En-Gedi).

³ Zozafate luani, é deve ga é Ḡḡḡḡ GALAGI ḡaazaḡa. E deveni ga Zuda nuiti pe ti zugi zo.

⁴ Zuda nuiti ti ḡaaleni ba ga ti Ḡḡḡḡ GALAGI maanene ga é ḡḡ ti va. Ti zegeni Zuda laa wolaiti pe su, ti va.

⁵ Zozafate ta ḡḡga bebei ḡaalai ba ti zeḡe Zeluzalame ta Zuda laa wolai zḡiti su, ti ḡaalni Ḡḡḡḡ GALAGI zei vlei, ma ḡoi niinei ḡakalave.

⁶ Zozafate GALA falini ḡani: «Gi-memewolani ta-ḠALAGI, Ḡḡḡḡ GALAGI, ḡa lei è va ḡe ga GALAGI nii é geegḡḡḡ zu? Kebe ḡa ḡa è zeini ziiti pe ta-masadaiti unda, kele? Zobogi ta ḡaaḡai ḡa è ya. Nu nḡpe ge la zooga losu è laawu.

⁷ Ḡá-ḠALAGI, ḡa lei ḡaa è zooi nii zu nuḡuse mḡungiti kḡeni ná, ḡa-nuḡuseiti Izilayele tuḡḡ? Da lei è zooi nii veai eyesu ḡḡ è-wḡlai Abalaame mavofodaiti zea?

⁸ Ti zeida zooi naa zu, ti seizu ḡadegai lo ná ḡalebiyai vaa ma. Ti zeba ti ḡe ma:

⁹ «Ni maanḡḡi ta a zeelina ḡi ma: kḡḡi, maḡḡolo ḡakḡi, ḡḡḡi, ḡaa pului, ḡa va ḡi lo GALA sei vlei nii wu è ḡaazu, tḡzei ná ḡa è ḡulazu ná kelema, tama,

gá-gídaaviligi zu gá da-ḡobai maalolisu, naazu da gi woomeni, è gi gizo.»

¹⁰ Niima zięgi zu, wēle Amōn nuiti ba ta Moaḡe nuiti, naa vee Seyiil gize maazu ze wo nuiti ba, ti vaazu valazu gi va. Sięgi zu Izilayele nuiti ti ḡeni ḡulazu la Ezipete yooi zu, è la vaani bu ga ti niiti ta-yooi maaleve, Izilayele la ti zuwuḡaaleveni.

¹¹ Peṭe niina velel gi zalazu la: Ti vaazu gi ḡeezu zooi naa maazu, nii è feai gi ve.

¹² Ee, gá-GALAGI, lee vaa zu è la da-lukpoi ḡaalevea ti laalḡōma? Tōzei zobo nōpe ge la gi ve, gi va lo kōḡo golai nii laawu, é vaazu valazu gi va. Gi la kweni velel gá kee la, kele da ḡa gi ḡaavotesu è ma.»

¹³ Zuda zunuiti pe ti ḡeni loni Ḣōḡḡ GALAGI ḡaazu, anzaiti ta dounḡoiti pe ti vee ba.

Ḣōḡḡ GALAGI zobogi vee vai Zuda nuiti be

¹⁴ Naama zięgi zu, kpōgi zaama, Ḣōḡḡ GALAGI ná-Zenvui yeini Zakali ná-doun zunui Yaḡaziyele ma, Benaya, Yeiyele, ta Matania ti-mavofodai, é ḡeni ga Levi nu, kulaai Azafe ná-peleyeḡei wu.

¹⁵ Yaḡaziyele ḡeni ma: «À woilo ga pagō, Zuda ta Zeluzaleme ze wo nuiti pe, da ḡḡoi balaa masagi Zozafate! Ḣōḡḡ GALAGI wooi ḡaa: «A mina lua, wo zu mina ḡali kōḡo golai nii laawu, tōzei kōoi nii la ga wa-vaa, GALA ka ná-faa ve.

¹⁶ Lina, à li ti laalḡōma. Ta tufa vua ḡizei leezu, wa ti laaḡomisu peṭugi ḡaabelasuve, Yeluwele tevebai letemave.

¹⁷ Wo ḡede nōpe ge la vōlo ba ga wo kōḡḡ wōnoi ḡa nō ga wo lopele ḡeṭe, wa vaazu kaazu velel

Gʻooḡo GALAGI ʋaazu la ga unmoogi wo ʋe. Zuda ta Zeluzaleme nuiti, à mina lua, nu mina wo maalua. Lina, à li, wo ti laaḡomi, Gʻooḡo GALAGI ḡa ḡe wo ʋa.» »

¹⁸ Zozafate nòkòni, é unpilɛ zooi ma. Zuda ta Zeluzaleme nuiti pɛ ti nòkòni ɓalaa, ti laa Gʻooḡo GALAGI wu.

¹⁹ Naama ziegi zu Levi nuiti niiti ti ga Keḡate ta Kolé ti-mavofodaiti, ti wuzegeni ga ti Gʻooḡo GALAGI maamuse, Izilayele ná-GALAGI, ti da guyei loo ga woo wola.

Unmoogi

²⁰ Sobuzobui ti wuzegeni, zineiti ti pele zo, ti da li ga Tekoa tevebai zu vele. Ti liizuʋe Zozafate ɓɛni ti ʋɔ, é ḡe ma: «À woilo ḡò ma, Zuda zineiti, ta Zeluzaleme nuiti, à la wa-GʻALAGI la, Gʻooḡo GALAGI, wo zɛɛ ḡa lo, à la daawoo wo nuiti da, wa zobogi zɔlo.»

²¹ Ti woolaani ma ta nuɓuseiti, é guye loo nuiti pileni kooʋebei untuḡo, ti maaḡiliai ga zalaḡa ḡula zɛḡeiti, nii a ke ti da Gʻooḡo GALAGI maamuse, ti da guyei loo, ti da ḡe ma:

«À Gʻooḡo GALAGI maamuse,
mazɔlo ná-wooḡɛḡiladai ḡa yɛsu ná ḡo!»

²² Siɛgi zu ti ḡeni ta-maamuse wuyei loozu la, Gʻooḡo GALAGI pele ɓungi zeini Moaɓe nuiti tuḡo ta Amɔn nuiti, naa ʋee Seyiil ḡizei ma ze wo nuiti ba, niiti ti ḡeni ʋaazu valazu Zuda ʋa, naa maavele ma ti looni bu.

²³ Moaɓe nuiti ta Amɔn nuiti ti vala Seyiil ḡizei ma ze wo nuiti ba, ti ɓe ga naati paa. Ti ɓegai ma

ga naa ƒɛ, ti ma letele ti valani ɔɔɔ va, eyɛsu ti be
ga ɔɔɔ undaavili.

²⁴ Sięgi zu Zuda nuiti ti zeelini la ti losuŋe, ʋe nu a ʁe ná é ɗa teʋebai zu ɗa, ti wɛleni ga ti zili nuiti pɔ pelei, pɛɛ pooma letelegi nɔ ɗa ti ɗeni kaazu nekpɛai zooi ma, fulu nu ɗila kpala ge la ɗeni su.

²⁵ Zozafate ta ná-kòòvèbèi tì liini, tì loo naati kàligiti su, tì òa sege, tì anii ma zii m̀oinm̀oin kaani ná ga pòovama: segeiti, naa vèe sòola òiigiti ba, tì zèveni ga pòovama. Tì la zooni tì va li ga tì pè, tì kèeni ga folo savagò tì òa kòòzogani yèvè tòòzèi gola m̀oinni.

²⁶ Foloi naanisiɛi ti ɖaaleɛni ba Belaka Uɛtugi zu, uɛ ti ɖeni Ɔɔɔɖ GALAGI musezu ná. Naa ɖa é keai ti naama adauɛ laasei pɛai la ga Belaka Uɛtugi (nii poluɛ ga «maamuse uɛtugi»). Daaseigi naa ɖa é ba zaadɖa.

²⁷ Zozafate ɣɛni Zuda nuiti pɛ ta Zeluzalɛme
geleiti untuɣɔ, ti pele zo ga koozunɛ, ti ɖa li taazu,
tɔɔzei ɔɔɔɣɔ GALAGI ti laaveni ga koozunɛɛi, ti ɣula
vai zu ti zili nuiti zea.

²⁸ Ti zeelini Zeluzalɛme ga kɔnigiti gooi ta pa-
paiti, naa vɛɛ puɔugiti gooi va, ti sakpa nɔ tein
Gɔɔɔɔ GALAGI zei vɛɛi ma ɔɔizuɔvɛ.

²⁹ Zii zɔiti kpein ti laaveni ga dualuagi é lo Gɔɔɔ GALAGI va, siegi zu ta la naama woosti menina da velei é kɔɔi ɔɔai la Izilaye le zili nuiti daalɔɔma.

³⁰ Naa gɛni nɔ feya, Zozafate ná masadai zeini
niina kpɛ ziileigi zu, ná-GALAGI doogogi veeni zea,
ná-zou dɔwemaveti pɛ.

*Zozafate nd-masa fai gaabelagi
(1 Masagiti 22:41-51)*

³¹ Zozafate masadai gʼeeni Zuda unda. Ná-konagi gʼeni ga puusava maazu loolugo (35), siegi zu é zeini la ga masagi. Kona vuufelego maazu loolugo (25) ga é keeni masadai zu Zeluzalame. Dee laa gʼeni ga Azuḡa, Siliḡi ná-doun anzanui gʼeni de.

³² E zie vele vani ga keegʼe Aza gʼevele, é la zegeni naa ná-pelei tanope ba, é da Gooḡo GALAGI yiima vaiti no gʼe.

³³ Kele é la gʼeni zalaḡa ḡula adaveti kologoloni, nuḡuseiti ti la gʼeni de ti-yii veeni ti-memewolani ta-GALAGI, Gooḡo GALAGI ve ga ḡiteḡite.

³⁴ Zozafate ná-keewotii zoiti, é zo ma mʼungiti ma, é li gaaḡelagiti po, naati seveve GALA goo wo nui Zewu ná-keewoti zevʼei zu, Ganani ná-doun zunui, é zevʼe volu Izilayeḡe masagiti ta-zevʼei zu.

³⁵ Naa volumna, Zuda masagi Zozafate ta Izilayeḡe masagi Aḡazia ti yeezoni. Naa ma, sie veleḡi la gʼeni neeni GALA be.

³⁶ Ti ḡoni su, ti ḡatoiti kpeḡe, ga ti da li Taalasise. Ti ḡatoiti kpeḡeni Esiyon-Geeḡeel ḡato losuve.

³⁷ Názu ḡa GALA goo wo nui Eliyezeeḡ, Malesa nui Dodavaḡu ná-doun zunui vaani la, é ḡoe po, é ḡe ma: «Tei wo yeezoga wa Aḡazia, nii kpein é kevele ḡetea, Gooḡo GALAGI ḡa ti pe sugologolosu.» Naa ma ka é gʼeeni, ḡatoiti ti ḡologoloni, aisa ti va zeeli Taalasise.

21

*Zuda masagi Yolame
(2 Masagiti 8:16-24)*

¹ Zozafate zaani. Ti maaɗɗuluni mɛmɛwolani ta-ɗabamave, Davide ná-taa wolai zu. Ná-doun zunui Yolame ɗa é masadai ɗeeni potogi zu.

² Yolame keɗɗeloin mɔinni: Azalia, Yegiyele, Zakali, Azaliagɗu, Mikayele ta Sefatia, niiti pe ti ɗeni ga Izilayele masagi Zozafate ná-doun zunuiti.

³ Ti-ɗee ani mɔinmɔin feeni ti ve, walii, zanugi ta ani ɗiigiti, naa voluma é totuɗɗalai veeni ti ya Zuda laa wolai ma mɔinmɔin su, veti siɗigi náti ma, keɗe Yolame ɗa é masadai ɗalivaani ma, toozei naa ɗa é ɗeni ga doun zunu mɔungi.

⁴ Yolame begai ma ga keɗɗe ná-masadai zɔɔɔ, é ná-masadai zapelo, é keɗɗelointi pe paani, naa vee Izilayele lotuɗɗiti tanigaani ba.

⁵ Yolame ná-konagi ɗeni ga puusava maazu fele (32), siɗigi zu é zeini la ga masagi. Kona dɔsava ɗa é keɗeni masadai zu Zeluzalɛme.

⁶ E zie vele jɔuni ga Izilayele masagiti kevele, eɗevelei nɔ Akaɓe ná-peleyeɗei keɗeni la, mazɔɔɔ é Akaɓe ná-doun anzanui gila fuluni. E ɗooɗɗo GALAGI wanama vai ɗeeni.

⁷ Keɗe ɗooɗɗo GALAGI la ɗeni keɗeni é va Davide ná-masadai ɗologolo, mazɔɔɔ é minazeɗe boni Davide ve ga naa mavofodaiti ta ɗe masadai ɗeezu nɔ ɗo.

⁸ Yolame ná-masa fai ma ziegi zu ɗa Edome nuiti ti ɓakani la Zuda masadai laaloɗɗoma, ti ɓooɗɗo masa sei.

⁹ Yolame ta ná-salavusu ɗundiɗiiti, naa vee ná-kooɗɗo wotoloiti pe ba, ti liini. Kua zaamai, ti looni Edome nuiti saama, niiti ti maaɗɗakuni niina, ti vɔni naati ma.

¹⁰ E zo názu ma niina, é zeeli za ma, Edome nuiti ti la mɔ Zuda masadai yeema, ta bɔɔɔ yeema. Naama yeeɣɣalai nɔ Libina taa wolai wuzegeni Zuda laalɔɔma, é ɣula Yolame ná-zobogi wu, tɔɔzei é voluaveni Ɔɔɔɔ GALAGI ɔa, mɛmɛwolani ta-GALAGI.

¹¹ E zalaɣa ɣula adaveti kpɛteni vɔɔ gala kiligiti bɛ Zuda ɣize yooi zu. Uele ɣana é Zeluzalɛme nuiti diini la kɔɔɔ gani kɔɔ vai ma, é Zuda nuiti daavili faa ɲɔu ɣɛɛ vai ma.

¹² Yeeta, Yolame GALA goo wo nui Eli ná-seve zɔɔɔni, nii é zeveni su ga: «È-mɛmɛwola Davide ná-GALAGI, Ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɣaa: «E la mɔ zieni ga Zuda masagiti è-ɣɛwola Aza ta è-ɣɛɛ Zozafate ti-zie vele.

¹³ Kɛɛ ɔun è vɔkɔɔɔɔ Izilayɛle masagiti ma, è Zuda nuiti ta Zeluzalɛme nuiti dii kɔɔɔ gani kɔɔ vaiti ma, è ɔa vɔkɔɔɔ Akabe ná-peleyeɣei ná-kɔɔɔ gani kɔɔ vai ma. E yesu vɔɔ è è-ɣɛlointi paa, ɔa-peleyeɣei wu nuiti, niiti mu ti vizɔga ɣɛa de è ɔa.

¹⁴ Naa ɣa é ba, Ɔɔɔɔ GALAGI ɣa ɔa-nuɔuseiti, è-loun zunuiti, è-anzaiti ta è-ɣɔligiti pɛ ɔɔɣazu ga maanɔɔ wolai.

¹⁵ Da bɔɔɔ mu, seeɔɛ ɲɔiti ka ti laalɛɛzu è wu, ma un ge daa ma mɛɛ ga koozu zeeɔɛi nii folo-o-folo ta ɣa ɣɛ liizu ga viliga su, eyɛsu é è-vuluityi kula è ɣoozu.» »

¹⁶ Ɔɔɔɔ GALAGI Filisiti nuiti buzegeni Yolame laalɔɔma, naa vɛɛ Alaɔuiti ba, niiti ti Etiyopi ɣoba.

¹⁷ Ti kɔɔ valani Zuda ɔa, ti vaza zooi zu, ti li ga naavoloi pɛ nii gaalɛni ba masa peɛ wolai wu, ti liini ga ná-doun zunuiti ta anzaiti duɔlai zu, doun

zunui gila kpe nɔ ɔa é yɛni zea, Yoagaze, nii é ɔeni ga ti pɛ ma loungoi.

¹⁸ Naama vaiti pɛ poluma, Gɔogɔ GALAGI Yolame loɔani ga koozu zeeɔei, nii é la valo.

¹⁹ Folo-o-folo ta ɔeni ɔosu nɔ ba, konagi velesiɛi ɔaabelasuɛ, seeɔei koozu zɔɔlaiti kulani kogi zu, naa maavele ma é zaani soole wolai zu. Nuɔuseiti ti la ɔeni abu wolai lo ná-lebiyai vaa ma, eɔevelei ti keɛni la memɛwolani bɛ.

²⁰ Yolame ná-konagi ɔeni ga puusava maazu felegɔ (32), siɛgi zu é zeini la ga masagi. Kona ɔosava ɔa é keɛni masadai zu Zeluzalɛme. E zaani, nu nɔpɛ ge la nimizani. Ti maagfuluni Davide ná-taa wolai zu, keɛle ti la ɔeni maagfuluni masagiti ta-ɔabamave.

22

Zuda masagi Aɔazia

(2 Masagiti 8:25-29; 9:27-29)

¹ Zeluzalɛme nuiti ti yeeloni ná-doun zunu ɔaabelagi Aɔazia va, ti sei ga masagi potogi zu, tɔɔzei Alaɔuiti ta-ɔɔɔɔgi niiti ti lɔɔni Zuda ɔɔlaaɔai zu, naati ti ná-doun zunu ɔakologiti pɛ paani. Uele ɔana Zuda masagi Yolame ná-doun zunui Aɔazia ná-masa fai lɔɔzeini la.

² Ná-konagi ɔeni ga puufele maazu fele (22),* siɛgi zu é zeini la ga masagi. Kona gila ka é keɛni masadai zu Zeluzalɛme. Dee laa ɔeni ga Atali, Izilaye masagi Womeli ná-dounloin ta ɔeni de.

* **22:2 22:2** *puufele maazu fele (22)*: Eɔulu woo zeɛ wɔlɔmai zu, toɔa ga *puunaani maazu fele (42)*, keɛle 21:20 zu, keɛɔe zaani ná-kona vuunaaniɔi ma.

³ Dee é ɣeni diizu faa ɲou ɣee vai ma, naa ná-tene gooiti maavele ma. E zie vele ɲouni ga Akaɓe ná-peleyegei ɣevele,

⁴ é Ɔooɣɔ GALAGI wanama vai ɣeeni, eɣevelei nɔ peleyegei naa keeni la, tɔɔzei keeɣe zaa voluma, naati ka ti ɣeni ga ná-tenebo nuiti, ná-undaaviligi vaa zu.

⁵ Naati ta-lene gooiti maavele ma, ta Izilaye masagi Akaɓe ná-doun zunui Yolame ti liini ga kɔɔi Siili masagi Ɔazaye leaaloɣɔma, Lamɔte Galaade yooi zu. Siili nuiti ti masagi Yolame maawanani,

⁶ naa ɣale ma Zizeleye, ná-maawanaiti salezu nii Siili nuiti ti peeni ba Lama, siegi zu ti lia la ga kɔɔi Siili masagi Ɔazaye leaaloɣɔma. Názu ɣa Aɣazia liini la petesu, mazɔɔ é ɣeni zoolezu ga ve.

⁷ GALA ge Aɣazia ná-daalimai naa zegeni, nii é liini bosu ga Yolame, é ke ga ná-undaavili sabui, tɔɔzei é zeelini nɔ feya, ti ɣula ta Yolame, ti li Zewu laaɣomisu, Nimesi ná-doun zunui, nii Ɔooɣɔ GALAGI gulɔi zieni ma ga é Akaɓe ná-peleyegei zuwuɣaaleve.

⁸ Zewu ɣeni GALA ná-tukpɔi laalezu Akaɓe ná-peleyegei wu. E ɣulani Zuda lotuɣɔiti filiba, ta Aɣazia keeɣelointi ti-lointi, ti ɣiliai ti-ɣee goi ná-botii va, é ti vaa.

⁹ Naa voluma, é tɔɔzeini ga Aɣazia ɣaiziaa. Ti yeeveeni ma Samali taazuve, ve é looɣuni ná, ti lii la Zewu ɔɔ, naa paa. Kεεɣewola Zozafate ná-gaazu unfegi ma, ti maagɣuluni, tɔɔzei naa ɣilini Ɔooɣɔ GALAGI va ga zii pe. Naa ɣeai ma, nu nɔpe ge la mɔ ɣeni Aɣazia ná-peleyegei wu, nii a zoo masadai ɣeezu.

Atali masadai zege vai ga maabaai
(2 Masagiti 11:1-3)

¹⁰ Aqazia dee Atali kaai ma ga ná-doun zunui zaa, é deveni ga é Zuda masagi mavofodaiti pɛ paa.

¹¹ Kɛɛ Yolame ná-doun anzanui Yegjoseba zooni é Aqazia ná-doun zunui Zoase zege dɔɔɔfuzu masa dointi saama, niiti Atali ɣeni ti vaazu, é li ga tiye ta anzanui nii é ɣeni sosu, é ti ɛ nu nii vɛɛi gila bu. Zalaɣa ɣula nui Yegjoyada anzai Yegjoseba ɣeni ga masagi Yolame ná-doun anzanui ta, Aqazia baazeelai ɣeni de, tɔ ɣa é dOUNGOI lɔɔɣuni Atali va, naa ɣa é kɛɛni naa la paani.

¹² E kɛɛni dɔɔɣu vɛɛi zu ga kona dɔzita anzanu felegɔi naati zea GALA sei vɛɛi wu, naama ziɛgi zu Atali da masadai ɣɛ zOOI unda.

23

Zoase ɣɛɛ vai ga masagi
(2 Masagiti 11:4-20)

¹ Konagi lɔfelasiei ma, zalaɣa ɣula nui Yegjoyada da yiilɔ, é salavusu ungilagila kundigiti toli: Yelɔɣame ná-doun zunui Azalia, Yɔɣanan ná-doun zunui Isemayeɛle, Woɔɛde ná-doun zunui Azalia, Adaya ná-doun zunui Maaseya, naa vɛɛ Zikili ná-doun zunui Elisafate va. E ti lolini, ti minazegegi ɣɛ yɔɣɔzu.

² Salavusu ɣundigiti ti Zuda yOOI zubizeni, ti Levi nuiti gaale ba Zuda laa wolaiti pɛ su, naa vɛɛ Izilayeɛle vɛɛyege ɣundigiti ba, naa vOuma, ti ye volu ta naati, ti li Zeluzalɛme.

³ Bɛbɛi naati pɛ ti minazege kɛɛni yɔɣɔzu GALA sei vɛɛi ma ɣOIZUVE ta zunu lOUNGOI é ɣeni ga

masagi. Yegoyada zeba é gɛ ti ma: «Wɛɛ masagi ná-doun zunui va, toɣa masadai gɛɛzu, eɣevelei nɔ Gɔɔɣɔ GALAGI ná-minazegɛgi la Davide mavofodaiti bɛ.

⁴ Pɛɛ nii wa kɛ: Siɛgi zu zalaɣa ɣula nuiti ta Levi nuiti ti vaazu la ta-wotii ma ga dooɣo foloi, ti ɣaagwɛsu ga savagɔ, seizu mɔungi ti va, ti da GALA sei vɛɛi laaveti make.

⁵ Seizu velesiɛi da masagi ná-pɛɛi make, savasiɛiti ti da Yesode Sigɪdave make. Nuɓusei mɔtai pɛ ka losu Gɔɔɣɔ GALAGI zeɛi vɛɛi ma ɣoizuvɛ.

⁶ Nu nɔpɛ ge mina lɛ Gɔɔɣɔ GALAGI zeɛi vɛɛi wu, é ɣula zalaɣa ɣula nuiti ta Levi nuiti polu, niiti ta gɛ botii gɛɛzu, mazɔɔɔ ti veevɛ Gɔɔɣɔ GALAGI vɛ, nuɓusei mɔtaiti maanɛvɛ ga ti zie ga naama levei nii Gɔɔɣɔ GALAGI feai.

⁷ Levi nuiti ta masagi maagakusu, é pile da, ɛɛɛ pɛ ná-kɔɔɣɔ zɔɔla gɛ zoni zea, nu nɔpɛ a ɣɛna é lɛ GALA sei vɛɛi wu, à naama nui vaa. Wa yesu masagi va a ɣɛna lɛa, a ɣɛna ɣulaa.»

⁸ Levi nuiti ta Zuda nuiti pɛ ti naa ɣɛɛni, nii zalaɣa ɣula nui Yegoyada boni ti ma. Ti ta-nuiti gaalɛɛni ba: zɔiti ti ɣɛni vaazu ada make vai ma dooɣo foloi, naa vɛɛ niiti ba ti ɣɛni zegezu ná dooɣo foloi, tɔzei zalaɣa ɣula nui Yegoyada la ɣɛni dooɣo feeni Levi nui tanɔpɛ zea.

⁹ Zalaɣa ɣula nui Yegoyada kpɛɛinti ta kɔɔɣɔ zɛpɛ golaiti ta ma goiti feeni salavusu ɣundigɪiti zea, niiti ti ɣɛni ga masagi Davide nɔnɔ pɔɔma, ta ti ɣɛni laani GALA sei vɛɛi wu.

¹⁰ E salavusuiti topele ɓɛɛni, ɛɛɛ ná-kɔɔɣɔ zɔɔla zoni zea, ti jɛkpɛni ga kakuma lukpɛgi sigɪdave, é

zo vepema nu yeezazuve Gooḡo GALAGI zeĩ velei va é li nu ḡvɛzu velei, zalaḡa ḡulazuve ḡobave, peḡe ḡobave, nii a ke ti masagi maagaku.

¹¹ Ti vaani ga masagi ná-doun zunui, ti masa bɔɔlɔgi lɔ unma, ta ti tɔ sevei ve zea. Yegoyada ta ná-doun zunuiti ti ḡulɔ ziɛni ma, ti ke ga masagi, ti da ḡe ma: «Masagi lebi ḡeke faan!»

¹² Atali nuḡuseiti gooi menini, ti da va ga kpizeĩ, ti yealoḡa masagi ve. E vaani bebeĩ zaama Gooḡo GALAGI zeĩ velei vɔ pelei.

¹³ E weḡe, é masa niinei ḡa lɔni kpɛḡegi ḡobave, Gooḡo GALAGI zeĩ velei laave, salaḡusu ḡundigĩiti ta puḡu fɛɛ nuiti ti lɔni koba. Nuḡuseiti pe koozunɛai, puḡu fɛɛ nuiti ti da puḡugi ve, guye loo nuiti ti da ḡeingeĩn ganigiti ḡeĩn maamuse wuyeiti bu. Atali zeba é ná-seḡeiti bali ga kidaaviligi maavele ma, é bain, é ḡe ma: «Yaava ḡa! Yaava ḡa!»

¹⁴ Teĩ zalaḡa ḡula nui Yegoyada la ḡeni pɔ ga ti paa Gooḡo GALAGI zeĩ velei ma ḡoizuve, é bɔɛni salaḡusu ḡundigĩi vɔ, é ḡeni ga kɔḡḡulubai, é ḡe ma: «À kula bɔḡo zaama. Zɔi nɔpe a vile polu, à ma nui vaa ga boḡa zɔkpɔi.»

¹⁵ Ti yeeḡeɛni ma, ti lii la ga masa pelei vɔ pelei, sooiti tɛɛzu velei, miná ḡa ti paani ná.

¹⁶ Yegoyada minazeḡegi bɛɛni tɔ bɔḡɔi ta masagi ti yɔḡɔzu, naa vɛɛ nuḡuseiti ba, minazeḡegi ḡilini ba ta ga Gooḡo GALAGI ná-nuḡuseiti.

¹⁷ Nuḡuseiti pe ti lɛɛni Baale ná-pelei wu, ti golo. Ti ná-zalaḡa ḡulazuḡeti golowolo ta kɔḡḡo ganigiti, ti Baale ná-zalaḡa ḡula nui Matan vaa zalaḡa ḡulazuḡeti kakalave.

¹⁸ Yegʻoyada Gʻoogʻo GALAGI zeɪ vɛɪ wu makɛ vai ɟalivaani Levi nuiti ma, ti ga zalaɟa ɟula nuiti, niiti Davide ti zeini su kpɛkpɛ ga kpɔgiti botiɟɛ vai zu Gʻoogʻo GALAGI zeɪ vɛɪ wu, ta gala zalaɟaiti kula vai zu Gʻoogʻo GALAGI vɛ, eɟɛvɛɪ Moize ná-tɔ sɛvɛi bogai la, koozunɛɪ zu ti ɖa guyeiti too niiti Davide ti zuwɛɛni.

¹⁹ E sigida makɛ nuiti pilɛni Gʻoogʻo GALAGI zeɪ vɛɪ zigidaɲeti, ga nu nɔpɛ ge mina lɛ ná, nii kɔzɔa kɛvɛɪ ta ma zii nɔpɛ ma.

²⁰ E salaɲusu ungilagila kundigiti ta seizu-maɲegiti gaalɛni ba, ta nuɓuseiti ta-ɟundigiti pɛ, naa vɛɛ zooi zu nuɓuseiti pɛ ba, ti masagi zɛɟɛ Gʻoogʻo GALAGI zeɪ vɛɪ ma ɟoizuvɛ, ti lii la masa pɛɪ wu, ti leveni ga maazu vɛɪ vɛɪla vɛɪ. Ti masagi zeɪ masa kpɔkpɔgi ɟa.

²¹ Zooi zu nuɓuseiti pɛ ti ɟɛni koozunɛɪ zu, taazuvɛ ɟaalɛni tɔn ti ɓɛgai ma ga Atali vaa ga boɟa zɔkpɔi.

24

Zuda masagi Zoase

(2 Masagiti 12:1-4)

¹ Zoase ná-konagi ɟɛni ga ɖɔfɛla, siɛgi zu é zeini la ga masagi. Kona vuunaanigɔ (40) ɟa é kɛɛni masadai zu Zeluzalɛme. Dee laa ɟɛni ga Sibia, Beel-seba nu ɟɛni de.

² Zoase Gʻoogʻo GALAGI yiima vai ɟɛni zalaɟa ɟula nui Yegʻoyada zii voloi kpein daawu.

³ Naa anza felegɔ vuluni bɛ, é zunu lointi ta anzanu lointi sɔɔɔ anzaɪ naati ba.

walii mɔinda kesui zu, masagi ná-seve ɔe nui ɔeni lɛezu ta zalaɔa ɔula ɔundiɔi wolai, ti kesui zuwo, naa volu Levi nuiti ti va, ti sege, ti li, ti sei seizuve volu. Uele ɔana ti ɔeni keezu la folo-o-folo, eyesu ti wali mɔinmɔin gaale ba.

¹² Masagi ta Yegoyada ti ɔeni walii naa veezu naama nuiti zea ti ɔeni ɔooɔo GALAGI zeɪ vɛɛɪ ma woti vai unda, ti ɔeni naama walii ɔeezu ga kotu zaɔa nuiti ta peɛ maaleɛ nuiti salai, naa vee neɛliɔi ɔe nuiti ba niiti ɔeni botii ɔeezu ga kolui ta kolu boigi ɔooɔo GALAGI zeɪ vɛɛɪ niine vai zu.

¹³ Neɛliɔi ɔe nuiti ti ɔeni botii ɔeezu, peɛɪ niine vai ɔeni liizu luɔoma ga paɔo ga ti maavele. Ti GALA sei vɛɛɪ ɔevele beɛni ga paɔo, ti kpaana kpekpe.

¹⁴ Ti begai ma ga botii ɔe, ti vaani ga walii mɔtai masagi ta Yegoyada vɔ. Ti naama walii zegeni, ti GALA sei vɛɛɪ wu wotiɔe zɔla mɔinmɔin kpeɛ la, ta gala zalaɔa ɔula zɔlaiti: tazaiti, naa vee sɔla ɔiligiti ba ti beɛzu ga zanugi ta walii. Yegoyada zii ma voloi pe su, ti ɔeni gala zalaɔaiti kulazu yeenɔpe ɔooɔo GALAGI zeɪ vɛɛɪ wu.

¹⁵ Yegoyada wolɔzaɔani, é za, é zii zolɔni, é keeni ga kona ungila kona vuusavago (130).

¹⁶ Ti maagɔluni Davide ná-taa wolai zu, masa kabamave, tɔzeɪ nii doin é keeni, é naa ɔeeni Izilayeɛ ná-undaanɛi vaa ma, é ke GALA be ta GALA sei vɛɛɪ vɛ.

¹⁷ Yegoyada zaai ma, Zuda ɔundiɔiiti ti vaani, ti la masagi ɔoɔowu, naama ge woilo ti woo ma.

¹⁸ Ti yeegɔlani ɔooɔo GALAGI zeɪ vɛɛɪ wu, ti-memewolani ta-GALAGI, ti da lebiyai ve sale wu-luiti be, naa vee kooɔo ganigiti ba. Tuva vele ɔoi

naa maavele ma, ti Gooḡo GALAGI ná-ziiḡaawanai wuzegeni Zuda laalḡḡoma ta Zeluzaleme.

¹⁹ Gooḡo GALAGI GALA goo wo nuiti teveni ti zaama, ga nii nḡ a ke ti ti ḡaaḡale ma toun pḡ. GALA goo wo nui naati ti ḡeni ti lenesu, keke nu nḡpe ge la ḡeni woilosu ti-woo ma.

²⁰ Naama ziegi zu GALA Zenvui yeini Yegoyada ná-doun zunui Zakali ma, é zeba é li nuḡuseiti kakala, é ḡe ti ma: «Á woilo GALA daawooi ma: «Lee vaa zu wo Gooḡo GALAGI ná-tḡgiti koloḡolosu? Wo la kulanuma nḡpe solḡḡa! Tei wo ḡelea Gooḡo GALAGI va, tḡ balaa é ḡelea wo va.» »

²¹ Nuiti ti zeba ti maaḡoteve, masagi devei veeni ti ya, ti ye sḡzu ga kḡtui, ti paa, Gooḡo GALAGI zei velei ma ḡoi zaamave.

²² Masagi Zoase yeemani woḡḡegiladai pe ma nii Zakali keḡḡe Yegoyada keeni be, é naa ná-doun zunui vaa. Zakali zaazuve, é ḡeni ma: «Gooḡo GALAGI nii pe peḡe kae nii é ḡeezu, é tukpḡ veé è va ti pe faa zu!»

Zoase ná-masa fai ḡaabelagi (2 Masagiti 12:18-22)

²³ Naama ḡonagi ḡaabelasuve, Siili ḡḡḡḡgiti ti vaani ga kḡi, ti fala Zoase va. Siili nuiti ti vazani Zuda ta Zeluzaleme ḡḡḡ bu. Ti nuḡuseiti taḡundiḡiiti paani. Ti liini ga kḡzoganii pe Damase masagi vḡ.

²⁴ Siili nuiti ti la ḡeni mḡinni ti vaani, keke Gooḡo GALAGI zobogi veeni ti ve Zuda ḡḡvebe wolai ma, tḡzei naati ti ḡeleni Gooḡo GALAGI va, ti

mēmewolani ta-GALAGI va. Siili nuiti ka ti ɣeni GALA zeezu ga kpakɔi Zoase laalɔɔma.

²⁵ Siili nuiti ti zɛɣeni ná, ti zɛ soolɛ wolai zu. Ná-botigɛ nu wolaiti ti yaavai ɣilini ma naazu, tɔɔzei zalaɣa ɣula nui Yegɔyada ná-doun zunui ná-fai va, nii é paani, tɔ ɔalaa ti zɛni laani ná-betei zu, ti paa. Saai ma, ti maagɣuluni Davide ná-taa wolai zu, keɛ ti la ɣeni liini la masa kabamavɛ.

²⁶ Niiti ti yaavai ɔɛɛni daalɔɔma, wɛɛ naati daaseigiti ba: Zaɔade, nii é ɣeni ga Amɔn anzanui daa ɣeni ga Simeyate, naa ná-doun zunui, naa vɛɛ Yegɔzaɔade va, naa ɣeni ga Moaɔe anzanui daa ɣeni ga Similite ná-doun zunui.

²⁷ Zoase ná-doun zunuiti daaseigiti, keela woo mɔinmɔingi niiti ti woni daalɔɔma, naa vɛɛ GALA sei vɛɛi niine vai va é keɛni, naati sevuve masagiti ta-zɛvɛi zuɣulazuve. Ná-doun zunui Amasia ɣa é masadai ɣɛɛni potogi zu.

25

Zuda masagi Amasia

(2 Masagiti 14:1-7)

¹ Amasia ná-konagi ɣeni ga puufelegɔ maazu ɔɔlugɔ (25) siegi zu é zeini la ga masagi. Kona vuufelegɔ maazu taavuugɔ (29) ɣa é keɛni masadai zu Zeluzalɛme. Dee laa ɣeni ga Yoadan, Zeluzalɛme nu ɣeni de.

² E Gɔɔɣɔ GALAGI yiima vai ɣɛɛni, keɛ é la ɣeni naa ɣɛɛni ga zii pɛ.

³ Sei vele ɔɛɛai ma nɔ feya masadai zu, é keɛɣɛ ná-botigɛ nu wolaiti pɛ paani, niiti ti keɛɣɛ vaani.

⁴ Kελε é la gfeni naati ti-lointi paani, egevelei seveai la Moize ná-to sevei zu, ve Góogó GALAGI bogai ná ga: «Nu la gεεgεiti paa lointi ta-vaa zu, nu la lointi paa gεεgεiti ta-vaa zu, keλε εσε gilagilagi gá za to bóogó ná-kotoi vaa zu.»*

Kóoi é kóoni Edome nuiti daalóoma

⁵ Amasia Zuda ta Benzaamen nuiti pe gaaleeni ba, é zεba é nu waagilagila ta nu ungilagila kundigiti sei bolodai gilagilagiti pe su. E nuiti daaseigiti seveni é zo kona vuufelego nuiti ma, é le maazu, zunu waaunsavago (300.000) ga daaseigi zeveni, niiti ta zoo koo góozu, ti zoogai kpeein ta kóogó zεpe golai la.

⁶ Naa vóluma, é kóogó nu gεzegeze waaungila (100.000) geyani Izilaye le masa zooi zu ga kilo waasavago (3.000) walii zu.

⁷ GALA goo wo nui ta vaani, é ge ma: «Ee, masagi! Mina va bu Izilaye le góovebe va vile è volu kóogózuve, tózei Góogó GALAGI la Izilaye le masa zooi va, Efelayime nui teiti.

⁸ Da kulana woizu, è ti vile volu kóomave, è kóoi gó va ga è-zεbei pe, GALA ka è loo bu è zili nui gáazu, tózei zobogi ga GALA be ga é kpobai ge ta é nu loo bu.»

⁹ Amasia GALA goo wo nui gáazaɣani, é ge ma: «Walii kilo waasavagó (3.000) nii gè feai Izilaye le góovebei ya, naa da ge gale naazu?» GALA ná-nui googaavoteni, é ge ma: «Góogó GALAGI ga zoo é poto fe è ya, é voova naa ma.»

* 25:4 25:4 Wελε ve: TSV 24:16.

¹⁰ Amasia zeba é kəʊʋebei pɛ gaagale ma, niiti ti zegeni Efelayime. Kɛɛ naati ziiɣaawanani Zuda ma, ti ɣaleni ma ta-yooi zu ga ziiɣaawana wolai.

¹¹ Amasia yiiləni, é lo ná-kəʊʋebei luɣə, é li, é Edome nu waapuugo (10.000) vaa Kpolo Uetugi zu.

¹² Zuda nuiti ti nu waapuugo (10.000) zoni ga ti ma vului, ti li ga naati fasa ɣize golai ta unmaɐ, ti naati daavili fiilei zu, ti ma ɣaeiti suɣaleɣale.

¹³ Naama ziegɪ zu, salavusui niiti Amasia ti ɣaagaleni ma ga ti mina vile polu kəʊɣzuvɛ, naati ti ləni Zuda laa wolaiti su, é zo Samali, é zeeli Bete-Golon. Ti nu waasavago (3.000) vaani, ti li ga kəʊzogani mɔinmɔin.

¹⁴ Amasia ɣalegai ma ma, é zɛɣe kəʊmaɐ, vɛ é vɔnini ná Edome nuiti ma, é vaani ga naati ta-ɣalagiti, ti ga vololibaiti, é da nəkə ti wu, é da ansanseɣiti gala ga zalaɣai naati bɛ.

¹⁵ Gəʊɣə GALAGI zeba é yiiɣaawana ma, é GALA goo wo nu leve ma, naa gaazaɣa, é ɣɛ ma: «Lee vaa zu è ɣaavotegai nuɓusei niiti ta-ɣalagiti ma, niiti ti la vɔlɔ zooni ti va ti bəɣə nuɓuseiti kula è ya?»

¹⁶ Kɛɛ masagi kpəɛi leveni da, é gooɣaavote, é ɣɛ ma: «É vɔ è va! Da ɣa ti è ɣɛai ga masagi ná-tɛnɛbo nui ɓaa? E la dama, nu mina è vaa nə va fuun!» GALA goo wo nui la ɣɛni sasani, kɛɛ é va ɣɛ é ɣula, é ɣɛni ma: «Gè kwɛni niina ga GALA ge devea ga é è undaavili, təʊzei niima vai va è kɛai, ta è la kɛɛni è va woilo nə-tɛnɛ gooi ma.»

*Amasia loo vai bu
Izilaye ɣəʊʋebei luɣə
(2 Masagiti 14:8-14)*

¹⁷ Zuda masagi Amasia yiimazeɣeni ga koba nuiti ta-lɛɛ gooi, é zɛba é keelaiti teve Izilayeɛ masagi Zoase ma, Yoagaze ná-doun zunui, Zewu ná-dounloin, é ɣɛ naa ma: «Va, de ɣomi, de kooi ɣo.»

¹⁸ Keɛ Izilayeɛ masagi Zoase googaavoteni, é ɣɛ ma: «Yeeta Liban yooi zu, ɣain gulu goi ta ɣeni sɛdele gului ma: «E-loun anzanui ve, é zeɪ doun zunui ve ga anza,» keɛ Liban lɔbɔ zuaiti ti leveni ga ɣain gului vɔ pelei, ti suɣolo ga ɣoɣoi.

¹⁹ Da ɣɛɛzu bɔɣɔ ma: «Gè vɔniga Edome nuiti ma,» è gaazulea, wasogi lɔ ɖungi zu. Nii soloogai è ma, naa ɣa ga, ye è-zeizuve. Leeni vaa zu da bɔɣɔ lɔ fai ta zu nii gaabela ge la vani da bɔɣoi ma, naa vee Zuda masa zooi va?»

²⁰ Keɛ Amasia la ɣeni woiloni goo ma, tɔɔzei GALA ge ɣeni pɔ ga tɔ-o, ná-nubuseiti-yo, ti loo bu, tɔɔzei ti gaavoteni Edome ɣalagiti ma.

²¹ Názu ɣa Izilayeɛ masagi Zoase leeni la, ti kooi ɣo ta Zuda masagi Amasia Zuda laai zu daa ga Bete-Semese.

²² Zuda ɣɔvɛbei looni bu Izilayeɛ geɛi ɣakala, ti vela naati ba, eɛ ge li ná-taa zu.

²³ Izilayeɛ masagi Zoase Zuda masagi Amasia zoni Bete-Semese. Amasia ɣeni ga Zoase ná-doun zunui, é ɣɛ ga Agazia ná-dounloin. E liini Zeluzaleme, é sigigi vaaleve ga meteɛ unfelego (200) ɣɛɣala, sigidaveti zɔɣɔzu, niiti ti laa ga Efelayime ta Zokogi.

²⁴ E zanugi ta waliiti pe seɣeni, naa vee soɔlaiti pe ba ti ɣeni GALA sei vɛɛi wu, nii Woɔɛde-Edome ɣeni unda, naa vee masa peɛi ma naavolo makesuve geɛiti ba, é duɔiti soni balaa, naa vɔluma é ɣale ma Samali.

Amasia vaa vai
(2 Masagiti 14:15-20)

²⁵ Zoase ná-doun zunui Amasia Zuda masagi kona puugo maazu lolugo (15) gɛɛni vulua, Izilayele masagi Zoase zaa voluma, Yoagaze ná-doun zunui.

²⁶ Amasia ná-kɛɛwotii mɔtaiti, é zo ma mɔungiti ma, é li gaabelagiti pɔ, naati seveve Zuda masagiti ta Izilayele masagiti ta-zɛveɪ zu.

²⁷ Siɛgi zu Amasia voluaveni la Gɔogɔ GALAGI va, ti yaavai ɟilini ma Zeluzalɛme, é vela, é li Lakise, kɛɛ sili nuiti ti numaa leveni polu Lakise ga ti paa miná.

²⁸ Ti ma voomai laani wotoloi zu, sooitɪ ti ɖa mɛɛn, ti vaa la, ti maaɟulu mɛmɛwolani ta-ɟabamave Zeluzalɛme, Zuda yooi zu.

26

Zuda masagi Woziasɛ
(2 Masagiti 14:21-22; 15:1-7)

¹ Zuda nuɖuseiti pɛ ti ná-doun zunui Woziasɛ zegeni, nii ná-konagi ɟɛni ga puugo maazu lɔzita (16), ti sei ga masagi kɛɛɟɛ Amasia votogi zu.

² Tɔ ɟa kɛɛɟɛ zaai ma, é Elate taa wolai zoni volu, é ná lo volu, é dɔ Zuda masadai ná-zobogi wu.

³ Woziasɛ ná-konagi ɟɛni ga puugo maazu lɔzita (16), siɛgi zu é zeini la ga masagi. Kona vuulɔlugɔ maazu felegɔ (52) ɟa é kɛɛni masadai zu Zeluzalɛme. Dee laa ɟɛni ga Yekoliya, Zeluzalɛme nu ɟɛni de.

⁴ E Gɔogɔ GALAGI yiima vai ɟɛɛni ga kɛɛɟɛ Amasia ɟevele fai pɛ su.

⁵ E ɣilini kpe Ɔooɣo GALAGI va, Zakali zii voloi pe daawu, naa ɣa é ɣeni toun kalasu ga velei maaneai é GALA debi la. To ma, yeedegalai kpein é keeni giliai Ɔooɣo GALAGI va, GALA ge ɣe dituɣomai veezu be.

⁶ E liini ga kooi Filisiti nuiti daalɔɣoma, é sigigiti golo niiti ti ɣeni Gate, naa vee Yaβene gelei va ta Asadode gelei. E sigigi loni taa wola moinmoin ma Asadode ɣovii ma, naa vee Filisiti yooi zu ná taɣiligaani ba.

⁷ GALA ge ɔoni ba kooi zu nii é kooni Filisiti nuiti daalɔɣoma, Alaɓuiti daalɔɣoma niiti ti zeini Guul-Baale, ta Mawon nuiti daalɔɣoma.

⁸ Amon nuiti ti ɣeni maazoloo ganii zalazu ma, tɔɣoi ɣulani, eyesu é zeeli Ezipete, tɔzei sebei wola ɓaɣoni.

⁹ Woziase sigi gaagoozagiti toni Zeluzaleme, Zokosu Sigidave maazuve, naa vee petugi vo pele zigidave maazuve va, ta zokogi maazuve.

¹⁰ E ada make sigi gaagoozagiti toni tevebai zu, é zিয়েge moinmoin bo, tɔzei togani bulu moinmoin ge ɣeni zea, é tii ɣee nuiti sebelɔni zooi zu zieleave ma nemai zu, é dɔɔoi kpele le nuiti teve ga gizei ma vele, naa vee Kaalamele va, mazoloo tii ɣee vai wola neeni be.

¹¹ Kɔuvebe ɣeni zea niiti ti wola ɣalagai. Ti lii vai zu koomave, ti zeini su kpekpe ga kɔɔbo koiti, egvelei seve ɣe nui Yeiyele ta faazeikpasu nui Maaseya ti daasei sevei ɣeeni la, tɔzei devei naa va masagi ná-botige nu wolai Ganania feeni ti ya.

¹² Peleyege ɣundigi waafelego undozita (2.600) ɣa é ɣeni kɔɔɔ nu ɣezegzegi naati devezu.

¹³ Kooḡo nu waaunsavago nu waadofela nu undoolugo (307.500) ga é ḡeni ta-levei wu, ti ḡevele betei sienope su ga koo ḡo ga zebeti, nii a ke ti masagi maagoko sili nuiti daalofoma.

¹⁴ Ti lii laa ḡilagila koomave, masagi Woziasé ḡeni kooḡo zepégiti ta kpeeinti gaagwéezu ti va, naa vee kolu wooliti ta kolu zegéiti ba, é vee meeinti ta felévele kotuiti ba.

¹⁵ E maazii tanigaa beteni Zeluzaleme, jeliḡi nu wolai ta ḡa é naati kpeteni, é ti vile siḡi gaagoozagiti ga ta siḡiḡi ma zokogiti su, nii a ke ti da meeinti ta kotu baazagiti pili poun kooḡozuve. Naa ḡa é keeni toḡoi ḡeni liizu no ga ḡula. Mazoloo é kpobai zolooni GALA zea ga pagó eyesu é ḡe ga zebesu nu.

¹⁶ Ná-zobogi maavele ma, ziilaaveni ga wasogi, naama wasogi ḡa é ḡeni ga undaavili sabui. E bakani Gooḡo GALAGI, ná-GALAGI ya, toozei é leeni naa zeí veleri wu, é da ansansegiti gala ansansegiti ma zalaḡa ḡulazuve.

¹⁷ Zalaḡa ḡula nui Azalia leeni ga poluvelei, naa vee Gooḡo GALAGI ná-zalaḡa ḡula nu vuulosavaiti (80) ba, niiti ti yiilbai,

¹⁸ ti masagi Woziasé zakpe, ti ḡe ma: «Masagi Woziasé, da lei maa va nee ga è va zalaḡai ḡula Gooḡo GALAGI ve, zalaḡa ḡula nuiti ka ta-wotii ga naa, Aalon mavofodaiti, niiti guloi ziaai ti ma. Naama vaa ma, ḡula seizu nadegai wu. Toozei kololala vaa ḡa è keezu, nii é la vaazu ḡeezu ga lebiya vaa è ve Gooḡo GALAGI zaalai zu.»

¹⁹ Woziasé ḡevele betea ḡeni de ga é ansansegiti gala, naama zoolai yeni zoni zea, é toozei ga yigaawanaa zalaḡa ḡula nuiti ma. Gaamago no,

é yeni Góogó GALAGI zeí vɛlɛi wu, ansansegiti ma zalaɣa ɣulazuve ɣobave, geei ɣula ma tovalave zalaɣa ɣula nuiti gaazu.

²⁰ Zalaɣa ɣula ɣundiɣi wolai Azalia ta zalaɣa ɣula nui zɔiti ti peteni, ti geei vogiti ka ma tovalave. Siegi zu tɔ bɔɣɔi é ɣe zuvilezu la ga é ɣula, ti kpɛeni gaamago nɔ GALA sei vɛlɛi wu, tɔzei Góogó GALAGI dogani.

²¹ E yeni naama zeeɓɛi zu eyesu saa voloi zeeli. Ti maagɛlesa teveni pɛlɛi ta wu ga gee nuiti kevele, maagooza Góogó GALAGI zeí vɛlɛi va. Ná-doun zunui Yotame ɣa é ɣeni masa pɛlɛi unda, é da masadai ɣe zooi zu nuɓuseiti unda.

²² Woziasɛ ná-kɛɛwotii mɔtaiti, é zo ma mɔungiti ma, é li gaabelagiti pɔ, naati seveve GALA goo wo nui Ezayi, Amɔse ná-doun zunui, ná-sevei zu.

²³ Woziasɛ zaani. Ti maagɣuluni memɛwolani koba masa kabamave, keɛ tei é ɣeni ga gee nui, ti la daani peleyeɣe ɣabai zu. Ná-doun zunui Yotame ɣa é masadai ɣɛni potogi zu.

27

Zuda masagi Yotame

(2 Masagiti 15:32-38)

¹ Yotame ná-konagi ɣeni ga puufɛle maazu loɔlugɔ (25), siegi zu é zeini la ga masagi. Kona puugɔ maazu lozita (16) ɣa é kɛeni masadai zu Zeluzalɛme. Dee laa ɣeni ga Yelusa, Sadɔke ná-doun anzanui ɣeni de.

² E Góogó GALAGI yiima vai ɣɛni ga keɛɣe Woziasɛ ɣevele fai pɛ su. E la ɣeni lɛni Góogó GALAGI zeí vɛlɛi wu. Keɛ nuɓuseiti ti ɣeni de zie vele jɔu zu.

³ Yotame ɔa é Ɔooɔo GALAGI zeɪ vɛɛɪ ma zɪɔɪdaʋɛ ɔɛɛɛni vɛ ná ɔɛni lekpɛma nu ɔvɛzu vɛɛɪ. E ada mɔɪnmɔɪn kpɛɛni sɪɔɪɔi va Wofele ɔoizu vɛɛɪ.

⁴ E taa wolaiti toni ɔalaa Zuda ɔize yooi zu, naa vɛɛ kɔɔlaaɔaiti ta sɪɔɪ ɔaaɔoozagiti ba dɔɔɔi zu.

⁵ E kɔɔi valani Amɔn masagi va, é vɔni ti ma, naa maavele ma naama ɔonagi ta kona felegɔi niiti ti zeini da, Amɔn nuiti ti mului zalani ga walii kilo waasavagɔ (3.000), moloi daa ga ɔɛɛɛ, naa ma ɔilo miliyɔn savagɔ (3.000.000), ta moloi daa ga wɔɔlezegi naa kilo miliyɔn savagɔ (3.000.000) va konagi zu.

⁶ Yotame zɛɛɛi wɔɔɔɔni, tɔɔzeɪ é ɔɛni zɪɛzu telebo-dai zu ná-GALAGI Ɔooɔo GALAGI ɔaazu.

⁷ Yotame ná-kɛɛwotii mɔtaiti, ta ná-kɔɔi kpɛin, naa vɛɛ nii kpɛin ba é kɛɛni, naati sɛvɛvɛ Izilayeɛ masagiti ta Zuda masagiti ta-zɛvɛi zu.

⁸ Ná-konagi ɔɛni ga puufeɛle maazu lɔɔlugɔ (25), sɪɛɔi zu é zeini la ga masagi. Kona puugɔ maazu lɔzita (16) ɔa é kɛɛni masadai zu Zeluzalɛme.

⁹ Yotame zaani. Ti maagɔluni Davide ná-taa wolai zu. Ná-doun zunui Aɔaze ɔa é masadai ɔɛɛni potogi zu.

28

Zuda masagi Aɔaze (2 Masagiti 16:1-5)

¹ Aɔaze ná-konagi ɔɛni ga puufelegɔ (20), sɪɛɔi zu é zeini la ga masagi. Kona puugɔ maazu lɔzita (16) ɔa é kɛɛni masadai zu Zeluzalɛme. E la ɔɛni Ɔooɔo GALAGI yiima vaa ɔɛɛni, eɔɛvɛɛɛɛi mɛmɛwola Davide kɛɛni la.

² Kεε é zιε vele jɔuni ga Izilaye le masagiti kεvele. E deveni vɔlɔ ga ti Baale ma vololibaiti kpεte ga kɔlu ɣaawuungai.

³ E ɣeni ansansegiti galazu Bene-Ginɔme vetugi zu, é ɗa ná-doun zunuiti kula vɔlɔ ga gala zalaɣai kɔɔɣɔ ganigiti be. Uele ɣana é vileni la kɔzɔba vaiti polu, niiti zii ɣiligiti ti ɣeni kεεzu, niiti Ɔɔɔɣɔ GALAGI ti ɔεeni Izilaye le lugɔ, é ta-yooi ve zea.

⁴ E ɣeni zalaɣaiti kulazu ta é ɗa ansansegiti gala zalaɣa ɣula adaɔeti, ta gizeiti unmaɔeti, naa vεε gulu wunduiti pε bu.

⁵ Ná-GALAGI, Ɔɔɔɣɔ GALAGI dɔɔni Siili masagi yeezu. Siili nuiti ti vɔnini ma, ti ná-nu mɔinmɔin so ga kasɔɣa nuiti, ti li ga tiye Damase taazuve. Izilaye le masagi ɔalaa vɔnini Aɣaze ma, é nimiza ga gola.

⁶ Folo ɣilagi laawu Lemalia ná-doun zunui Peka nu waaungila waaɔuufelegɔ (120.000) ɔaani Zuda nuiti ba, ti pε ti ga kɔɔɣuluɔba wolaiti, tɔɔzei ti ɣeleni ti-mεmεwolani ta-GALAGI, Ɔɔɔɣɔ GALAGI ɔa.

⁷ Efelayime ɣɔɔɣɔ nui gila nii daaseigi ɣeni ga Zikili, naa ɣa é masagi ná-doun zunui gila paani, nii daaseigi ɣeni ga Maaseya, naa vεε masagi ná-pεleyeɣei unda nui ɔa, nii daaseigi ɣeni ga Azi-likame, ta Elekana, masagi ɔuluzei golai.

⁸ Izilaye le nuiti ti nu waaunfelegɔ (200.000) zoni ga kɔɔ luɔi ti-ɣεelointi Zuda nuiti ba, anzanuiti, zunu loungoiti, naa vεε anzanu loungoiti ba, ta kɔɔzogani mɔinmɔin, ti li ga tiye Samali.

⁹ Ɔɔɔɣɔ GALAGI goo wo nui ta ɣeni miná, daa-seigi ga Wode. E Izilaye le ɣɔɔɔbeɪ laaɣomini ti lεεzuve Samali, é zεba é ɣε salavusuiti ma: «Wo

pete ga wo-memewolani ta-GALAGI, Gooḡo GALAGI yiiḡaawana velei ma Zuda nuiti ma, é zobogi vea wo ya ti ma, wo ti vaa ga kevelei ta nii ma lugi zeelia geegologi zu.

¹⁰ Niima zięgi zu, wa ḡisiezu ga wo Zuda ta Zeluzaleme nui niiti ke ga wa-luḡiti, keke wa boḡoi mu, wo la kaazu ga wa ga soba nuiti wa-GALAGI, Gooḡo GALAGI letemazu baa?

¹¹ A woilo niina ḡoḡo ma mu! Koo luḡi niiti wo ti zogai wo-ḡeelointi saama, à yeebe ti va, ti li ta-laazuveti, toozei Gooḡo GALAGI ná-ziiḡaawanai ḡa wo laalḡoma.»

¹² Efelayime ḡundiḡiiti saama, tanigaa ti wuzegeni balaa naati daalḡoma, ti ḡeni zeḡezu koomave. Kundigii naati daaseigiti ka ga niiti: Yofanan ná-doun zunui Azalia, Mesilemote ná-doun zunui Belekia, naa vee Salume ná-doun zunui Ezekiasa va, ta Gadala yi ná-doun zunui Amasa.

¹³ Ti ḡeni naati ma: «Wo la leezu ga koo luḡi niiti ve, wo va ade ḡe ga soba nu Gooḡo GALAGI letemazu. Wa ḡeezu wo ta bo ada-ḡotoiti ta ada-vaagaaazagiti ma ḡasḡiti ba. Ade-zogi mu boḡove niina, Gooḡo GALAGI mu ziiḡaawanave niina Izilayele ma.»

¹⁴ Salavusuiti ti zeba ti yeebe koo luḡiti ba, ti koozoganiiti balaa too ya kundigiiiti ta bebe pe gaazu.

¹⁵ Zunui niiti ti laaseigiti bogai feya, naati buzeḡe vele ḡana, ti da koo luḡiti inoḡo. Ti weleni koozoganiiti su, ti seḡeiti seḡe, ti naama nuiti maagili niiti ti maanakaite ge ḡeni de, ti savalagiti fe ti ya, ti daamianigi ta ziei veeni ti ya, niiti ti maawanaai, ti naati ta-valaiti gaagba, ti guloi vu ti

ga, naa voluma zoiti kpein ti la bena zoo ti va zie, ti naati tɛɛni soovalegiti kɔma, ti li ga tiye ti-ɖɛlointi koba Zeliko, taai nii dɔɔ wuluityi ti su. Naa voluma ti ɖaleni ma Samali.

Aɖaze kpɔbai ɖaizie vai

(2 Masagiti 16:7-20)

¹⁶ Aɖaze keela leveni Asiili masagi ma, ga naati ti va, ti ɔɔ ba.

¹⁷ Edome nuiti ti lɔɔni mɔnɔ Zuda yooi zu, ti vɔni Zuda ma, ti li ga kɔɔ luɔiti.

¹⁸ Ma yeedɛɖala ɖilagi nɔ zu, Filisiti nuiti ti lɔɔni taa wolaiti su ti Zuda yooi lekpɛmave nu yeezazuve, ta zielave ma nɛmɛi. Ti taa wolai niiti soni: Bete-Semese, Ayalon, Gedelote, Soko ta koba laa goiti pɛ, Timina ta koba laa goiti pɛ, naa veɛ Gimezo va ta koba laa goiti pɛ, naa voluma ti zeini naama laaiti su.

¹⁹ Naa pɛ ge ɖɛɛni ga Gɔɔɖɔ GALAGI ɖɛni pɔ ga é Zuda masadai ɖaazu unfe sege, tɔɔzei masagi Aɖaze va, nii é nuiti diini ma ga ti ɔaka Gɔɔɖɔ GALAGI laalɔɖɔma ta tɔ ɔɔɖɔi é woovaladai ɖɛ ga naa.

²⁰ Kele Asiili masagi Tigilate-Pilezeel mu ge la ɖɛni vaani ɔɔsu Aɖaze va, kele é vaani tɔun daalɔɖɔma, é sege ga zilipɔɖɔ.

²¹ Aɖaze walii ɖilazuve pɛ seɖɛni, nii é ɖɛni Gɔɔɖɔ GALAGI zeɪ veɪ wu ta masa peɪ wu, naa veɛ ná-botigɛ nu wolaiti ta-veɪiti bu geleiti ba, é ti leve ga maazoloo ganii Asiili masagi ma. Naama vaabɔɖɔi la ɖɛni ɖɛɛni ga ná-kpɔba nɔpɛ.

²² Masagi Aɖaze la ɖɛni keɛni pɛ, é va zɛge ná-kpaka faiti polu Gɔɔɖɔ GALAGI laalɔɖɔma, anɛɛ keai ma kidaaviligi zu.

²³ E zalaḡaiti kulani Damase ḡalagiti be, niiti ti vɔnini ma, tɔzei é ḡeni bɔḡɔ ma: «Tei Siili masagiti ta-ḡalagiti ti bɔsu ti va, ná balaa ná zalaḡaiti kulazu ti ve, nii a ke ti bɔ bà ná balaa.» Kele naa mu ge ḡeeni ga ná-toobui ta Izilayepe pe too vai bu.

Kɔzɔba vai ta kɔḡḡ gani kɔzɔ vai

²⁴ Aḡaze Ḣɔḡḡ GALAGI zeí velei wu zɔlaiti pe gaaleeni ba, é ti zubulukpulu. E Ḣɔḡḡ GALAGI zeí velei ma bogiti pe daaḡulu, naa vɔluma, é zalaḡa ḡulazuve ti to bɔḡɔ ve Zeluzalɛme pele zaḡalave ti pe.

²⁵ E zalaḡa ḡula adave ti kpete Zuda laa wolaiti pe su, ti da ansansegiti gala náti zee ḡalagiti be. Vele ḡana é Ḣɔḡḡ GALAGI yiḡaawanani la, memewolani ta-ḢALAGI.

²⁶ Aḡaze ná-keewotii mɔtaiti ta sie veleiti kpein, é zo ma mɔungiti ma, é li gaabelagiti pɔ, naati seveve Zuda masagiti ta Izilayepe masagiti ta-zevei zu.

²⁷ Aḡaze zaani. Ti maaḡuluni Zeluzalɛme taazuve, kele ti la ḡeni daani Izilayepe masagiti ta-ḡabamave. Ná-doun zunui Ezekiasɛ ḡa é masadai ḡeeni potogi zu.

29

*Masagi Ezekiasɛ GALA sei velei nade fai
(2 Masagiti 18:1-3)*

¹ Ezekiasɛ ná-konagi ḡeni ga puufɛle maazu lɔlugɔ (25), sieḡi zu é zeini la ga masagi. Kona vuufɛle maazu taavuugɔ (29) ḡa é keeni masadai zu Zeluzalɛme. Dee laa ḡeni ga Aḡiya, Zakali ná-doun anzanui ḡeni de.

² E Ḣɔḡḡ GALAGI yiima vai ḡeeni ga memewola Davide ḡevele fai pe su.

³ Ná-masa fai ma gona mouni ta ma alu mouni é Goofo GALAGI zeí veí ma bogiti daalaoni, é náti kpete volu ga niine.

⁴ E zalafo gula nuiti ta Levi nuiti tolini, é ti gaale ba folo gulazu vele eteave.

⁵ E geni ti ma: «Levi mavofodaiti, à woilo gòo ma! A bofo padena, naa voluma wo Goofo GALAGI zeí veí balaa pade, wo-memewolani ta-GALAGI. Nii kpein é GALA sei veí gozozu, à naati pe kula ada padegai va.

⁶ Mazobo ade-memewolani ti geve ga woovalada nuiti, ti Goofo GALAGI wanama vai geve, ti gele ba, ti gele sei veí va, ti voluave Goofo GALAGI va.

⁷ Ti GALA sei veí laafuluga, ti fitinaiti paa, ti loofa ga ansansegiti gala vai va, naa ve gala zalafoiti kula vai va ada padegai zu Izilaye ná-GALAGI ve.

⁸ Naa ga é kea Goofo GALAGI yiigaawanaa Zuda ta Zeluzalame ma, é faa maalualuagi nii la adanubuseiti ma, é ti ge ga negulasu ani, é ada-yooi ge ga ziiobo yooi, egeveleí wa bofoi wo kaazu la.

⁹ Mazobo ade-geeni ti zaave bofa zokpoi yee ga, ade-loun zunuiti ta ade-loun anzanuiti naa ve ade-anzaiti ba, naati ti gea ga koo luoti, ti li ga tiye.

¹⁰ Naa ga é ba, ge deveve ga minazege ge ge ade yofozu ada Goofo GALAGI, Izilaye ná-GALAGI, nii a ke ná-ziiigaawana wolai zege ade maala.

¹¹ Naa ga é ba, doun zunuiti, à loofona faalakobai va, mazobo wa ga é yimazegea ga woye ga wo botii ge be, wo ge ga ná-botige nuiti, wo da ansansegiti gala be.»

¹² Levi nui teiti ti zeba ti botii bozei: Kegate

mavofodaiti saama, niiti ge ɣeni de: Amasayi ná-doun zunui Maɣate, Azalia ná-doun zunui Zowele. Melali mavofodaiti su, niiti ge ɣeni de: Aɓidi ná-doun zunui Kise, naa vee Yegalelele ná-doun zunui Azalia va. Geɛleson mavofodaiti su, niiti ge ɣeni de: Zima ná-doun zunui Yoa, naa vee Yoa ná-doun zunui Eden va.

¹³ Elisafan mavofodaiti su, niiti ge ɣeni de: Simili ta Yeiyele. Azafe mavofodaiti su, niiti ge ɣeni de: Zakali ta Matania.

¹⁴ Geman mavofodaiti su, niiti ge ɣeni de: Yegiyele ta Simeyi. Yedutun mavofodaiti su, niiti ge ɣeni de: Semaya ta Uziyele.

¹⁵ Ti ta-velɛyege ɣilagiti su nuɓuseiti gaaleeni ba. Ti begai ma ga ɓoɓoɓo nade, ti liini, ti Gooɓo GALAGI zeɪ vɛɛɪ nade fai ɓoɓeɪ, eɣevɛɛɪ masagi boni la ti ma, ta é zoloo Gooɓo GALAGI laawooiti ma.

¹⁶ Zalaɣa ɣula nuiti ti leeni Gooɓo GALAGI zeɪ vɛɛɪ wu ga ti ná nade. Nii kpein é ɣeni ga kɔzɔba anii, ti ɣeni naati pilisu ya etea vɛɛɪ koi zaamave. Levi nuiti ti ɣeni naati segezu, ti ɣula ga tiye taai va, ti pili Sedelɔn vetugi zu.

¹⁷ Ti naama nade fai ɓoɓeini alu mɔungi ma volo mɔungi ma. Foloji ɓasavasiei ti ɣaani niina ga Gooɓo GALAGI zeɪ vɛɛɪ ma lee wosuve. Ti keeni Gooɓo GALAGI zeɪ vɛɛɪ nade fai ɣa ga folo ɓasava. Folo puugo maazu ɓozitasiei (16), ti ɓeni ga botii pe ke.

¹⁸ Ti liini masagi Ezekiasɛ vɔ be, ti ɣe ma: «Gi bega ga Gooɓo GALAGI zeɪ vɛɛɪ ná pe nade, gala zalaɣaiti kulazuve, naa vee ma zoolaiti pe ba, ta taɓalii nii ɓului a ɗa la ga, nii feai GALA be, naa ɓo ba zoolaiti ba ɓalaa.

19 Nii kpein masagi Agfaze ná-masadai zu, é yeni ná-kpakagi zu Góogó GALAGI laalógóma, é ti gózo, gi naati pε kevele βετα, gi ti jade. Ti pε ta vuuni Góogó GALAGI ná-zalaḡa ḡulazuve laawu.»

GALA debi vai lózei vai volu
GALA sei velei wu

20 Poluma zobui, masagi Ezekiasε wuzegeni ga sobuzobu wolai, é taai ma lotugóiti gaale ba, é zεba é li Góogó GALAGI zeι velei ma ḡoizuve.

21 Ti vaani ga nike zine lófela, baala sine lófela, baala zibo lófela, naa veε boli zine va ga koto gba zalaḡai masa pεleyeḡei ve, seizu nadegai ve, naa veε Zuda pε ba. Masagi devei veeni zalaḡa ḡula nuiti zεa, ti ga Aalón mavofodaiti, ga ti naati pε kula ga zalaḡai, Góogó GALAGI ná-zalaḡa ḡulazuve.

22 Zalaḡa ḡula nuiti ti nike zineiti kódaaleveni, ti ma jamai zo, ti pili zalaḡa ḡulazuve ma. Ti baala sineiti kódaaleveni balaa, ti ma jamai vili zalaḡa ḡulazuve ma. Ti baala zivoiti kódaaleveni, ti ma jamai vili zalaḡa ḡulazuve ma.

23 Naa voluma, boli zineiti niiti ti ga koto gba zalaḡai, ti vaani ga naati masagi ta bebei ḡakala, naati ti yeela ti ma.

24 Zalaḡa ḡula nuiti ti bolii naati kódaaleveni, ti ma jamai vu zalaḡa ḡulazuve ma, ti kula ga koto gba zalaḡai, nii a ke ti Izilayele ná-kotoi gba vai ma ḡεεwotii ḡε. Tózei masagi boni é kole ga gala zalaḡaiti ta koto gba zalaḡai maanεεve ga ti ḡula Izilayele pε be.

25 E Levi nuiti toni Góogó GALAGI zeι velei ma ḡoizuve, kótegiti ta kónigiti ti ti ya, naa veε papaiti ba, é zoloo devei naa ma nii Davide feeni, ta

masagi ná-GALA goo wo nui Gade, naa vee GALA goo wo nui Natan va. Tózei Góogó GALAGI ná-devei gēni de nii é puuni GALA goo wo nui naati da, ti bo.

²⁶ Levi nuiti ti loni, Davide ná-gēingēin ganiiti ti zoni ti ya, zalaḡa ḡula nuiti balaa ti lo, puuḡiti ti ti ya.

²⁷ Ezekiasē devei veeni ga ti gala zalaḡaiti fe ga zalaḡai, zalaḡa ḡulazuve. Siēgi zu zalaḡai ḡula ziegi zeelini la, guyei looni Góogó GALAGI maamuse vai ma, puuḡiti ti bu, naa vee Izilayele masagi Davide ná-gēingēin ganiiti ba.

²⁸ Bebei pe ge nōkōni, guye loo nuiti ti da guyei loo, puuḡiti ti da ve, eyesu ti be ga gala zalaḡai ḡula.

²⁹ Zalaḡai begai ma ga ḡula, masagi ta nui niiti kpein ti gēni ba, ti maayeini, ti nōkō.

³⁰ Naa vóluma masagi ta ná-botigē nu wolaiti ti gēni Levi nuiti ma, ti Góogó GALAGI maamuse ga guyei niiti Davide ti betēni, naa vee GALA goo wo nui Azafe va. Naati ti guyei looni ga koozunēēi, naa vóluma ti maayeini, ti nōkō.

³¹ Ezekiasē zēba é kpōei zēḡe volu, é ḡe ma: «Tei wo bōḡó vea niina Góogó GALAGI ve, à maaḡuḡa ve va, à va ga zalaḡa zuaiti, naa vee mama fee zalaḡaiti ba, Góogó GALAGI zei vēlēi ma ḡoizuve.» Bebei vaani ga zalaḡa zuaiti ta mama fee zalaḡaiti, naa vóluma zōiti kpein faaḡōḡó yīi gēni ti ve, naati ti vaani, ti gala zalaḡaiti kula.

³² Gala zalaḡai nii bebei vaani la Góogó GALAGI vō, tieḡōi gēni ga: nīkē zīnē vuulōfela (70), baala sine ungila (100), naa vee baala zivo unfelegō (200) va.

³³ Naa voluma, zalaḡa ḡiligiti faa zu, ti vaani ga nika zine undozita (600), naa veē baala waasavago (3.000) va.

³⁴ Zalaḡa ḡula nuiti ti la ḡeni moinni ga ti va naama zuaiti pe koloo. Ti-ḡeelointi Levi nuiti ti ḡeni boosu ti va, eyesu botii naa be, ta eyesu zalaḡa ḡula nui taḡiligaa ti boḡo jade. Toozei Levi nuiti mu ti zuvileni ga boḡo jade, e leve zalaḡa ḡula nuiti ba.

³⁵ Gala zalaḡa moimmoingiti poluma, keni ziilei zalaḡaiti ma wuloiti ta la ḡala, puya zalaḡai niiti ti ga dooi, ti vilesu gala zalaḡaiti polu, naati ti vaza. Uele ḡana GALA debi vai loozeini la volu ḡooḡo GALAGI zeilei wu.

³⁶ Ezekiasē ta nuḡuseiti pe ti ḡoozunēeni ga velele GALA ge loni la naama vaiti untuḡo, toozei niima vai pe ge ḡeēni fala ga pagoo.

30

Ezekiasē Izilayele nuiti pe toli fai Pake kula vai ma

¹ Ezekiasē keelaiti teveni Izilayele ta Zuda yooi zu ná pe, e seveiti keēni volo Efelayime ta Manasé nuiti ma, ga e ti loli ḡooḡo GALAGI zeilei ma ḡoizuve Zeluzalēme, ti Pake fetii ḡula ḡooḡo GALAGI ná-lebiyai vaa ma, Izilayele ná-GALAGI.

² Masagi ta ná-botigē nu wolaiti ti ḡaalēni ba Zeluzalēme ta nuḡuseiti pe, ti deve ga ti Pake fetii ḡula konagi ma alugi velesiei ma.

³ Ti la ḡeni zooni ti va fetii ḡula kui naa ma, nii seveai to sevei zu, toozei zalaḡa ḡula nuiti ti la ḡeni moinni ti va boḡo jade, nuḡuseiti balaa ti la ḡeni ḡaalēni ba Zeluzalēme.

⁴ Naama vaazeikpasui neeni masagi ve ta bebeɪ pe be.

⁵ Tɛi tama Izilayele nui ma moinmoin ge la mo ɣeni Pake fetii ɣulazu kui ma nii seveai, ti deveni ga ti zeze Izilayele yooi zu ná pe, é zo Beel-Seba, é li Dan, nii a ke ti va Zeluzalɛme, ti Pake fetii ɣula Ɔooɣo GALAGI ná-lebiyai vaa ma, Izilayele ná-GALAGI.

⁶ Kpize wo nuiti ti liini Izilayele ta Zuda yooi zu ná pe ga sevei nii masagi ta ná-botigɛ nu wolaiti ti yeevo pileni su. Masagi devei veeni ti ya, ti da ɣe ma: «Izilayele nuiti, à ɣale ma Ɔooɣo GALAGI vo, Abalaame, Izaake, ta Izilayele ta-GALAGI, naa ɣa ɣeena to balaa toɣa va wo vo volu, wai wo ga koo looɣobaiti, waiɣi Asiili masagi ná-kooi voolaai wo va.

⁷ A mina vokooɣo wo-ɣeɛni ta wo-ɣeɛlointi ma, ti ɣeai ga woovalada nuiti Ɔooɣo GALAGI ve, ti-memewolani ta-GALAGI. Naa ɣa é keai GALA ge yeebegai la faa zuɣologolo nui va, é va ta-yooi zu, eɣevelei wo kaazu la.

⁸ Naa ɣa é ba, niima ziegi zu à mina suvai ɣe ga wo-memewolani kevele, à boɣomaayei Ɔooɣo GALAGI ve, à ɣale ma seizu naɣegai wu, ve é yiimazeɣeai ga ná eyesu ɣo. A Ɔooɣo GALAGI lebi, wa-GALAGI, nii a ke ná-ziigaaawana wolai maagooza wo va.

⁹ Ni wa vaana volu ɣezeɣeze Ɔooɣo GALAGI vo, wo-ɣeɛlointi ta wo-lointi ti liai ga tiye duɣlai zu, naati ta gaazumaawoingai zoloo ta-luo keeɣeiti zea, naati ta yeebe ti va, ti ɣale ma zooi nii zu, mazoloo Ɔooɣo GALAGI yiimaalaavege ga gaazu-

maawɔɪŋjai ta zaalai, ni wa ʋaana pɔ, é la wo laaviliga.»

¹⁰ Uele ɣana kpize wo nuiti ti ɣeni levesu da, taa wolai ɣilagilagi pɛ su, Efelayime ta Manasé yooi zu. Ti liini ɔalaa ga lekɛmavɛ nu ɣɔvɛzu velei eyɛsu ti zeeli Zaɓulɔn yooi zu. Kɛɛ nuiti ti ɣeni jɛɛzu ti ma, ti ɔa jɛɛɣula ti zu.

¹¹ Kɛɛ anɛɛ naa ʋɛ, Asɛɛl, Manasé ta Zaɓulɔn wolodamaiti su nui tanigaa ti ɔɔɣɔmaayeini, ti li Zeluzalɛme.

¹² Zuda yooi zu GALA botii ɣɛɛni ga zɛbɛi nuɓuseiti saama, ti pɛ ti zoloo faa ɣila ma ga ti ɣolo masagi ta ná-botigɛ nu wolaiti goo ʋɛ, nii soloogai ɣooɣɔ GALAGI laawooi ma.

ɣizesu Uakegi

¹³ Nuɓuse mɔɪnmɔɪn golai ɣaaleɛni ba Zeluzalɛme ga ɓului nii lɛʋɛ la su, ti naama vetii ɣula konagi ma alugi velesiei ma. Ti ɣeni ga beɛɛ wola nii gaaleai ba.

¹⁴ Ti tɔɔzeini ga ti ɔa zalaɣa ɣulazuɛti koloɣolo niiti ti ɣeni taazuɛ, ti ansanse galazuɛti koloɣolo, ti ti pɛ pili ya Sedelɔn Pɛtugi zu.

¹⁵ Ti zɛba ti Pake baala zivoiti kɔdaaleɛ, alugi velesiei ma volo puugɔ maazu naanigɔi (14) ma. Zalaɣa ɣula nuiti ta Levi nuiti ti wola unfeni, ti ɔɔɣɔ nadeni, ti tɔɔzei ga gala zalaɣaiti daazeelia ɣooɣɔ GALAGI zeɪ ʋɛɛi wu.

¹⁶ Ɛsɛ gilagilagi losu zegeni, eɣɛvelei seɛɛai la GALA nui Moize ná-tɔ seɛɛi zu. Levi nuiti ti ɣeni jamai veezu zalaɣa ɣula nuiti zea, naati ti ɔa pili zalaɣa ɣulazuɛ ma.

¹⁷ Tei bebei zaama nu moinmoin ge gɛni ná, niiti ti la bɔɔɔɔ ɲadeni, Levi nuiti ka ti gɛni Pake baala zivoiti paazu naama nuiti pɛ be, niiti ti la gɛni bɔɔɔɔ ɲadeni, naa ɔa a kɛ naati ti ve Gɔɔɔɔ GALAGI ve.

¹⁸ Tɔɔzei nu moinmoin ge la gɛni bɔɔɔɔ ɲadeni, ma un ge daa ma mɛɛ ga niiti ti zegeni Efelayime, Manasé, Isakaal, ta Zaɓulɔn wolodamaiti su, kele anɛɛ naa ve, ti Pake baala zivoi miini, anɛɛ ni tɔgi gɛni naa laalɔɔma. Naa ɔa é kɛɛni Ezekiasɛ GALA falini ti ve ɔani, é gɛ ma: «Gɔɔɔɔ GALAGI, dɛi da-vai vagai, niima nuiti pɛ suvaaye,

¹⁹ niiti kpein ti ɔaabaai kele ga ti lati GALA ma ga ti-yii pɛ, Gɔɔɔɔ GALAGI ti-mɛmɛwolani ta-GALAGI, anɛɛ balaa ti la bɔɔɔɔ ɲadeni veleɪ seveai la ti bɔɔɔɔ ɔaliva è ma.»

²⁰ Gɔɔɔɔ GALAGI woiloni Ezekiasɛ ná-maanɛɛne wooi ma, é nuɓuseiti suvaayeni.

²¹ Naa ɔa é kɛɛni Izilayeɪe nui niiti ti gɛni Zeluzaleme, ti ɓului leve la su ma vetii ɔulani folo ɓfela laawu ga koozune wolai. Folo-o-folo Levi nuiti ta zalaɔa ɔula nuiti ti gɛni Gɔɔɔɔ GALAGI maamuse wuyeiti toozu, ti da ta-ɔeingɛin ganiiti ɔɛin ga zebei, ná-lebiyai vaa ma.

²² Ezekiasɛ ɲɔɔɔɔ ɓɔɛiti daazeelini Levi nuiti pɛ ma, niiti ti dɛɛni ga ta unfesu Gɔɔɔɔ GALAGI ma. Feti ma volo ɓfelai pɛ daawu ti gɛni zalaɔa zuaiti miizu, ti da ziilei zalaɔaiti daazeeli, ti da Gɔɔɔɔ GALAGI maamuse, ti-mɛmɛwolani ta-GALAGI.

²³ Bebei pɛ ge zooloni ma ga ti ta vili feti zu ga folo ɓfela ɔili. Naama volo ɓfela nii ti pilini su, naati ti leveni nɔ ga koozunɛi.

²⁴ Nii Zuda masagi Ezekiasɛ feeni ga bebei

ḡonogi, naa ḡeni ga nīkē zīnē waagila (1.000), baala waadofela (7.000), ná-botigē nu wolaiti ti ḡula ga nīkē zīnē waagila (1.000), baala waapuugo (10.000). Zalaḡa ḡula nu moinmoin ge 6ogḡ padeni.

²⁵ Bēbei pē, Zuda nuiti, zalaḡa ḡula nuiti ta Levi nuiti, naa vee nuiti pē ba ti zegeni Izilayele, ta seikogoma nuiti 6aa niiti ti zeini Zuda yooi zu, ti pē ti ḡeni koozuneei zu.

²⁶ Koozunē wolai ḡa é ḡeni Zeluzalēme taazuve. Kaipa é zoni Izilayele masagi Davide ná-doun zunui Salomōn ná-yeegēḡalai ma, kēḡala ḡoozunē vaa la ḡeni dē ḡeeni taazuve.

²⁷ Gaabelagi, zalaḡa ḡula nuiti ta Levi nuiti, ti wuzegeni ga ti tuya loo nuḡusei vē. Ti-wooi menini, ta-maanēēē wooi zeeli ḡooḡo GALAGI zeizu padegai geegologi zu.

31

*Ezekiase GALA sei veei wu wotii
zei vai kpasu*

¹ Siegi zu feti 6eni la, Izilayele nui niiti kpein ti ḡeni ná, ti liini Zuda laa wolaiti su, ti sale ḡotuiti kpezegēle, ti sale wuluiti teve ga, ti zalaḡa ḡula adaveti kologolo ta ma zalaḡa ḡulazuve ti pē, niiti ti ḡeni Zuda ta Benzamēn yooi zu, naa vee Efelayime ta Manasé va, ti la gila kpalaa zēni ná. Naa volumna Izilayele nuiti pē ti ḡaleni ma, ēē ge li pō bē ná-taazu.

² Ezeziase zalaḡa ḡula nuiti ta Levi nuiti pilēni ti-losuve ti, eḡevelei ta-vaazeikpasui ma 6ogiti ti la. Naama 6ogiti su, é ēē gilagilagi ná-boti veeni zea yē ḡooḡo GALAGI zeī veei ma ḡoizuve, zalaḡa ḡula nuiti ta Levi nuiti ti-losuve ti ḡeni ga gala

zalaḡaiti ta ziilei zalaḡaiti kula vai, ḡaa GALA sei velei wu wotiiti, niiti ti ga maamuse wuyeiti ta mama guyeiti too vai GALA be.

³ Masagi kəligiti gilazuve veeni ga é ḡa lo gala zalaḡaiti polu, niiti ti ḡulazu sobu ve kṑkṑ va, naa ve dooḡo foloiti ta alu toga niinei ma vetiiti ba, ta zṑma vetiiti pe, eḡevelei sevei la Ḡooḡo GALAGI ná-tṑgi zu.

⁴ E zeba é ḡe Zeluzaleme nuḡuseiti ma ti zalaḡa ḡula nuiti ta Levi nuiti niigi ve ti ya, naa ḡa a ke ti unpile naama wotiiti ma niiti Ḡooḡo GALAGI ná-tṑgi ti levezu ma.

⁵ Deve wooi naa woni nṑ feya, Izilayele nuiti ti tṑzeini ga ti ḡa va ga zooi vaalṑnṑ mṑungiti: molo, dṑ niinei, gulṑ, kṑn gulṑ, naa ve kṑalaga aniiti pe ma mṑungiti ba. Ti ḡeni vaazu ḡalaa ga anii kṑein ma vuusiei ga poovama.

⁶ Izilayele ta Zuda nuiti kṑein ti ḡeni zeini Zuda laa wolaiti su, naati ḡalaa ti ḡeni vaazu ga puusieiti toganii ma wolaiti ta ma goiti su, naa ve veḡeani ṑadegaiti ba, niiti ti veai Ḡooḡo GALAGI ve, ta-ḠALAGI, ti ti ḡaaleeni ba kṑulṑkṑulṑ gola mṑin.

⁷ Ti naama ani ḡaalebai lṑzeini konagi ma alugi zavasiē ma, ti gaaḡela ḡafelasiei ma.

⁸ Ezekiasē ta ná-botigē nu wolaiti ti vaani, ti naama aniiti ka ti ḡaaleai ba, ti Ḡooḡo GALAGI mamani, ti tuya lo ná-nuḡuseiti be, Izilayele nuiti.

⁹ Ezekiasē zalaḡa ḡula nuiti ta Levi nuiti gaazaḡani, é lo veḡeanii naati ba.

¹⁰ Zalaḡa ḡula ḡundiḡi wolai Azalia, nii é ḡeni ga Sadṑke mavofodai ta, naa zeba é gooḡaavote, é ḡe ma: «Kaipa nuḡuseiti ti tṑzeini ga ti ḡa va ga ta-

vebeaniiti Gooḡo GALAGI zeɪ vɛɛɪ ma ɣoizuvɛ, gi daamianigi zɔɔɔɔɔ gi ɔɔɔ ba, nii ɛ kaazu ɣaani ma ɣulapolui ɣana, mazɔɔɔ Gooḡo GALAGI tuya loovɛ nuɔuseɪ vɛ.»

¹¹ Ezekiasɛ devei veeni ga ti ani makɛ vɛɛɪti kɛvɛɛ ɔɛɛ Gooḡo GALAGI zeɪ vɛɛɪ ma ɣoizuvɛ. Ti begai ma ga naati kpɛɛ,

¹² siɛgi pɛ su miná ɣa ti ɣɛni nuɔuseɪ ná-kula aniiti puuzu ná, puusiɛɪti, naa vɛɛ vɛbeani ɲadegai zɔɪti ba. Levi nui Konania ɣa zee ɣɛni naama aniiti su, ná-seikobai ɣɛni ga kɛɛɣɛloin Simeyi.

¹³ Zɔɪti ti ɣɛni botii ɣɛɛzu tɔun ti yeewu, naati ti ɣɛni ga: Yɛɣiyɛɛ, Azazia, Naɣate, Azayɛɛ, Yelimɔte, Yozaɔade, Eliyɛɛ, Yisimakia, Maɣate, ta Benaya, naati ka ti ɣɛni wɛɛzu naama aniiti ma, masagi Ezekiasɛ ná-devei maavele ma, ta GALA sei vɛɛɪ ma nu wolai Azalia.

¹⁴ Levi nui Kolé, Yimina ná-doun zunui, nii ɛ ɣɛni ga folo ɣulazu vɛɛ zɪɣɪdave makɛ nui, naa ɣa ná-botii ɣɛni ga ɛ da vɛbeaniiti so, nii nuiti ti daai ɣɪsu, niiti ti ɣɛni veezu Gooḡo GALAGI vɛ, ta ɛ da kula aniiti gaagwɛɛ nii ti ɣɛni vaazu la Gooḡo GALAGI vɔ, naa vɛɛ vɛbeani ɲadegaiti ba.

¹⁵ Levi nui tanigaa ti ɣɛni botii ɣɛɛzu zeewu, zalaɣa ɣula laa wolaiti su, naama nuiti ti ɣɛni ga: Eɔɛn, Miniyamin, Zozuwe, Semaya, Amalia, ta Sekania. Naati tosvɛ ɣɛni ga ti da ɣɔnɔgi ɣaagwɛ ti-ɣɛlointi ba ladalai zu, ɛɣɛvɛɛɛɛ ta-ɔɔgiti ti la, zeegaaɣwɛɛzu mina ɣɛ nu ɔiigiti zɔɣɔzu ta zɔɪti ti la ga gaazuɣula.

¹⁶ Ti ani ɣaagwɛɛzu naama nuiti pɛ ba, niiti ti-laaseigiti sevei zalaɣa ɣula nuiti daasei sevei zu, ɛ zo kona savagɔ loungoiti ma, ɛ ɛ ga maazu vɛɛɪ,

naa voluma balaa ti gɛni gaagwɛɛzu naati pɛ ba niiti ti gɛni botiiti kɛɛzu é lo ti-losuvɛti ba, egɛvelei é la ta-gufuuti su Gooɔɔ GALAGI zeɪ vɛɪ wu.

¹⁷ Zalaɣa gɹula nuiti daaseigi zɛvɛni ga pɛɛyɛgɛ vɛɪ, Levi nuiti ma, é zo kona vuufelegɔ (20) ma, é lɛ zeemaazu, naati daaseigi zɛvɛni ga ta-wotii ta ti-ɔɔ pɛɪ.

¹⁸ Ti-laaseigiti ti zɛvɛni ta ti-lointi, naa vɛɛ ti-anzaiti ba, ti-loun zunuiti ta ti-loun anzanuiti, vɛɪ gɹana é gɛni zalaɣa gɹula guɣui zu, ta Levi nuiti ta-guɣui zu, tɔɔzei ti gɛni ga lada nuiti, ti da ɔɔɔɔ nade.

¹⁹ Zalaɣa gɹula nui niiti ti gɛni ga Aalɔn mavofodaiti, niiti ti zeini zalaɣa gɹula nuiti ta-laa wolai goba laa goiti su, ti naa tanigaa laasei sɛvɛni ga ti da gɔnɔgi gaagwɛ zalaɣa gɹula nuiti ta Levi nuiti ba, niiti ti-laaseigiti sɛvɛai.

²⁰ Uɛɛ gɹana Ezekiasɛ ziɛni la Zuda yooi zu ná pɛ. E naa gɛɛni nii pagai, sɔlegai ta é ga lada vaa Gooɔɔ GALAGI gaazu, ná-GALAGI.

²¹ Nii kpein é yeevuuni bu ga é kɛ, é gɛni ga GALA sei vɛɪ wu vaa, ɔaa kolo vai tɔgiti ta deveiti bɛ, nii é gɛni gaiziɛzu, naa gɛni ga é ná-GALAGI yiima vai gɛ ga yiimavɛ pɛ, naa ma ka é kɛɛni, ti pɛ su gɛni ɔɛɛzu ma.

32

Sɛnakɛlibɛ vaa vai Zuda yooi laalɔɣma

(2 Masagiti 18:13;

Ezayi 36:1)

¹ Naama vaiti tevegai ma, nii é Ezekiasɛ ná-woogɛɣiladai lɛɛni é lo GALA ba, Asiili masagi Sɛnakɛlibɛ vaani, é lo Zuda yooi zu. Taa wolai niiti

kpein sigīgi ti ma, é naati seini kele su, nii a ke é ti zo.

² Ezekiasé kaai ma ga Senakelióe vaave ga é Zeluzaléme zo.

³ E gaalebai gēeni, ti bōgō gā ta ná-botigē nu wolaiti, naa vee ná-salavusu gundigiiti ba, nii a ke ti zieyegēiti pē daagulu niiti ti taai voluvelei. Ti pē ti vaani ná-kisiei naa wu.

⁴ Bēbē wolai gaalēni ba, ti zieyegēiti pē daagulu, ti pē ktudēiti pēē ba niiti ti yeizu, ti dā gē bōgō ma: «Lee vaa zu Asiili masagiti ta va, ti zie mōinga gā?»

⁵ Naa voluma, Ezekiasé zēbezegēni, é sigīgi vaabete, veti kpein zegēi gēni náti ba, é sigī gaagfoozagi ta zeini sigīgi gā. E sigīgi tagīli toni volu ga etea vele, nii a ke é gē gōozu ga felegō. E petugi laave volu, ná laa ga Milo, Davide ná-taazuve. E kōōgō zōla mōinmōin kpetēni, naa vee kōōgō zepēgiti ba.

⁶ Naa voluma, é salavusu gundigiiti pilēni kōōvebei unda, é ti gaale ba bōgō maagoolii zu, é ti lo taa zigīdave, nii a ke é ti iñōdō. E gēni ti ma:

⁷ «À gāaḡa, wo zēbezegē! A mina lua, à mina va bu Asiili masagi va wo maalua ta ná-kōōbō golai nii é polu, mazōlō zōi é ade va, naa zēbei wōōlōve nōnōi vā.

⁸ Masagi nii sēbei gā ga nuḡuseiti ti-zēbei nō, kele adōun, ada-GALAGI Gōōgō GALAGI gā é ade va. Toḡa vaazu é bō ade va, é kōōi ḡō ade ve.» Naama ziegi zu, nuḡuseiti pē ti laani Ezekiasé wooi la, Zuda masagi.

*Malimasakēi
(2 Masagiti 18:17-37;
Ezayi 36:2-22)*

9 Naama wooiti poluma, Senakeliḡe ta ná-kòṡṡebei Lakise taa wolai zeini kēle su. E yēni ná, é numaa leve Zeluzalēme, Ezekiasē ma, ta Zuda nuiti pē niiti ti ḡeni Zeluzalēme taazuṡṡe. Keela wooi nii é ḡeni ti li, ti bo naati ma, naa ḡeni ga nii:

10 «Asiili masagi Senakeliḡe wooi ḡa é ga nii: ‘Bē ḡa wo ḡitogai ba kòṡi ma ziegi zu, wo liizu yēsu Zeluzalēme zigḡi zu daaḡulugai wo ma?’

11 Wo la kaazu ga Ezekiasē ḡa wo yaavazu, nii a kē wo za ga pului ta kpōle wōin, siegi zu é ḡēzu la wo ma: Ḡoḡḡ GALAGI ḡa ade unṡṡo, é ade ḡula Asiili masagi?

12 GALAGI naa nō lei Ezekiasē ná-zalaḡa ḡula adaṡeti ta ná-zalaḡa ḡulazuṡeti kulaai zooi va, é ḡe Zuda nuiti ta Zeluzalēme nuiti ma, ti lēbiyai ve GALA bē zalaḡa ḡulazuṡe ḡila kpe nō, ti ḡa ansanse-giti gala ná nō?

13 Wo la suḡwēē, nii ḡá kēwolani gi kēai ga zōoma yooiti su nuḡuseiti? Naama yooiti su nuḡuseiti ta-ḡalagiti ti zooge nei ti ti ḡula gi ya?

14 Naama yooiti ma ḡalagiti kpein saama, ni-iti kēwolani ti ta-nuḡuseiti suwuḡaaleṡeai, ma ḡegeleni ka ti ta-yooi unṡṡoni, ti kula zēa, ga wa-ḠALAGI va wo unṡṡo, é va wo ḡula zēa?

15 Niima ziegi zu, à mina ḡoḡḡ yē ná Ezekiasē va wo ḡaka, é mina wo ḡigaanē ga naama zii! A mina ṡoluzei ba, mazṡṡo zooi tanṡpē ḡaa masadai tanṡpē ná-gala ge la zooni é va ná-nuḡuseiti kula ná ḡoḡḡi zēa, ḡaa kēwolani zea. Wa-ḡalagiti ḡalaa ti la zooga wo unṡṡosu, ti va wo ḡula gi ya!»

16 Senakeliḡe ná-keelaiti ti ḡeni ba nō, ti ḡa woo ṡoi wo Ḡoḡḡ GALAGI laalḡḡma, naa ṡēē ná-botiḡe

nui Ezekiasē va.

¹⁷ Senakeliḃe seveiti keeni balaa ga é Gooḡo GALAGI, Izilayeḃe ná-GALAGI voomu ti zu, sevei naati su wooi ḡeni ga nii: «Veḃe nō zōoma yooiti su ḡalagiti ti la zooni la ti va ta-nuḃuseiti kula nā-zobogi wu, veḃe nō ḡana Ezekiasē ná-GALAGI la zooga la é va ná-nuḃuseiti kula nā-zobogi wu.»

¹⁸ Keelaiti ti ḡeni ḃōezu ga woo wola Zeluzalēme nuiti pō ti ḡeni siḡiḡi ḡa, Eḃulu wooi zu, nii a ke ti naati maalua, ti ti iḡoteve, naa ḡa a ke ti vōni taai ma.

¹⁹ Ti ḡeni Zeluzalēme ná-GALAGI lōḡoi wosu, eḡe ta ḡe ḃōezu zii ḡiligiti ta-ḡalagi ta vō, nii é nō ga kpēḃe ḃōḡo ve ḡalagi ta nuḃuseiti be.

GALA ge maanēnē wooiti gaavote fai

(2 Masagiti 19:15-35;

Ezayi 37:15, 36-38)

²⁰ Masagi Ezekiasē ta GALA goo wo nui Ezayi, Amōse ná-doun zunui, ti tōzeini ga GALA maanēnēa naama vai zu, ti wooḡulani geegḡlōḡi zu veḃe, nii a ke ti kpōbai maaloli.

²¹ Gooḡo GALAGI zēba é geezuḡeelai gila teve Asiili masagi ná-kōlaaḡai zu, naa li, é kōḡo nu wolaiti pē paa, naa veḃe kōḡulubaiti ta salaḃusu ḡundiḡiiti ba. Masagi zēba é ḡale ma ná-zooi zu ga unfegi. E leeni ná-galagi ná-peḃe wu, miná ḡa ná-doun zunuiti ḃōḡoḡoi ti paani ná ga boḡa zōkpōi.

²² Ueḃe ḡana Gooḡo GALAGI Ezekiasē ta Zeluzalēme nuiti pē unmōni la, é ti ḡula Asiili masagi Senakeliḃe ya, naa veḃe ti zili nui mōtaiti pē ba. E dooḡogi veeni ti ya ta-you ḡwemaveti pē.

²³ Nu moinmoin ge gɛni vaazu Zeluzalɛme ga vɛɛaniiti Gooɔɔ GALAGI ɔɔ, ti da faanɛɛiti kɛ Ezekiasɛ vɛ, Zuda masagi. Naama vaiti poluma ɛ gaazu unfe gola zɔlɔɔni zii gɛligiti pɛ gaazu.

Ezekiasɛ nɔ-masa fai gaabelagi

(2 Masagiti 20:1-21;

Ezayi 38:1-8; 39:1-8)

²⁴ Naama ziegi zu Ezekiasɛ zeeɔɛni, ɛ gɛnina zaazu. E Gooɔɔ GALAGI maanɛɛnɛni, naama ge poogi ta ve zea.

²⁵ Kɛɛ Ezekiasɛ la mɔ gɛni siɛ vele vago gɛɛni, nii a la dɛɛ ga toɔa ga faanɛɛ wuuɔwɛɛ nu ɛ lo naama vai va, kɛɛ tɔun ɛ gɛɛni niina ga waso nu. E Gooɔɔ GALAGI nɔ-ziiɔaawanai wuzegɛ ɔɔɔ laalɔɔma, naa vɛɛ Zuda ta Zeluzalɛme nuiti pɛ ba.

²⁶ Ezekiasɛ zɛba ɛ gɔla nɔ-waso fai naa volu, ɛ ɔɔɔmaayei ta Zeluzalɛme nuiti pɛ, naa maavele ma Gooɔɔ GALAGI la mɔ gɛni nɔ-ziiɔaawanai yeini ti ma Ezekiasɛ zii voloi ma ziegi zu.

²⁷ Ezekiasɛ naavolo moinmoin gaalɛni ba, ɛ lɛbiya wola zɔlɔɔ. E pɛɛiti toni, vɛ ɛ gɛni waliiti, ta zanugiti, naa vɛɛ kɔtu zɔngɔ ɔaabaagiti ba, ta tufa maku nɛɛɛgiti makɛsu nɔ, naa vɛɛ kɔɔɔ zɛpɛgiti ba ta ani biigi ma zii pɛ.

²⁸ E pɛɛiti toni, vɛ a gɛ moloiti, dɔɔ niinciti ta gulɔiti makɛsu nɔ. E togani makɛ vɛɛiti toni, toganii ma zii pɛ faa ma, ɛ sasaiti to nɔ-togani bulugiti faa ma.

²⁹ E taa wolaiti toni, naa vɔluma ɛ togani bulu moinmoin sɔlɔɔni, togani vɛɛvɛɛgiti ta ma ɔaazagiti, mazɔlɔɔ GALA ge naavolo moinmoin feeni bɛ.

³⁰ Ezekiasē gɪlagi naa nɔ ɟa é Giyon dɛungi zɛɣeni daazu, é ziei lati ga buu velei folo liizu velei Davide ná-taazuve. Uele ɟana Ezekiasē ná-fai pɛ su nɛeni la ma, niiti kpein é yeevuuni ti wu.

³¹ Kele siegi zu Babilone ɟundigɪ wolaiti ta-ɣeelaiti ti vaani la koba ɟaazaɟa bosu, é lo laavɔɔ vai naa va, nii é ɣɛeni zooi zu, GALA ge voluaveni ba, nii a ke é poluɟula, é ɣɛ kwɛɛ nii bɔɣɔbɔɣɔgi é ziimave.

³² Ezekiasē ná-fai mɔtaiti, naa veɛ ná-kɛɛwoti vagɔiti ba, naati seveve GALA goo wo nui Ezayi ná-kulakɛɛma zɛveɪ zu, Amɔse ná-doun zunui, naa veɛ Zuda masagiti ta Izilayeɛ masagiti ta-zɛveɪ va.

³³ Ezekiasē zaani. Ti maaɟuluni Davide mavo-fodaiti ta-ɟabamave, ve ná ɟaaɟoozaai. Zuda ta Zeluzalɛme nuiti pɛ ti vaani, ti lɛbiya ɟaaɟelagi ve bɛ. Ná-doun zunui Manasé ɟa é masadai ɣɛeni potogi zu.

33

Zuda masagi Manasé (2 Masagiti 21:1-18)

¹ Manasé ná-konagi ɣɛni ga puugo maazu fe-legɔ (12), siegi zu é zeini la ga masagi. Kona vuulɔɔlugɔ maazu lɔɔlugɔ (55) ɟa é kɛeni masadai zu Zeluzalɛme.

² E Gooɟɔ GALAGI wanama vai ɣɛeni, é vile kɔzɔba vaiti polu niiti zii ɟiligiti ti ɣɛni kɛɛzu, niiti Gooɟɔ GALAGI ti bɛeni Izilayeɛ nuiti tuɟɔ.

³ E zalaɟa ɟula adaɔeti toni volu, niiti kɛɛɣɛ Ezekiasē ti ɟologoloni, é Baale ná-zalaɟa ɟulazuɔeti kpɛtɛ, é sale wului ɓaɔɔ, é nɔkɔ aniiti pɛ bu ti volozu geɛɟɔlɔgi zu, é ti lɛbi.

⁴ E zii g'iligiti ta-zalaḡa ḡulazuṽeti kpetε Gooḡo GALAGI zeĩ vlei wu Zeluzaleme, vε Gooḡo GALAGI boni ga ná ḡa daaseigi ḡa ḡε wosu ná ḡooḡo.

⁵ E zalaḡa ḡulazuṽeti kpeteni foloi ta alugi ta somideḡaiti bε Gooḡo GALAGI zeĩ vlei ma ḡoi felegoiti su.

⁶ E ná-doun zunuiti galani abui zu ga zalaḡai Bene-Ginome vεtugi zu, é da adoi bε é vile velela vele vaiti ba, é da zogo vai ta mōta vai ma zii pε ke. E ḡovε laawooleve nuiti seini, ti da velela vele vaiti bo. E ḡeni liizu nō ga Gooḡo GALAGI wanama vai ḡea, nii a ke é naa yiiḡaawana.

⁷ Kooḡo ganigi é kpeteni, é naa leeni GALA sei vlei wu, vε GALA ge bōeni é lo ná va Davide ta ná-doun zunui Salomōn vō, é ḡε ti ma: «Plei nii, ta Zeluzaleme ḡa ḡε yiimazeḡeai ga náti Izilayele wolodamaiti pε saama ga dāaseigi da wo ná eyesu ḡo.

⁸ Gè la mō Izilayele nuiti pilega ḡoḡoma pε, ti maa va ḡooza naama yooi va ḡe feai ti-mεmεwolani bε, ni ta naati keena nō nii kpein ḡe boga ti ma, é zoloo tōgi, faa laa vlei ta devei naati ma nii nā-botigε nui Moize feai ti ya.»

⁹ Kele Manasé Zuda ta Zeluzaleme nuiti kakani, ti faa nōi ḡε é leve naama yooiti ba Gooḡo GALAGI ti ḡologoloni Izilayele nuiti tuḡo.

¹⁰ Gooḡo GALAGI kpaazaḡaiti boni Manasé ma ta ná-nuḡuseiti, kele ti la ḡeni woiloni naama woiti ma.

GALA ná-ziiḡaawanai

¹¹ Gooḡo GALAGI vaani ga Asiili masagi ná-kooḡfulubaiti ti laaloḡoma, ti Manasé zo. Ti kōlu

kalamaiti pilini sokpai va, ti gili ga kolu 6ai yobogiti, ti lii la Babilone.

¹² Keai ma kidaaviligi zu, é woogulani Gooḡo GALAGI ma, ná-GALAGI, é bogomaayeini gēzegēze memewolani ta-GALAGI gaazu.

¹³ E maanēnei woni, Gooḡo GALAGI ma ge googaavote, é woiloni ná-maanēne wooi ma, é gaagale ma Zeluzalēme ná-masadai zu. Naa maavele ma Manasé gaagaani ga Gooḡo GALAGI gila kpe nō ga é ga GALAGI.

¹⁴ Naama vaiti tevega voluma, é sigigi loni Davide ná-taai voluve, sigigi naa leveni ga Giyon deungiti pō pelei, é la Sedelōn vetugi gomave, eyesu é zeeli Kale Zigidave, é leve Wofele jobave. Manasé gola gaagoozani. E salavusu gundigiiti seini balaa Zuda laa wolaiti pe su, veti sigigi náti ma.

¹⁵ E wēen galagiti ta vololibaiti kulani Gooḡo GALAGI zei velei wu, naa vee zalaḡa ḡulazuveti ba niiti é ti loni GALA sei velei ma ḡizei ma ta Zeluzalēme taa ḡoozuve. Ti naati pe pilini ya taa voluve poun.

¹⁶ E Gooḡo GALAGI ná-zalaḡa ḡulazuve beteni volu. Ti tōzei ga ti da ziilei zalaḡaiti ta faanē wuugwēe zalaḡaiti kula. E devei veeni Zuda nuiti zea ga ti da lebiyai ve Gooḡo GALAGI ve, Izilayele ná-GALAGI.

¹⁷ Kele nuḡusei ḡeni ba nō é da zalaḡaiti kula zalaḡa ḡula adaveti, kele Gooḡo GALAGI nō ve, ta-GALAGI.

¹⁸ Manasé ná-keewotii mōtaiti, maanēne wooi nii é daazeelini ná-GALAGI ma, naa vee keela woiti ba niiti GALA goo wo nuiti ti boni ma Gooḡo

GALAGI lɔɔɔi zu, Izilayele ná-GALAGI, naati seveve Izilayele masagiti ta-ɔɔwoti zɛvei zu.

¹⁹ Ná-maanɛɛɛi, ta velei GALA ge gooɔaavoteni, ná-kotoiti ta woovaladai nii é keeni ga GALA, veti é zalaɔa ɔula adaveti toni ná, mináti daaseigiti ve é sale wuluiti kpadɔni ná ta vololibaiti, aisa é va bɔɔmaaye, naati seveve Wozai ná-keewoti zɛvei zu.

²⁰ Manasé zaani. Ti maaɔuluni ná-zooi ma. Ná-doun zunui Amon ɔa é masadai ɔɛɛni potogi zu.

Zuda masagi Amon

(2 Masagiti 21:19-26)

²¹ Amon ná-konagi ɔɛni ga puufele maazu felegɔ (22), siegi zu é zeini la ga masagi. Kona felegɔ ɔa é keeni masadai zu Zeluzalɛme.

²² Amon ɔooɔ GALAGI wanama vai ɔɛni, eɔvelei nɔ keeɔe Manasé keeni la, é ɔɛni zalaɔaiti kulazu kooɔo ganigiti be niiti keeɔe ti beteni, é da ti lebi.

²³ E la ɔɛni bɔɔmaayeini pe ɔooɔ GALAGI ve, velei keeɔe Manasé keeni la, keɛ toun é bɔɔo ɔɛni ga sɔba nu wolai.

²⁴ Ná-botigɛ nu wolaiti ti yaavai ɔilini ma, ti paa ná-masa pelei wu.

²⁵ Keɛ zooi zu nuɔuseiti ti naama nuiti pe paani, niiti ti yaavai ɔilini masagi Amon ma. Ti ná-doun zunui Zoziase zeini ga masagi potogi zu.

34

Zuda masagi Zoziase

(2 Masagiti 22:1-2; 23:4-20)

¹ Zoziase ná-konagi ɣɛni ga dɔsava, siɛgi zu é zeini la ga masagi. Kona vuusavagɔ maazu ɣila (31) ka é kɛɛni masadai zu Zeluzalɛme.

² Zoziase Gɔɔɔɔ GALAGI yiima vai ɣɛɛni, é siɛ vele vagɔiti kɛɛni ga mɛmɛwola Davide ɣɛvele nɔ, é la zegeni naa ziɛ velel ɣila kpala ba.

³ E lɔɔzei ná-konagi lɔsavasiɛi ma masa fai zu, naazu é dɛ ga zunu loungo nɔ, é tɔɔzeini ga é da mɛmɛwola Davide ná-GALAGI yiima vai ɣɛ. Kona puugɔ maazu velesiɛi (12) ma, é tɔɔzeini ga é da Zuda ta Zeluzalɛme zugba ga é zalaɣa ɣula adaveti kula ná va, ta sale wuluiti, naa vɛɛ kɔɔɔɔ ganigiti ba ti zaɣaai ga gului, ta niiti ti ga kɔlu ɣaawuungai.

⁴ E yɛni lɔni, ti da Baale zalaɣa ɣulazuveti golo, ti ansansegiti galazuvɛ golo, niiti ti ɣɛni zalaɣa ɣulazuvɛ mináti maazu. E sale wuluiti teveni ga, é kɔɔɔɔ ganigiti koloɣolo, niiti ti ga gulu zaɣaaiti ta kɔlu ɣaawuungaiti, é ti ɣɛ ga fufiligi, ti ma vufiligi vu naama nuiti ta-ɣabaiti ma, niiti ti ɣɛni zalaɣaiti kulazu zɛɛ ɣalagi naati bɛ.

⁵ Ti kɔɔɔɔ gani zalaɣa ɣula nuiti ma ɣaeiti galani ta-zalaɣa ɣulazuveti nɔ. Vele ɣana Zoziase Zuda ta Zeluzalɛme ɲadeni la.

⁶ E zɛba é lebe ga kɛa Manasé ta Efelayime, naa vɛɛ Simiyɔn va ta-laa wolaiti su, eyesu é zeeli Nɛfɛtali, vele nɔ ɣana é kɛɛni la ná maagoolii zu laa wolaiti su ti ɣoloi.

⁷ E sale wuluiti koloɣoloni ta vololibaiti, é ti ɣɛ ga fufiligi. E zalaɣa ɣulazuveti kpein golo, vɛti ansansegiti ti ɣɛni ɣalazu ná Izilayɛle yooi zu ná pɛ. Naa vɔluma é ɣaleni ma Zeluzalɛme.

*To Sevei faa vai
(2 Masagiti 22:3-10)*

⁸ Zoziase ná-kona puugo maazu lósavai (18) ma masa fai zu, keai ma zooi ta Gooḡo GALAGI zeí velei padesu, é Asalia ná-doun zunui Safan leveni ta taa ḡundigii Maaseya, naa vee laavaawogi Yoa va, Yoafaze ná-doun zunui, ga ti li, ti ná-GALAGI, Gooḡo GALAGI zeí velei βete volu.

⁹ Ti savago ti liini zalaga ḡula ḡundigí wolai Yilikiya vó βe, ti walii veeni ti ya nii nuiti ti vaazu la Gooḡo GALAGI zeí velei wu, nii Levi nuiti ti ga sigida make nuiti ti solósu nuβuseiti zea, ti zeḡezu Manasé ta Efelayime, naa vee Izilayele masa zooi motai pe ba, ta Zuda, naa vee Benzamen va ta Zeluzaleme nuiti pe.

¹⁰ Ti walii naa veeni naama nuiti zea, niiti ti Gooḡo GALAGI zeí velei βete vai unda, naati balaa ti naama walii ḡe ga botiḡe nuiti salai, niiti ti botii ḡeezu Gooḡo GALAGI zeí velei ma.

¹¹ Ti feeni pelee maalee nuiti ta pelee lo nuiti zea, ga ti da kótu zaḡaaiti geya la, naa vee kpede guluiti ta dakaiti ba peleití faa zu, niiti Zuda masagiti ti yeni ná, ti ḡologolo.

¹² Nui naati ti ḡeni ta-wotii ḡeezu ga woogefiladai. Ta-lotugḡiti ti ḡeni ti unda, naati ti ḡeni ga niiti: Levi nuiti Yaḡate ta Aβediyase, ti ga Melali mavofodaiti, é vee Zakali ta Mesulame va, Keḡate mavofodaiti, naati ka ti ḡeni welezu botii ma. Levi nuiti pe ti zooni gola ḡeingein ganigiti da.

¹³ Ti ḡeni welezu kaso zeḡe nuiti ma, ti da lo botiḡe nuiti pe tugḡ, paeligí βóḡi ḡilagilagi pe su. Levi nui tanigaa ti ḡeni ga seve ḡe nuiti, tanigaa ti ḡe

ga faazeikpasu nuiti, tanigaa ti gɛ ga sigida make nuiti.

¹⁴ Siɛgi zu ti gɛni walii gɔlazu la kesui zu, nii é gɛni Gooɔɔ GALAGI zeɪ vɛɛi wu, zalaɣa gɔla nui Yilikiya Gooɔɔ GALAGI ná-to sevei ɣaani, nii Moize feeni.

¹⁵ Yilikiya zeɪba é gɛ seve gɛ nui Safan ma: «Gè to sevei ɣaave Gooɔɔ GALAGI zeɪ vɛɛi wu.» Yilikiya sevei veeni Safan ya.

¹⁶ Naa lii la, é fe masagi ya, é voluvaawo ma, é gɛ ma: «Da-wotigɛ nuiti ta naa pɛ keɛzu nii é woni ti ma ga ti kɛ.

¹⁷ Walii é gɛa Gooɔɔ GALAGI zeɪ vɛɛi wu, ti fea naama nuiti zea niiti ti Gooɔɔ GALAGI zeɪ vɛɛi bɛɛɛ vai unda ta botigɛ gundigɛti.»

¹⁸ E gɛ ma volu: «Zalaɣa gɔla nui Yilikiya seve gɪla fea ve zèa.» E tɔɔzeini ga kalaga masagi ɣaazu.

Masagi GALA goo wo anzanui Gɔluda ɣaazaɣa fai

(2 Masagiti 22:11-20)

¹⁹ Masagi to sevei zu wooi mɛnigai ma, é ná-segeiti balivalini ga kidaaviligi maavele ma.

²⁰ Naa voluma é niima nuiti tolini: zalaɣa gɔla nui Yilikiya, Safan ná-doun zunui Ayikame, Misé ná-doun zunui Aɓadon, seve gɛ nui Safan, ta Azaya, masagi ná-botigɛ nui gila.

²¹ E gɛni ti ma: «À li, wo Gooɔɔ GALAGI ɣaazaɣa bè, nuɓusei mɔtai pɛ bɛ ɓalaa, ti Izilayeɛle yooi zu ta Zuda, tɔɔzei sevei nii zu wooi va, nii kaai. Mazɔɔɔ Gooɔɔ GALAGI ná-ziigaaawanai wola wɔɔɔɔɔ, ná-ziigaaawanai yeida ade ma, mazɔɔɔ

ade-memewolani ti la ɣoloni Ɔooɣo GALAGI wooi ve, ti va naa ɣe nii kpein sevei su.»

²² Yilikiya ta masagi ná-keelai zoiti ti wuzegeni názu, ti li GALA goo wo anzanui Ɔuluda vo be. Sinigi ɣeni ga zunui ta daaseigi ga Salume, Tokate ná-doun zunui, é ɣe ga Ɔasela ná-dounloin, to ɣa é ɣeni ga Ɔooɣo GALAGI zei velei wu zegeiti ma ɣundiɣii. Anzanui naa ɣeni zeini Zeluzaleme taazuve koi niinei zu. Ti voluvaawoni ma.

²³ Ɔuluda da ɣe ti ma: «Ɔooɣo GALAGI, Izilaye le ná-GALAGI wooi ɣaa: «A daazeeli zunui naa ma, nii é wo levegai mà:

²⁴ Ɔooɣo GALAGI wooi ɣaa: Nà vaazu ga maanɔɣoi zooi nii ta su nuɓuseiti ma, gè foovooi naati pe ke, niiti ti zevei sevei nii zu ti kalagai Zuda masagi ɣaazu.

²⁵ Mazoloo ti ɣelea bà, ti da ansansegiti gala, gala kiligiti be, ti ziiɣaawana ɣana ga ta-ɣee wotiiti, naa maavele ma, ná-ziiɣaawanai yeida zooi nii ma, tama é la de volo zefezu ga.

²⁶ Kele Zuda masagi é wo levegai ga wo Ɔooɣo GALAGI ɣaazaɣa, à li, wo ɣe ma: Ɔooɣo GALAGI, Izilaye le ná-GALAGI wooi ɣaa: E sevei naa zu wooiti meniga.

²⁷ E yiiɔɔa, è ɔɔɣmaayei kàkala, naama wooi menigai volumna, nii gè boga zooi nii ta su nuɓuseiti daalɔɣma. Tei è ɔɔɣmaayeida kàkala, è da-zegeiti bali ga, è wolo ɣaazu kidaaviligi maavele ma, ná balaagi gè da-maanene wooi meniga, Ɔooɣo GALAGI wooi ɣana.

²⁸ Naa maavele ma, nà è laazeelizu è-memewolani ma, ti zaai, è maaɣulu ziileigi zu

da-gabai gila su, è gaazu la laa maanɔɔɔi nii gila kpalaa ma, niiti gè vaazu ga tiye zooi nii ta su nuɔuseiti daalɔɔɔma.» » Keelaiti ti liini, ti naati bo masagi ma.

Minazefegi niine vai
(2 Masagiti 22:20–23:3)

²⁹ Masagi wooleveni ga Zuda gɛwolaiti kpein ta Zeluzalɛme geleiti ti gaalɛ ba koba.

³⁰ Naa vɔluma masagi liini Gɔɔɔɔ GALAGI zeɪ vɛɛɪ ma ɔɔizuvɛ, naa vɛɛ Zuda ta Zeluzalɛme nuɔuseiti pɛ ba, zalaɔa ɔula nuiti ta Levi nuiti, nuɔuseɪ pɛ, seizumaanɛgiti ta ɔolomadɔɔɔiti. Minazefɛ sevei nii ti kaani Gɔɔɔɔ GALAGI zeɪ vɛɛɪ wu, é naa zu wooi ɔalani ti pɛ gaazu.

³¹ Naa vɔluma é loni tosuɔvɛ, vɛ ná makɛgai bɛ, é minazefegi niine ti yɔɔɔzu ta Gɔɔɔɔ GALAGI, é minazefɛ ga toɔa ɔɛ ga woɔɔɔɔɔɔɔɔ nu Gɔɔɔɔ GALAGI vɛ, é ɔolo naa ná-deveiti bɛ, ta ná-tɔgiti, naa vɛɛ ná-kalagiti ba ga yii pɛ, ta é sevei naa zu vaiti kpein pile kɛɛwotii zu.

³² Masagi ɔɛni nuɔuseiti pɛ ma ti minazefɛ gilagi naa nɔ ɔɛ, niiti kpein ti ɔɛni Zeluzalɛme taazuɔvɛ, ta Benzamen ɔovii ma. Zeluzalɛme nuiti pɛ ti yeezeini minazefegi zu wooi wu, nii é ɔɛɛni ti yɔɔɔzu ta GALA, ti-mɛmɛwolani ta-GALAGI.

³³ Naa vɔluma, Zoziase kɔzɔba ɔɔɔɔɔ ganigiti pɛ kulani Izilayeɛɛ nuiti ta-laaiti pɛ ba. É da Izilayeɛɛ nuiti ma kpaan ga kɛni ti Gɔɔɔɔ GALAGI lɛbi, ta-GALAGI. Naa maavele ma, Zoziase zii ma voloi pɛ su, ti la mɔ ɔɔ vɔluaveni Gɔɔɔɔ GALAGI va, ti-mɛmɛwolani ta-GALAGI.

35

Pake fetii nii Zuda nuiti ti kulani (2 Masagiti 23:21-23)

¹ Zoziase Pake fetii gʻulani Zeluzalɛme, Gʻooɔɔ GALAGI ɛbi vai ma, ti feti zuaiti kɔdaaleveni kon-agi ma alu mɔungi ma volo puugɔ maazu naanigɔi (14) ma.

² E zalaɔa gʻula nuiti pilɛni ti-losuɔeti ɔolu, ɛ naati iɲɔɔ ta-wotiiti su, nii ti kɛɛzu Gʻooɔɔ GALAGI zeɪ ɔelei wu.

³ Naa ɔoluma, ɛ ɔɛni Levi mavofodaiti pɔ, niiti ti veai Gʻooɔɔ GALAGI ɔɛ, ga ti ɔa nuɔusei pɛ kala. E ɔɛni ti ma: «À minazeɔe kesui la Gʻooɔɔ GALAGI zeɪ ɔelei wu, nii Davide ná-doun zunui Salomɔn toni, Izilayeɛle masagi. Niima ziegi zu wo ɔeɔe la mɔ ba ga wo ɔa gʻoma, wo ɔa leve ɔa. A botii ɔe wa-GALAGI, Gʻooɔɔ GALAGI ta ná-nuɔusei Izilayeɛle ɔɛ.

⁴ A ɔɔɔ zeɪ kpasu, wo ɔɔɔ gʻaaɔwɛsu ga pɛɛyeɔe ɔelei, ta botii ɔe ɔɔgiti gʻaaɔwɛ, eɔɛveɛleɪ Izilayeɛle masagi Davide deɛni la ta ná-doun zunui Salomɔn.

⁵ A wo-losuɔeti seɔe ada ɲadeɔai wu, nii a kɛ Levi ɔɛɛyeɔe gʻila ge ɔe ná wo-ɔɛɛlointi ta-ɔɛɛyeɔeɔi gʻilagilagiti faa ma nuɔusei zaama.

⁶ A Pake baala zivoiti paa. Naa ɔa ɛ ba, à ɔɔɔ ɲade, wo Pakegi ɔɛveɛle ɔeɔe wo-ɔɛɛlointi bɛ, eɔɛveɛleɪ Gʻooɔɔ GALAGI laawooi la nii ɛ puuni Moize la ga ɛ bo.»

⁷ Pake fetii gʻula vai zu Zoziase gʻulani ga: baala zivo ta boli yiɔo waavuuɛavagɔ (30.000), naa ɔɛɛ niki zine waavuuɛavagɔ (3.000) ɔa, ɛ naati pɛ kulani

kpɔɔɔ logani ɔulugi zaama nuɔuseiti pe faa ma, niiti ti ɔaaleeni ba Zeluzaleme.

⁸ Ná-nu wolaiti ɔalaa ti faaɔɔɔiti keeni nuɔusei ve, naa ve zalaɔa ɔula nuiti ta Levi nuiti ba. Yilikiya, Zakali, ta Yegiyele, niiti ti ɔeni ga GALA sei vele ma ɔundigiti, naati ti baala zivo ta boli yivo waafelego undozita (2.600) veeni zalaɔa ɔula nuiti be, ta ti nika zine unsavago (300) ve Pake fetii ɔula vai zu.

⁹ Levi nuiti ta-ɔundigiti Konania ta keegelointi Semaya ta Netaneyele, naa ve Gasaɔiya, Yeiyele ta Yozaɔade va, ti baala zivo ta boli yivo waadɔlugɔ (5.000) veeni Levi nuiti be Pake feti vaa zu, naa ve nika zine undɔlugɔ (500) va.

¹⁰ Petɛ vele ti fetii zeini la kpasu: Zalaɔa ɔula nuiti ti loni ti-losuɔeti, Levi nuiti ti ɔaagwesu ga vele ta-ɔogiti ti la, e zoloo devei naa ma nii masagi boni.

¹¹ Nuɔuseiti ti ɔeni Pake fetii ma zuaiti paazu. Levi nuiti ti ɔeni ma pamai veezu zalaɔa ɔula nuiti zea, naati ti da pili zalaɔa ɔulazuve ma, naa volumna Levi nuiti ti da zalaɔa zuaiti koloo.

¹² Ti ɔeni gala zalaɔaiti puuzu ye, nii a ke ti ti ve pelɛyegei ɔilagilagiti ta-ɔogiti zea, ti va daazeeli ga zalaɔai ɔoɔɔ GALA ma, egvelei sevei la Moize na-sevei zu. Uele no ɔana ti keeni la ga togani baazagiti.

¹³ Ti Pake baala zivoiti moni, egvelei devei la togi zu, naama ziegi zu ti da zoma zalaɔa zua nadegaiti gili digiti su, naa ve ɔoniiti ta anipakaiti zoiti ba, nii a ke ti va, ti ɔaagwe fala nuɔusei va.

¹⁴ Naa pe poluma, Levi nuiti ti ɔeni Pakegi gvele betɛzu tiya ɔogiti ta zalaɔa ɔula nuiti be, tozei Aalon

mavofodaiti ti zalaḡa ḡula nuiti, naati unpilēga ḡeni de gala zalaḡaiti kula vai ma ta sua wuloḡi gala vai ma é zo sobui ma é zeeli kpidii ma. Naa ḡa é kēeni Levi nuiti ti ḡeni Pakegi ḡevele βetezu βoḡo ve ta Aalōn mavofodaiti.

¹⁵ Geingēin gani nuiti ti ga Azafe mavofodaiti, naati ti ḡeni lōni ti-losuḡeti, eḡevelei Davide deveni la, ta Azafe βoḡoḡoi, naa vee ḡeman va ta masagi ná-GALA goo wo nui Yedutun. Sigida make nuiti balaa ti ḡeni sigidaḡeti pē, ti la ḡeni ta-wotii zugologoloni, tōzei ti-wōlaiti Levi nuiti ti ḡeni kevele βetei ḡeezu ti vē.

¹⁶ Uele ḡana naama voloi Pake fetii ḡula vai pē ge zeini la kpasu, ḡoḡo GALAGI ná-lēbiyai vaa ma, ta gala zalaḡaiti daazeeli vai ḡoḡo GALAGI ná-zalaḡa ḡulazuve, vele masagi Zoziase deveni la.

¹⁷ Izilayele nui niiti ti ḡeni ná naama voloi ti Pake fetii ḡulani, ti bului nii lēve la su ti naama vetii ḡula folo lofela laawu naama ziegi zu.

¹⁸ Kaipa é zo GALA goo wo nui Samiyele ná-siegi zu ma, Pake feti naa ḡeḡala la ḡeni de ḡulani Izilayele. Izilayele masagiti ti la ḡeni Pake feti zeini kpasu ga nii ḡevele, nii Zoziase ta zalaḡa ḡula nuiti ta Levi nuiti ti kevele βeteni, naa vee Zuda ta Izilayele nuiti pē ba niiti ti ḡeni ná, ta Zeluzalēme nuiti pē.

¹⁹ Zoziase ná-masa fai ma ḡona puugō maazu losavai (18) ma nō ḡa, ti Pake fetii naa ḡulani.

*Zoziase ná-fai belagi
(2 Masagiti 23:28-30)*

²⁰ Naama vaiti poluma, Zoziase begai ma ga GALA sei vēlei ḡevele βete volu ga pago, Ezipete

masagi Neko liini ga kooi Kaalekemise zie wolai Efelate ga. Zoziase liini daagomisu ga kooi, é pele leve tugó.

²¹ Kεε Neko keelaiti teveni ma, ti ge ma: «Zuda masagi, lee ga é de yógozu? Da lei gè va ge vaazu ga kooi è laalóoma za. Masa kili ka gè liizu daalóoma. GALA ge ge gè zuvile ga kea. Dama ga bógo, è va li GALA sakpesu, nii é bà. Ni naa laade, toga è gologolo.»

²² Kεε Zoziase la geni keeni é va gale ma. E la woiloni naa ná-kpaaza ga wooi ma, tama naa zegeni GALA pɔ. E bógo maavoteni, é li naa laalóoma ga kooi Megido nemei zu.

²³ Siegi zu ti geni kooi gozu la, meen vili nuiti ti sooni, é zeba é ge ná-botige nuiti ma: «À li ga ze, toozei gola maawanave.»

²⁴ Ná-kooḡuluḡaiti ti kulani ná-kooḡo wotoloi zu, ti da ná-wotoloi velesiei zu, ti lii la Zeluzaleme. E zaani, ti maagulu memewolani ta-ḡabamave. Zuda nuiti pe naa ve Zeluzaleme nuiti ba Zoziase zaa wóli woni.

²⁵ Zelemi saa wólo wuyei beteni ná-faa zu. Guye loo nuiti kpein, zunu, anzanu ti pe ta da daa lo guyei zu zaagaza, mazólo naa gea ga Izilaye le nuiti kee vaa wólo ma. Guyei naati seveve saa wólo wuyei zevéi zu.

²⁶ Zoziase ná-fai mótaiti, naa ve ná-keewoti vagóiti ba, egevelei seveai la Góogo GALAGI ná-to sevei zu,

²⁷ ta ná-keewotiiti, é zo ma mɔungiti ma, é li gaabelagiti pɔ, naati seveve Izilaye le masagiti ta Zuda masagiti ta-zevéi zu.

36

Zuda masagi Yoafaze (2 Masagiti 23:30-35)

¹ Zooi zu nuḅuseiti ti Zoziase ná-doun zunui Yoafaze zegeni, ti sei ga masagi Zeluzalɛme, kɛɛgɛ votogi zu.

² Yoafaze ná-konagi gɛni ga puufele maazu savago (23), siɛgi zu é zeini la ga masagi. Alu savago ga é kɛɛni masadai zu Zeluzalɛme.

³ Ezipete masagi Neko kulani masa fai zu Zeluzalɛme, é maazoloo ganii la zooi unma ga walii kilo waasavago (3.000) ta zanugi kilo vuusavago (30).

⁴ Naa voluma Ezipete masagi Yoafaze kɛɛgɛloin Eliakime zeini ga Zeluzalɛme ta Zuda masagi. E naa laaseigi valiboni ga Yegɔyakime. Neko ma ge Yegɔyakime kɛɛgɛloin Yoafaze zegeni, é lii la Ezipete.

Zuda masagi Yegɔyakime (2 Masagiti 23:36-37)

⁵ Yegɔyakime ná-konagi gɛni ga puufele maazu loolu (25), siɛgi zu é zeini la ga masagi. Kona puugo maazu gila (11) ka é kɛɛni masadai zu Zeluzalɛme. E Gooḡo GALAGI ná-GALAGI wanama vai gɛɛni.

⁶ Baḅilone masagi Neḅukadenɛzaal kooi valani ba, naa gili ga kolu ḅoi yoloḡoi kɛma felegoi, é lii la Baḅilone.

⁷ Neḅukadenɛzaal liini ga Gooḡo GALAGI zei vɛlei wu zoolaiti gilazuve, é ti vile ná-masa pɛlei wu Baḅilone.

⁸ Yegɔyakime ná-kɛɛwotii mɔtaiti, ta kɔzoba vaiti é looni ti zu, ta nii é zeelini ma, naati sevuve Izilaye

masagiti ta Zuda masagiti ta-zevei zu. Ná-doun zunui Yefoyakin ga é masadai gʼeeni potogi zu.

*Zuda masagi Yefoyakin
(2 Masagiti 24:8-17)*

⁹ Yefoyakin ná-konagi gʼeni ga dɔsava,* siɛgi zu é zeini la ga masagi. Alu savagɔ ta folo puugɔ ga é kʼeeni masadai zu Zeluzalɛme. E Gɔogɔ GALAGI wanama vai gʼeeni.

¹⁰ Konagi gaabelasuɛ, fofɔ undaagʼulazuɛ, Babilɔne masagi Nebukadenɛzaal ná-kɔɔɛɛɛi leveni ga ti so, ti vaa la Babilɔne, naa ɛɛ Gɔogɔ GALAGI zei ɛɛi zɔɔla biigiti ba. E Sedesiyase zeini ga masagi Zuda ta Zeluzalɛme unda, naa gʼeni ga Yefoyakin ná-bolodai zu nui ta.

*Zuda masa gaabelagi Sedesiyase
(2 Masagiti 24:18-20;
Zelemi 39:1-10; 52:1-27)*

¹¹ Sedesiyase ná-konagi gʼeni ga puufele maazu gʼila (21), siɛgi zu é zeini la ga masagi. Kona puugɔ maazu gʼila (11) ka é kʼeeni masadai zu Zeluzalɛme.

¹² E Gɔogɔ GALAGI ná-GALAGI wanama vai gʼeeni. Naa vɔluma é la gʼeni kʼeeni é ɛa bɔɔɔmaayei GALA goo wo nui Zelemi ɛɛ, nii é gʼeni Gɔogɔ GALAGI laawooi wosu ma.

¹³ Naa vɔluma, é bakani Nebukadenɛzaal ya, nii é daani tɔun ma ga maaɓa ga é konai wo bɛ GALA daaseigi zu. Nii mu a kɛ ga é gʼale ma Gɔogɔ GALAGI ma, Izilayeɛ ná-GALAGI, é la naa gʼeeni, kɛɛ é

* **36:9 36:9** *dɔsava*: Geleke woo zeɛ wɔlɔmai tanigaa zu, ta 2Ma 24:8 zu balaa, toɔa ga *puugɔ maazu lɔsava*.

vɔɔnɛni nɔ kpaan ná-kpakagi va naa laalɔɔma, é yii laagfulu kpe naa luɔɔ.

¹⁴ Zenɔ ɔana, zalaɔa ɔula ɔundigɔiti ta nuɔusei pɛ ti ɔɛni liizu la ɔalaa ga woɔvalada vai voovaa ma ɔɔɔɔ GALAGI letemazu, ti ɔa ɔɔɔɔ lɔ zii ɔiligiti ta-ɔɔɔba vai ma zii pɛ su. Ti ɔɔɔɔ GALAGI zeɪ vɛɪ ɔɔɔni, nii naa kɛɛni ga ada ɔadegai Zeluzalɛme.

¹⁵ Ti-mɛmɛwolani ta-ɔALAGI, ɔɔɔɔ GALAGI yɛni gelegele é ti loo ɔisu ná zeizu ɔɛ mɔinmɔin ga ná-keelaiti maavele, mazɔɔɔ é ɔɛni pɔ é ná-nuɔuseiti maawɔingɔa, ta naama adavɛ ná ga seizuvɛ.

¹⁶ Kɛɛ Izilayele nuiti ti ɔɛni GALA ná-keelaiti bɛɛlɛlazɔ, ti ɔa voluave daawooiti ba, ti ɔa ɔɛɔɔula ná-GALA goo wo nuiti su, eyɛsu ɔɔɔɔ GALAGI ná-ziigaaawanai zeeli kpelama ná-nuɔuseiti daalɔɔma.

Zuda masadai belagi

(2 Masagiti 25:8-21;

Zelemi 39:8-10; 52:12-30)

¹⁷ ɔɔɔɔ GALAGI zɛba é va ga Baɔilɔne nuiti ta-masagi ti laalɔɔma, naa ta-nu niinɛiti pɛ paa eyɛsu é zeeli ta-ɔALAGI zeizu ɔadegai wu. E la ɔɛni nu nɔpɛ maawɔingɔani: zunu loungoiti, anzanu loungoiti, nu wɔɔɔaɔagiti ta nu maazeigiti. GALA ge ti pɛ dɔɔni zeezu.

¹⁸ Nebukadenɛzaal liini ga sɔɔlaiti pɛ Baɔilɔne, ma vɛɛvɛɛgiti ta ma ɔaazagiti, niiti ti ɔɛni GALA sei vɛɪ wu, ta ɔɔɔɔ GALAGI zeɪ vɛɪ wu naavolo makesuvɛ, naa vɛɛ masagi ta ná-kundigɔ wolaiti pɛ tɔnɔiti ba.

19 Ti Gooḡo GALAGI zei vɛɛɛi ɣalani, ti Zeluzalɛme zigigi ɣolo. Ti abui loni masa pɛɛi pɛ ba, ti sɔɔla ɕiigiti pɛ koloḡolo.

20 Mɔtai niiti kpein saai voolani ti va, Neḡukadenɛzaal liini ga naati Baḡilɔne, ti ɣɛ bɛ ga duɔiti, ta ná-doun zunuiti bɛ, eyɛsu Pɛɛlese masadai da ɛ ga.

21 Uele ɣana Gooḡo GALAGI laawooi vilɛni la su, nii GALA goo wo nui Zelemi boni, ga zooi ɣa yɛsu ḡoḡo yeema dooḡogi zu, eyɛsu kona vuulɔfela (70), nii a kɛ dooḡogi niiti é la ti zɔɔɔni ma yeedɛɣalaiti ma, naati ti laazeeli.†

Siluse zobogi vee vai ga

GALA sei vɛɛi lo volu

(Esedalase 1:1-4)

22 Pɛɛlese masagi Siluse ná-masa fai ma ɣona mɔungi, nii a kɛ Gooḡo GALAGI laawooi vilɛ su, nii GALA goo wo nui Zelemi boni, é Pɛɛlese masagi Siluse yiizigani koozu. Naa zɛba é niima wooi ɣɛ ga sɛvɛ, naa vɔluma ti zeze la ná-masa zooi zu ná pɛ, ti ɣɛ ma:

23 «Pɛɛlese masagi Siluse wooi ɣa é ga nii: «Gooḡo GALAGI, nii é geegɔɔɔgi zu, naa masa zooi kpein dɔɔvɛ zèezu eteai zu, é botii veevɛ zèa ga gè GALA sei vɛɛ lo bɛ Zeluzalɛme, Zuda yooi zu. Wo zaama, ḡɛɛni ka ti ga ná-nuḡuseiti? Ta-GALAGI, Gooḡo GALAGI ɣa yɛ ti va, ti liina!» »

† 36:21 36:21 Wɛɛ vɛti: Zel 25:11; Lev 26:34-35.

GALA Daawoo Z_{ευε}i
Portions of the Holy Bible in the Toma language of
Guinea
Des portions de la Sainte Bible dans la langue de la
Guinée Toma

copyright © 2023 Pioneer Bible Translators and The Bible Society in
Guinea-Conakry

Language: Toma

Translation by: Pioneer Bible Translators

Texte copyright © 2023 Traducteurs Pionniers de la Bible et Alliance
Biblique en Guinée.

Cette œuvre est mise à disposition selon les termes de la Licence Creative
Commons Attribution - Pas d'Utilisation Commerciale - Pas de Modification
4.0 International.

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in
any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2025-07-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 8 Jul 2025 from source files
dated 9 Jul 2025

95f995fa-1e05-5170-a262-d0f7dabeeddf